लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

गन्यापधुरा गाउँपालिका, डडेलधुरा

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

गन्यापधुरा गाउँपालिका, डडेलधुरा

आर्थिक वर्ष २०८१/८२

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि (VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्धन गर्ने विश्वसनीय सार्वजनिक संस्था

(Be a Credible Public Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य (MISSION)

स्वतन्त्र एवम् गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide Independent and Quality Audit Service)

मूल्य मान्यता (Core Values)

स्वतन्त्रता	*(Independence)*
निष्ठा	*(Integrity)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यसमेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण गर्दा लेखापरीक्षण ऐन, २०७५, नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिइएको छ। सोहीबमोजिम स्थानीय तहको २०८१।८२ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका बेहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रियासमेत सम्बोधन गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, राजस्व प्रक्षेपण तथा बजेट निर्माण, योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन तथा विकास निर्माण, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहितालगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

सबै स्थानीय तहको स्थलगतरूपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेहोरा उपर स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग छलफलसमेत गरिएको छ।

यस वर्ष सामान्यतया स्थानीय तहमा कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक कानुन निर्माण पूर्ण रूपमा नभएको, विद्यमान कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, करदाताको अभिलेख व्यवस्थित नभएको, आन्तरिक आयलाई व्यवस्थित गर्न नसकिएको, प्रशासनिक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, योजनालाई खण्डीकृत गरी कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, आयोजनाको प्राथमिकीकरण गरेर बजेट विनियोजन नभएको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरूको समेत विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरिएको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरूसमेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारीसमेत करारमा नियुक्ति गरेको, सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख तथा संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रूपमा हुन नसकेकोले आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन एवं बेरुजु फर्स्यौटमा सुधार गर्नुपर्ने लगायतका बेहोरा देखिएका छन्।

लेखापरीक्षणबाट उल्लेख गरेका बेहोराको समयमा नै फर्स्यौट तथा सुझावहरूको कार्यान्वयनबाट वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित सुधार गरेर स्थानीयतहबाट हुने विकास निर्माण तथा समग्र कार्यसम्पादन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने पदाधिकारी तथा कर्मचारी लगायत सबै सरोकारवाला प्रति आभार व्यक्त गर्दछु। साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूमा समेत विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

(तोयम राया)

२०८३ वैशाख **महालेखापरीक्षक**

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशानालय, सुदुरपश्चिम प्रदेश
काठमाडौं

प.सं.:2082/83 मिति : २०८३-१-२८
च.न :APPROVED/FAR/2081-82/LOC/555

श्रीमान् अध्यक्षज्यू,
गन्यापधुरा गाउँपालिका,
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, डडेलधुरा ।

बिषय - लेखापरीक्षण प्रतिवेदन सम्बन्धमा ।

लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा (२) बमोजिम त्यस पालिकाको आर्थिक वर्ष-२०८१।८२ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी तयार गरिएको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन यसैसाथ संलग्न गरी पठाइएको व्यहोरा जानकारीका लागि अनुरोध छ।

(थवराज अधिकारी)
नायब महालेखापरीक्षक

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
प्रादेशिक लेखापरीक्षण महानिर्देशानालय, सुदुरपश्चिम प्रदेश
काठमाडौ

प.सं.:2082/83 मिति : २०८३-१-२८
च.न :APPROVED/FAR/2081-82/LOC/555

श्रीमान् अध्यक्षज्यू ,

गन्यापधुरा गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय

गन्यापधुरा, डडेल्धुरा।

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन।

१. कैफियत सहितको राय

हामीले त्यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेट तुलनात्मक विवरण, स्थानीय संचित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरू समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण गरी रायसहितको प्रतिवेदन पेस गरेका छौं।

हाम्रो रायमा, यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेस भएको २०८२ आषाढ ३१ मा समाप्त भएको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत एवं वार्षिक प्रतिवेदन, बजेटको तुलनात्मक विवरण, स्थानीय सञ्चित कोषको वार्षिक आर्थिक विवरण त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरूसमावेश भएको स्थानीय तहको एकीकृत वित्तीय विवरणले नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन तथा प्रचलित कानुनबमोजिम सारभूत रूपमा सही र यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

२. कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

२.१. महालेखापरीक्षकबाट स्वीकृत नेपाल सार्वजनिक क्षेत्रलेखामानको ढाँचामा वित्तीय विवरण तयार गर्नुपर्नेमा यस पालिकाले तयार गरेको वित्तीय विवरणमा अन्तरसरकारी अख्तियारी, आन्तरिक आय, विविध कोष, लगायतका कारोबार समावेश गरेको छैन।

२.२. गाउँपालिकाको आय र व्ययतर्फको रू.९९ करोड ७ लाख ८० हजारको लेखापरीक्षणबाट रु.८८ लाख ९३ हजार बेरुजू देखिएकोमा प्रतिक्रियाबाट रु.६७ लाख ४७ हजार सम्परीक्षण भई असुल गर्नुपर्ने रु.८८ हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू. ७ लाख ४५ हजार, नियमित गर्नुपर्ने रु.२० लाख ५७ हजार गरी जम्मा रु.२८ लाख ९१ हजार बाँकी रहेको छ। गत वर्षसम्म कायम बेरुजू रु.१ करोड ९८ लाख २५ हजार मध्ये रु.७८ लाख २४ हजार सम्परीक्षण भई यसवर्षको थपसमेतहालसम्म अद्यावधिक बेरुजू रु.१ करोड २३ लाख ६८ हजार बाकी रहेको छ। बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको बेहोरा यसैसाथ संलग्न छ।

२.३. आम्दानी तथा खर्चको स्रेस्ता नगदमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरेकोले पालिकाको पेस्की बाहेक सम्पत्ति तथा दायित्व यकिन हुने कुनै जानकारी खुलाएको छैन। हाम्रो लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान, लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेका सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड,मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुनबमोजिम गरिएको छ। वित्तीय विवरण तयार गर्ने स्थानीय तहसँग हामी स्वतन्त्र छौं। त्यसैगरी स्वीकृत आचारसंहिताको पालना गरी कार्यसम्पादन गरेका छौं।लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त गरेका लेखापरीक्षण प्रमाणहरू हाम्रो राय व्यक्त गर्ने आधारका लागि पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्ने कुरामा कार्यालय विश्वस्त छ।

३. अन्य बेहोरा- लेखापरीक्षणबाट ऐन नियमको परिपालना, आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था, स्थानीय वित्त व्यवस्थापन,सम्पत्तिको संरक्षण, स्रोत साधनको प्राप्ति र उपयोग, शासकीय प्रवन्ध, स्रोत सुनिश्चितता र बजेट व्यवस्थापन र विकास प्रशासन र सोको कार्यान्वयन, अनुदान वितरण तथा अनुगमन, सेवा प्रवाह, स्थानीय प्रशासन, जवाफदेहिता र सुशासन लगायतका विषयमा सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ।

४. वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापन र लेखा उत्तरदायी अधिकृतको जिम्मेवारी

नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानबमोजिम सही र यथार्थ हुने गरी वित्तीय प्रतिवेदन तयार गर्ने तथा जालसाजी वा अन्य गल्तीका कारण वित्तीय प्रतिवेदन सारभूतरूपमा गलत आँकडारहित स्वरूपमा बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागू गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय सरकारमा रहेको छ। गाउँ कार्यपालिका, प्रमुख/अध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत गाउँपालिकाको वित्तीय प्रतिवेदन

५. वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षणउपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय प्रतिवेदन समग्रमा जालसाजी वा त्रुटिका कारण सारभूत रूपमा गलत आकडा रहित रहेको छ भनी यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी राय सहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो।लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ। लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मान, मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण कार्य सम्पादन गरिएको छ। यसरी लेखापरीक्षण गरिएको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय प्रतिवेदनको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तर्निहित सीमाहरूका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोबारमा भएका सबै प्रकारका जालसाजी वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका जालसाजी वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूत रूपमा गलत आकडा मानिएको छ।

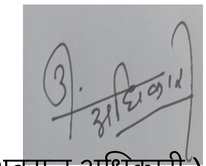

(थवराज अधिकारी)
नायब महालेखापरीक्षक

बेरुजु वर्गीकरण

चालु वर्षको बेरुजु

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट सम्परीक्षण			प्रतिक्रियाबाट थप बेरुजु रकम	बाँकी बेरुजु			बेरुजु						
										असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने					पेस्की
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएका	प्रमाण कागजात पेश नभएका	जिम्मेवारी नसारेका	सोधभर्ना नलिएका	जम्मा	पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			सैद्धान्तिक	लगती								
८९	४४	८८,९२,८९२	०	३१	६७,४७,१३९	७,४५,२९७	८९	१३	२८,९१,०५०	८८,४०३	२०,५७,३५०	७,४५,२९७	०	०	२८,०२,६४७	०

अद्यावधिक बेरुजू स्थिति

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष सम्परीक्षण	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
डडेल्धुरा	१,९८,२४,८४२	०	१,०३,५२,९४०	९४,७१,९०२	०	२८,९१,०५०	१,२३,६२,९५२

बेरुजु सम्परीक्षणको विवरण

क्र.सं	आर्थिक वर्ष	बेरुजुको दफा	बेरुजुको व्यहोरा	सम्परीक्षण भएको रकम
१	२०८१/८२	७३.१४	शिक्षा तर्फ	५,२००
२	२०८१/८२	६५	पेश्की कट्टा	५१,९९,७४४
३	२०८१/८२	६०	नापी किताव/कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन	३६,१९८
४	२०८१/८२	३७	नपाउने सुविधा	१५,८००
५	२०८१/८२	४२	ड्राइभिङ्ग तालिम	७,०६,४००
६	२०८१/८२	५५	जिन्सी दाखिला	१,१९,०९९

७	२०८१/८२	४९	गाडीभाडा	२३,०००
८	२०८१/८२	५२.१	खेलकुदतर्फ	२,७१,५००
९	२०८१/८२	४६	कृषि अनुदान	३,३४,०००
१०	२०८१/८२	७१	उपभोक्ता समितिको अंश कट्टी नभएको	३६,१९८
जम्मा				**६७,४७,१३९**
गत विगतको सम्परीक्षण रकम				
११	२०८०/८१	२९	सम्पतिको स्वामित्व	६,७२,०००
१२	२०८०/८१	५७	फरक शिर्षक पारी खर्च	११,००,०००
१३	२०८०/८१	२७.२	पुँजिगततर्फ	१२,३५,७३६
१४	२०८०/८१	३	पदाधिकारी पोशाक सुविधा	६९,३००
१५	२०८०/८१	५	न्यायिक समिति बैठक भत्ता	५,१००
१६	२०८०/८१	५८.२	नियन्त्रण वातावरणको विश्लेषण	१,२६,०४०
१७	२०८०/८१	२८	जिन्सी दाखिला	१६,३८,२०५
१८	२०८०/८१	६१.४	आन्तरिक नियन्त्रण	२७,७८,०००
१९	२०७७/७८		सल्लाहकारको भुक्तानी	२,००,०००
			जम्मा	**७८,२४,३८१**
म्यानुअलबाट सम्परीक्षण				
२०	२०७५।७६	२७	बैठक भत्ता	१२,७२,०००
२१	२०७५।७६	२९	आर्थिक सहायता	११,४४,०००
२२	२०७६।७७	५७	खर्चको भुक्तानी नभएको	६२,५५९
२३	२०७४।७५	४६	पेश्की	५०,०००
			जम्मा	**२५,२८,५५९**
कुल जम्मा				**१,७१,००,०७९**

गन्यापधुरा गाउँपालिका, डडेलधुरा

(८०७७५५०३३००)

गन्यापधुरा गाउँपालिका , डडेल्धुरा

परिचय

१

(क) कार्यालय परिचयः- संघ, प्रदेश एवं स्थानीय तहमै उपलव्ध हुने स्रोत साधनको अधिकतम उपयोग गरी योजनावद्ध सहभागितामूलक कार्यक्रमको माध्यमबाट स्थानीय जनतालाइ प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी सामाजिक, आर्थिक तथा भौतिक क्रियाकलापहरु संचालन गर्नु पालिकाको मुख्य उद्देश्य छ ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्यः- लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानुनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधिः- यस कार्यालयको विनियोजन, राजस्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय-व्यय, मौज्दात हिसाब, वित्तीय व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ । स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८२।०८।११ देखि २०८२।०८।१३ सम्म रहेको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण विधिः- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्वनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका व्यहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमाः- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्र समेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न भौगोलिक कठिनाइ, समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन् । सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन ।

(च) आर्थिक कारोबारको स्थिति :- कार्यालयको आय-व्ययतर्फ जम्मा रु.९९ करोड ७ लाख ८० हजारको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । सो को विस्तृत विवरण अनुसूची-१ मा संलग्न छ ।

(छ) लेखापरीक्षणमा परीक्षण गरिएका मुख्य विषयहरु :- लेखापरीक्षण योजना अनुसार परीक्षण गरिएका विषयहरु अनुसूची- २ मा संलग्न छन् ।

(ज) लेखापरीक्षणको क्रममा असुली :- लेखापरीक्षणको क्रममा निम्नानुसारको रु.३०,४५५।०० असुल भइ दाखिला प्रमाण पेश भएको छ ।

सि.नं	बिवरण	रकम रु.
१	सामाजिक सुरक्षा बढी भुक्तानी भएको रू.३०,४५५।०० असुल गरी दाखिला गरेको ।	३०४५५

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

२ **आर्थिक कारोबारको एकीकृत विवरण**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ मा पालिकाले प्रत्येक आर्थिक वर्षको आय र व्ययको हिसाव राख्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलब्ध गराएको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को आर्थिक कारोकारको एकीकृत प्रतिवेदन देहाय अनुसार रहेको छ।

आयतर्फ			व्ययतर्फ		
विवरण	रकम	रकम	विवरण	रकम	रकम
सुरु मौज्दात		६६८३३२२५.५७	**चालु खर्च**		२३४४०४३१७.२३
१.संचित कोष	५७९६१९२८.६१		१. पालिकातर्फ	९०१५०९२३.९७	
२.धरौटी	५७८२९०७.११		२. संघीय सशर्त	१४१२५३५२४.२६	
३.कार्यसञ्चालन कोष	३०८८३८९.८५		३. संघीय विशेष	०.००	
४. अन्य कोष			४. प्रदेश सशर्त	०.००	
यस वर्षको आय		५२७३९९९.६३	५. प्रदेश विशेष	२९९९८६९.००	
१.आन्तरिक आय	५२७३९९९.६३		**पुँजीगत खर्च**		१३८९५३३५०.६८
२.**वित्तीय हस्तान्तरण (संघ)**		३५९९०७४०५.९८	१. पालिका तर्फ	५०९५९५३०.८६	
क) समानीकरण अनुदान	७०४७१६८०.००		२. संघीय सशर्त	५८५९६३४७.२२	
ख) राजस्व बाँडफाँट	७१८२८७११.३९		३. संघीय विशेष	५७१६७४१.२१	
ग) सशर्त अनुदान	२११५५३७२२.००		४. संघीय समपुरक	०.००	
घ) समपुरक अनुदान	०.००		५. प्रदेश सशर्त	१७१५००६४.३९	
ङ) विशेष अनुदान	५७२३७९४.३३		६. प्रदेश विशेष	०.००	
च) रोयल्टी	३२९४९८.२६		७. प्रदेश समपुरक	६५३०६६७.००	
छ) अन्य			**अन्तर सरकारी अख्तियारी (संघ)**		९३२६४७९२.७१
३.**वित्तीय हस्तान्तरण (प्रदेश)**		३४८७३७८८.९४	क सामाजिक सुरक्षा	७८२२५७२५.७१	
क) समानीकरण अनुदान	६२३२०००.००		ख) स्थानीय तह प्रशासकीय भवन पुर्वाधार विकास कार्यक्रम	१०९९९०६७.००	
ख) राजस्व बाँडफाँट	१७८९५१५.९४		ग) घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्र	०.००	
ग) सशर्त अनुदान	१७२८१४७४.००		घ) एकिकृत स्वास्थ्य पुर्वाधार विकास कार्यक्रम		
घ) समपुरक अनुदान	६५७०७९९.००		ङ) उच्च पहाडी एवम् हिमालीक्षेत्र स्वरोजगार कार्यक्रम		
ङ) विशेष अनुदान	३००००००.००		च) औद्योगिक पुर्वाधारविकास कार्यक्रम (बिशेष आर्थिक क्षेत्र)	०.००	
च) रोयल्टी			छ) स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	४०४००००.००	
छ) अन्य			**अन्तर सरकारी अख्तियारी (प्रदेश)**		७१२०४६७.५८
४.**अन्तर सरकारी अख्तियारी**		९३२६४७९२.७१	ऋण फिर्ता(साँवा)		

(संघ)					
क सामाजिक सुरक्षा	७८२२५७२५.७१		ऋणको ब्याज भुक्तानी	०.००	
ख) स्थानीय तह प्रशासकीय भवन पुर्वाधार विकास कार्यक्रम	१०९९९०६७.००		धरौटी फिर्ता तथा सदर स्याहा	२७६४४१५.५८	
ग) घरेलु तथा साना उद्योग प्रवर्द्धन केन्द्र			कार्यसञ्चालन कोषबाट भएको खर्च	४३५६०५२.००	
घ) एकिकृत स्वास्थ्य पुर्वाधार विकास कार्यक्रम			अन्य कोषबाट भएको खर्च		
ङ) उच्च पहाडी एवम् हिमाली क्षेत्र स्वरोजगार कार्यक्रम			गैरसरकारी संस्थाबाट सञ्चालित योजना	०.००	
च)औद्योगिक पुर्वाधार विकास कार्यक्रम (बिशेष आर्थिक क्षेत्र)			अन्य सहयोगमा सञ्चालित योजना	०.००	
छ) स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम	४०४००००.००		अन्य खर्च भएमा		
५.अन्तर सरकारी अख्तियारी (प्रदेश)	०.००	०.००	**अनुदान फिर्ता**		०.००
६. ऋण/ वित्तीय व्यवस्था			**१. संघ तर्फ**		११७१०९०३.६४
७. धरौटी आय	६०३३३१९.१९	**६०३३३१९.१९**	क) सशर्त अनुदान	११७१०९०३.६४	
८. कार्यसञ्चालन कोष आय	५८०१०४४.००	**५८०१०४४.००**	ख) विशेष अनुदान	०.००	
९. अन्य कोषको आय			ग) समपुरक अनुदान	०.००	
१०. गैरसरकारी संस्थाबाट सञ्चालित योजना			२. प्रदेश**तर्फ**		१७१६७२.६१
११. अन्य सहयोगमा प्राप्त सञ्चालित योजना			क) सशर्त अनुदान	८१५४१.६१	
१२. अन्य आय भएमा			ख) विशेष अनुदान	९०१३१.००	
			ग) समपुरक अनुदान	०.००	
			अन्तिम मौज्दात		**८६३६२०७१.५७**
			१. संचित कोषको मौज्दात	७२७७६८७९.००	
			२. धरौटी	९०५१८१०.७२	
			३. कार्यसञ्चालनकोष	४५३३३८१.८५	
			४. अन्यकोष		
जम्मा	**५७१९८७५७६.०२**	**५७१९८७५७६.०२**	**जम्मा**	**५७१९८७५७६.०२**	**५७१९८७५७६.०२**

३ वित्तीय विवरणको विश्लेषण

३.१ **वित्तीय प्रतिवेदन** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७२ मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा दफा ७६(२) मा स्वीकृत ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। स्वीकृत सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (NPSAS) अनुसार पालिकाको कारोवारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ। पालिकाले उपलव्ध

गराएको स्थानीय तहको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) सम्बन्धमा निम्नानुसार देखिएको छ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ३.१ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

३.२ **वित्तीय विवरणको यथार्थता** - पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ। सोही प्रणालीबाट स्थानीय तहको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) तयार गरिएको छ। पालिकाले समाजिक सुरक्षा त समाजिक सुरक्षा ता संरक्षणमा ७८२२५७२५।७१, स्थानीय तह प्रशासकीय भवन पूर्वाधार विकास कार्यक्रममा रू. १०९९९०६७।००, स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार (चालु) कार्यक्रमा रू. ३६०००।०० र स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार (पुँजीगत) कार्यक्रममा रू. ३६८०००।०० गरी रू.९३२६४७९२.७१ सुत्रमा लेखाङ्कन गरेको छैन। पालिकाबाट भएका सबै कारोबारहरु वित्तीय विवरण (म.ले.प.फा.न. २७०)मा समावेश गर्नुपर्दछ।

३.३ **बैङ्क हिसाब विवरण** - स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ अनुसार पालिकाको कारोबार, आय व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजस्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरण अनुसार लेखाङ्कन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सोही बमोजिम पालिकाले कारोवारको बैङ्क हिसाब मिलान विवरण (म.ले.फा.नं. २७० को टिप्पणी ६.२) तयार गरी हिसाब भिडान गर्नुपर्दछ। पालिकाले पेश गरेको विवरण अनुसार देहाय बमोजिम यो वर्षको अन्त्यमा स्रेस्ता र बैह अनुसार मौज्दात देहाय अनुसार रहेको छ।

संकेत	कोष खाता	गत बर्षको मौज्दात रकम	घट/बढ नगद	मौज्दात रकम	बैक स्टेटमेन्ट अनुसार
ग १.१	आन्तरिक राजस्व खाता	०		०	०
ग १.२	बाँडफाँडबाट प्राप्त राजस्व खाता	०		०	०
ग १.३	आन्तरिक अनुदान खाता	०		०	०
ग ६.१	स्थानीय तह विभाज्य कोष खाता	०		०	०
ग ४.१	स्थानीय तह सञ्चित कोष खाता	५,७९,६१,९२८.६१	१,४८,१४,९५०.३९	७,२७,७६,८७९.००	७२७७६८७९
ग ३.१	स्धानीय तह धरौटी खाता	५७,८२,९०७.११	३२,६८,९०३.६१	९०,५१,८१०.७२	९०५१८१०.७२
ग २.१	चालू खर्च खाता- विजोर वर्ष	०		०	०
ग २.२	चालू खर्च खाता- जोर वर्ष	०		०	०
ग २.३	पूँजिगत खर्च खाता- विजोर वर्ष	०		०	०
ग २.४	पुँजीगत खर्च खाता- जोर वर्ष	०		०	०
ग २.७	विविध खर्च खाता	८,१५,१२९.६२	२,६०,१११.००	१०,७५,२४०.६२	१०७५०४०.६२
ग ५.१	स्थानीय तह विविध कोष खाता	१,००,०००.००	१,००,०००.००	२,००,०००.००	२०००००
ग ७.१	स्थानीय तह आकस्मिक कोष खाता	३,४३,२६०.००	१०,८४,८८१.००	१४,२८,१४१.००	१४२८१४१
ग ७.२	स्थानीय तह प्रकोप व्यवस्थापन कोष खाता	१८,३०,०००.२३		१८,३०,०००.२३	१८३००००.२३
जम्मा		६,६८,३३,२२५.५७	८२,०४,८८,३३३.१०	८,६३,६२,०७१.५७	८६३६१८७१.५७

४ खर्च बिश्लेषण

पालिकाले यसवर्ष कुल आन्तरिक आयबाट रू. ५२७३९९९.६३ राजस्व बाँडफाँडबाट रू. ७३६१८२२७.३३, अनुदानबाट रू. ३२११६२९६७.५९ तथा अन्य प्राप्ती रू. १०५०९९१५५.९० लगायत रू. ५७१९८७५७६.०२ प्राप्ती भएकोमा चालु तर्फ रु.

२३४४०४३१७.२३ तथा अन्यकोष तर्फको भुक्तानी रू. ११२२६७८३६.५४ र पुँजीगत तर्फ रू. १३८९५३३५०.६८ समेत रु. ४८५६२५५०४.४५ खर्च भएको छ। खर्च मध्ये आन्तरिक आयको हिस्सा १.०९ प्रतिशत रहेको छ। पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान, आन्तरिक आय तथा राजस्व बाँडफाँडको रकमबाट ४८.२८ प्रतिशत चालु र २८.६१ प्रतिशतमात्र पुँजीगत निर्माणमा खर्च भएको देखिन्छ। यसबाट पालिकाले विकास निर्माण कार्यक्रम सञ्चालनमा न्युन खर्च गरी प्रशासनिक कार्यमा बढी खर्च गरेको देखिन्छ। प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिकरुपमा विकास निर्माणमा परिचालन गरिनुपर्दछ।

५ आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था

सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा बित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली-२०८०, नियम ७९ मा प्रदेश तहका सबै निकायहरुले निकायबाट सम्पादन गरिने कार्यहरु मितव्ययी, कार्यदक्षता र प्रभावकारी ढंगबाट सम्पादन गर्न र वित्तीय प्रतिवेदन प्रणालीलाई विश्वसनीय बनाउन तथा प्रचलित कानून बमोजिम कार्यसम्पादन गर्न आ-आफ्नो कामको प्रकृति अनुसारको आन्तरिक नियन्त्रण व्यवस्था तयार गरी लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा देहाय अनुसारको कमी कमजोरी रहेको पाइयो । कार्यालय प्रमुखले कानूनको परिपालना गरि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीको यथोचित व्यवस्थापनद्वारा कार्य सम्पादन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ ।

- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा गरेको भए तापनि पूर्ण रुपमा कार्यान्वियनमा नरहेको,
- दरबन्दी अनुसार पदपूर्ति नभएको,
- सवारी लगबुक, सवारीसाधन तथा उपकरण मर्मत रजिष्टर नराखेको,
- आन्तरिक स्रोतको परिचालन प्रभावकारी रुपमा गर्न नसकेको साथै स्थानिय करका सम्भाब्य सबै क्षेत्र करको दायरामा नआएको,
- मूल्य निर्धारण समिति बसाई जग्गा वा भवनको मूल्याङ्कन नगरेको,
- जिन्सी मालसामानको निरीक्षण भए पनि निरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको लिलाम बिक्री गर्नुपर्ने मालसामान जिन्सी निरीक्षण प्रतिबेदन प्राप्त भएको मितिले १ महिना भित्र लिलाम प्रकृया शुरु गर्नु पर्नेमा नगरेको साथै ३ महिनाभित्र मर्मत संभारको कार्य नगरेको,
- नर्म्सको पृथक पृथक व्याख्या गरी बढी खर्च लाग्ने गरी लागत अनुमान तयार गरेको,
- चियापान, मनोरञ्जन, अतिथी सत्कार जस्ता बिबिध कार्यक्रम सञ्चालनको नर्म्स र मापदण्ड तयार गरिएपनि पूर्ण रुपमा कार्यान्यिनमा नआएको,
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०६५ अनुसार नागरिक बडापत्रमा उल्लेखित सेवाहरूको कार्यान्वियन स्थिति अनुगमन गर्न अनुगमन संयन्त्र तर्जुमा गर्नु पर्ने र सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्नेमा सो गरेको पाइएन,
- सबै जिन्सी सामान आम्दानी बाँध्दा स्पेसिफिकेसन समेत खुलाउनु पर्नेमा खुलाएको पाईएन,
- परामर्श सेवा मार्फत गरिएको अध्ययन अनुसन्धानबाट प्राप्त प्रतिवेदनको कार्यान्वियन नगरेको,
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ बमोजिम निर्माण कार्य र परामर्श सेवाको कन्टिन्जेन्सी खर्च स्वीकृत कार्यविधिको आधारमा गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेता पनि ठेक्काको नापी कितावमा समेत कन्टिन्जेन्सी खर्च प्रविष्टि गर्नुका साथै तोकीएको कन्टिन्जेन्सी खर्च विवरण स्वीकृत अनुसूचीको ढाँचा अनुसार तयार गरेको पाइएन,
- पेश्की अभिलेख खाता नराखेको,
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १४९(७) अनुसार सार्वजनिक निकायले बोलपत्रको माध्यमबाट गरिने खरिद कार्यको सम्झौता कार्यान्वियन भई सकेपछि सो कार्य सम्पन्न भएको संक्षिप्त विवरण प्रमाणीत गरी सम्बन्धित सार्वजनिक निकाय वा सार्वजनिक खरिद अनुगमन कार्यालयको वेबसाइटमा राखी सार्वजनिक गर्नुपर्नेमा गरेको छैन।
- सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १०(३) बमोजिम निर्माण कार्यको लागत अनुमान तयार गर्दा कार्य सम्पन्न गर्न लाग्ने समयावधि किटान गर्ने गरेको छैन,

- नापी किताब नियन्त्रण खाता (म.ले.प.फा.नं. ५१२) मा प्रविष्ट गरी सिलसिलेवार नम्बर राख्ने, साइट रजिष्टर र आइटमवाइज रजिष्टरको आधारमा नापी किताब प्रयोग गर्नुपर्नेमा नापी किताब नियन्त्रण खाता राखेको छैन।
- त्रैमासिक रुपमा वार्षिक कार्यक्रम स्वीकृत गरी सोही बमोजिम चौमासिक लक्ष्य तोकी बजेट विनियोजन भए पनि सोही बमोजिम खर्च हुने गरेको छैन।
- प्रोभिजनल समको भुक्तानी गर्दा लागत अनुमान तयार गरी बिल भर्पाईको आधारमा खर्च गर्नु पर्नेमा निर्माण व्यवसायीले पेश गरेको विजकको आधारमा मात्र भुक्तानी गरेको ।
- निर्माण ब्यबसायी तथा आपूर्तिकर्ता फर्महरु लगायतका अनिवार्य रुपमा धरौटी कट्टी गर्नुपर्ने फर्महरुको ब्यक्तिगत धरौटी खाता कार्यालयमा राखेको पाईएन ।

पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रणलाई सुदृढ बनाउन ऐन, नियममा भएका व्यवस्थाहरुको पालना गर्नुपर्दछ ।

६ **बजेट पेश, पारित र अख्तियारी**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र सभामा पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्त भित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाको उपप्रमुखले मिति २०८१/०३/०९ मा रु.४८ करोड २२ लाखको बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा सभाबाट मिति २०८१।०३।१७ मा पारित भएको छ। यसैगरी स्थानीय तहका प्रमुखले मिति २०८१।०४।०१ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखियो। ऐनमा तोकिएको अवधि भन्दा १४ दिन ढिलो गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखियो। ऐनमा निर्धारित अवधि भित्र खर्च गर्ने अख्तियारी दिन सम्बन्धितको ध्यान जानु पर्दछ। आर्थिक वर्ष भित्र सम्पन्न गरिसक्ने गरी बजेट, कार्यक्रम र योजना व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ।

७ **बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६७(१) मा ४ सदस्यीय बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी आगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, बजेट तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, विषय क्षेत्रगत कार्यक्रम, योजना तथा कार्यक्रममा दोहोरोपना हुन नदिई आपसी तादाम्यता तथा परिपूरकता कायम गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले समिति गठन गरेको भएता पनि आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम, कार्यक्रमको प्राथमिकीकरण, कार्यक्रमबीच परिपूरकता कायम गर्न कुनै मापदण्ड तथा कार्यविधि तयार गरेको नदेखिएकोले बजेट तर्जुमा गर्दा ऐनमा भएको परिपालनामा ध्यान दिनुपर्दछ।

८ **त्रैमासिक पूँजीगत खर्च**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३५ बमोजिम बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने कार्यालयले त्रैमासिक प्रगति विवरण वनाई कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार त्रैमासिक पूँजीगत खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ।

बजेट उपशिर्षक	कुल खर्च	त्रैमासिक खर्च				आषाढ महिनाको खर्च
		प्रथम	दोस्रो	तेश्रो	चौथो	
पुँजीगत खर्चतर्फ	१३८९५३३५०.६८	२१५७६३७०.४४	४३७०९६८०.०१	१५१०२०५१.९०	५८५६५२४८.३३	३९१९५९०७.८७
प्रतिशत	१००.	१५.५३	३१.४६	१०.८७	४२.१५	२८.२१

जस अनुसार यो वर्ष पुँजिगत खर्च रू.१३ करोड ८९ लाख ५३ हजार खर्च भएकोमा प्रथम त्रैमासिकमा रू.२ करोड १५ लाख ७६ हजार अर्थात १५.५३ प्रतिशत, दोस्रो त्रैमासिकमा रू.४ करोड ३७ लाख ९ हजार अर्थात ३१.४६ प्रतिशत, तेस्रो त्रैमासिकमा रू.१ करोड ५१ लाख २ हजार अर्थात १०.८६ प्रतिशत र चौथो त्रैमासिकमा रू. ५ करोड ८५ लाख ६५ हजार अर्थात ४२.१५ प्रतिशत

खर्च गरेको देखियो। यसरी नै आषाढ महिनामा मात्र रू. ३ करोड ९१ लाख ९६ हजार अर्थात २८.२१ प्रतिशत खर्च देखिनुले बर्षान्तमा आएर खर्चको चाप बढेको देखिएकाले सन्तुलित खर्च व्यवस्थापन भएको देखिएन। स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार त्रैमासिक रुपमा सन्तुलित हुने गरी खर्च व्यवस्थापन गरिनुपर्दछ। वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप बर्षान्तमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

९ योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ बमोजिम स्थानीय तहले योजना बनाउँदा सहभागितमूलक, उत्पादनमूलक र प्रतिफलमुखी योजना छनौट गरी प्राथमिकिकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। साथै योजना बनाउँदा मध्यम तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूची समेत तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यो वर्ष निम्नानुसार रू.१ लाख भन्दा साना ६२ योजनामा रू. ४६ लाख ५३ हजार र रू.१ लाख देखि ५ लाख सम्मका ५३ योजनामा रू.१ करोड ५४ लाख ५१ हजार खर्च गरेको देखियो । साना तथा टुक्रे योजनामा बजेट विनियोजन गर्दा दिर्घकालिन उपलब्धि नहुँने हुँदा यस्ता कार्यमा नियन्त्रण गरी दिगो प्रतिफल प्राप्त हुने योजना छनौटलाई प्राथमिकतामा राखिनुपर्दछ। यो वर्ष पालिकाबाट सम्पन्न योजनाहरूको संख्यात्मक विवरण निम्नानुसार छन।

१० क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को ६६ र ६७ मा स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बिषयक्षेत्रगत बजेटको सीमा निर्धारण गर्ने र सोही सीमा भित्र रहि बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण गरी बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यो वर्षको क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहायअनुसार रहेको देखियो। उपर्युक्त विवरण अनुसार सभाले विनियोजन गरेको बजेट मध्ये सfमाजिक विकासमा सबैभन्दा बढी ६६.५३ प्रतिशत र सुशासनमा सबै भन्दा घटीमा १.०३ प्रतिशत रहेको छ। पालिकाले आफ्नो आवधिक योजना बनाई दिगो विकासका अल्पकालिन तथा दिर्गकालिन लक्ष्य तय गरी बजेट कोडिङ मार्फत प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा बजेट विनियोजन गर्नु पर्दछ।

क्र.सं.	क्षेत्र/उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	आर्थिक विकास	१४४९४५००	११९६५९१९	३.२०
२	सामाजिक विकास	२७६३२४०००	२४८३९१४६९	६६.५३
३	पूर्वाधार विकास	७२५३५२८६	३८४४०९२१	१०.३०
४	सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	६४०९०००	३८३०७३४	१.०३
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	११२४७५१४२	७०७२८६२५	१८.९४
कुल जम्मा		४८२२३७९२८	३७३३५७६६८	१००.००

११ लक्ष्य प्रगति

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायीत्व नियमावली, २०७७ को नियम ३५(१)मा वजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने प्रत्येक कार्यालयले अनुसुची २ बमोजिमको ढाँचामा त्रैमासिक प्रगति विवरण तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति विवरण बनाएको देखिएन। बजेट खर्च गर्ने जिम्मेवारी प्राप्त पदाधिकारीले बजेट खर्चको तोकिएको ढाँचामा वार्षिक प्रगति विवरण तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउन पालिकाको ध्यान जानुपर्दछ।

कार्यक्रम/योजना	कुल कार्यक्रम	वार्षिक प्रगति स्थिति					
		शून्यप्रगति	१-२५%	२५-५०%	५०-७५%	७५-१००%	कुल खर्च
२२५२२	१७३	२८	७	६	१६	११६	५६५२६९५०.३७
३११००	२०९	५५	३	८	१२	१३१	१३८९५३३५१.
जम्मा	३८२	८३	१०	१४	२८	२४७	१९५४८०३०१

- पालिकाबाट प्राप्त उल्लिखित विवरण अनुसार ३८२ कार्यक्रम तथा आयोजना मध्ये शुन्य प्रगती हुने ८३ योजना तथा कार्यक्रम छ। ७५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रगती हासिल गर्ने योजना तथा कार्यक्रमको संख्या २४७ रहेको छ।
- शुन्य प्रगती हासिल हुनुको कारण बजेट नै अर्को कार्यक्रम तथा योजनामा रकमान्तर गरी लाने तथा बजेट भएपनि कार्यक्रम कार्यान्वियन नगरेको कारण शुन्य प्रगति भएको देखिन्छ ।
- ३८२ योजना मध्ये बाहेक २९९ योजना तथा कार्यक्रममा रू.१९ करोड ५४ लाख ८० हजार खर्च गरेको छ।

लक्ष्य अनुसारको प्रगती हासिल गर्न पालिकाको ध्यान दिनुपर्छ ।

१२ **रकमान्तर**

स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७९ मा स्थानिय निकायले रकमान्तर गर्दा कार्यपालिकाले स्वीकृत वार्षिक बजेटको अधिनमा रही कुनै शीर्षकबाट पूँजीगत शीर्षकमा पच्चीस प्रतिशत नबढाई रकमान्तर गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ। त्यस्तै स्थानिय तहमा वजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ को बुदा ३.१ मा पूँजिगत खर्चको रूपमा विनियोजित भएको रकम चालु खर्चमा रकमान्तर नगर्ने उल्लेख गरेको छ। यस वर्ष पालिकाले ४६ वटा योजना तथा कार्यक्रमबाट रू ३२९३२०००।०० घटाएकोमा ४७ वटा योजना तथा कार्याक्रममा रू. ११८५४०००।०० वढाएको र ६७ वटा योजना तथा कार्यक्रममा रू. २३८२८०००।०० नयाँ योजनामा वजेट विनियोजन गरेको देखिन्छ। पालिकाले ४७ वटा चालु तथा पुँजीगत शिर्षकका योजनामा २५ प्रतिशत भन्दा बढी रकमान्तर गरेको छ। पालिकाले यसरी २५ प्रतिशत भन्दा बढी रकमान्तर हुनु र हिउदे अधिवेशनबाट नयाँ योजना निर्माणले वजेट सिद्धान्त विपरीत वजेट निर्माण भएको देखिन्छ। यस्ता कार्यालाई अन्य गर्दै पालिकाले लिएको लक्ष्य उदेश्य अनुरूप बजेट विनियोजन हुनु पर्छ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा १२ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

१३ **गत वर्षको भुक्तानी**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ९.२(घ) मा बहुवर्षीय खरिद र विशेष परिस्थितिबाट सृजित दायित्वमध्ये आगामी वर्ष भुक्तानी गर्न बाँकी रकम समावेस गरेर बजेट बनाउनु पर्ने व्यवस्था छ।त्यस्तै आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम १३ अनुसार कोलेनिकाबाट भुक्तानी बाँकीको विवरण प्रमाणित गराई राख्नुपर्ने व्यवस्था छ तर पालिकाको हकमा पालिकाले गतवर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको खाता तथा कच्चावारी (म.ले.प.फा.नं. २२१) प्रमाणित गराई राख्नु पर्दछ। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यो वर्षको बजेटमा गत वर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको व्यवस्था गरी रू .९५५७३३।१२ भुक्तानी दिएको छ। आगामी वर्ष दायित्व सृजना गर्ने गरी बजेट व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ।

१४ **अनुदान फिर्ता**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ४५ र सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०८० को नियम ४४ मा क्रमस सङ्घीय सञ्चित कोषबाट र प्रदेश सञ्चित कोषबाट स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भएको सशर्त, समपुरक र विशेष अनुदानको रकम सम्बन्धित आर्थिक वर्ष भित्र खर्च नभई बाँकी रहेको अवस्थामा उक्त रकम सम्बन्धित सङ्घीय ईकाइका कोषहरुमा फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। प्राप्त विवरण अनुसार यो वर्ष संघ र प्रदेशबाट प्राप्त उल्लिखित अनुदानको रकमको विवरण निम्नानुसार छन। प्राप्त अनुदान मध्ये यो वर्ष भरी खर्च नभई बाँकी रहेको रकम मध्ये असार मसान्तमा देहाय बमोजिमको रकम फिर्ता गरेको छ।

निकाय	अनुदान	प्राप्त	खर्च	बाँकी	फीर्ता	दाखिला भौचरअनुसा
सघिय अनुदान	शसर्तअनुदान चालु	१५,२८,४८,०००.००	१४,१२,५३,५२४.२६	१,१५,९४,४७५.७४	१,१५,९४,४७५.७४	११५९४४७५.७४
	शसर्त अनुदान पुँजीगत	५,८७,०५,७२२.००	५,८५,९६,३४७.२२	१,०९,३७४.७८	१,०९,३७४.७८	११६४२७.९०
	विषेश अनुदान चालु	०	०	०	०	०
	विषेश अनुदान पुँजीगत	५७,२३,७९४.३३	५७,१६,७४१.२१	७,०५३.१२	७,०५३.१२	०
	समपुरक अनुदान पुँजीगत	०	०	०	०	०
जम्मा		२१,७२,७७,५१६.३३	२०,५५,६६,६१२.६९	१,१७,१०,९०३.६४	१,१७,१०,९०३.६४	११७१०९०३.६४
प्रदेश अनुसार	शसर्तअनुदान चालु	९०,०००.००	०	९०,०००.००	०	०
	शसर्त अनुदान पुँजीगत	१,७१,९१,४७४.००	१,७१,५०,०६४.३९	४१,४०९.६१	८१,५४१.६१	८१५४१.६१
	विषेश अनुदान चालु	३०,००,०००.००	२९,९९,८६९.००	१३१.	९०,१३१.००	९०१३१.००
	विषेश अनुदान पुँजीगत	०	०	०	०	०.००
	समपुरक अनुदान पुँजीगत	६५,७०,७९९.००	६५,३०,६६७.००	४०,१३२.००	०	०.००
जम्मा		२,६८,५२,२७३.००	२,६६,८०,६००.३९	१,७१,६७२.६१	१,७१,६७२.६१	१७१६७२.६१
कुल जम्मा		२४४१२९७८९.३३	२३२२४७२१३.०८	११८८२५७६.२५	११८८२५७६.२५	११८८२५७६.२५

१५ अनुदानको अनुगमन

समपुरक तथा बिशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ को बुँदा न ११ र सुदूर पश्चिम प्रदेश विशेष अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७९ को बुदा नं. १२ मा अनुदानबाट संचालन हुने आयोजना प्रभावकारी रुपमा लक्षित प्रतिफल प्राप्त हुने गरी संचालन भए नभएको सम्बन्धमा सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रमुखको नेतृत्वमा गठित समितिले नियमित अनुगमन गर्नुपर्ने र सोको चौमासिक रुपमा प्रगति प्रतिवेदन प्रदेश नीति तथा योजना आयोगले तोकेको विद्युतीय प्रणालीमा प्रविष्टि गरी सम्बन्धित मन्त्रालय, नेपाल सरकारको सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालय, प्रदेश नीति तथा योजना आयोग, प्रदेश कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय र जिल्ला समन्वय समिति समक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। त्यसैगरी अनुदानबाट संचालित योजनाहरुको गुणस्तरको सम्बन्धमा लाभान्वित वर्ग र समुदाय तथा सार्वजनिक सुनुवाई मार्फत नागरिक समाजबाट समेत निगरानी गर्ने प्रणालीको विकास गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकाबाट निम्नानुसार योजनाहरु विशेष तथा समपुरक अनुदान अन्तर्गत संचालन भएकोमा उल्लिखित कार्यविधिमा भएको व्यवस्था बमोजिम नियमित अनुगमन गरी अनुगमन तथा प्रगति विवरण सम्बन्धित निकायहरुमा पठाइने प्रणालीको विकास गरेको छैन। त्यसै गरी नागरिक समाज तथा सार्वजनिक सुनुवाई मार्फत निगरानी हुने प्रणलीको विकास गरेको देखिदैन। तसर्थ कार्यविधिमा भएको व्यवस्थाको पालना गरी संचालित योजनाको गुणस्तर तथा सोबाट प्राप्त हुने लाभमा अभिवृद्धि गराउनु पर्दछ।

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापकोनाम	स्रोत	विनियोजन	खर्च
१	लाटामाण्डौआधारभुत विद्यालय भवन निर्माण गन्यापधुरा - ४	नेपालसरकार - विषेश अनुदान पुँजीगत]	८००००००.	५७१६७४१.२१
२	आधारभुतस्वास्थ्य केन्द्र रेल भवन निर्माण वडा नं. ५	सुदुरपश्चिम प्रदेश - समपुरक अनुदान पुँजीगत	४७५००००.	१९५९६९७.
३	पालिकास्तरीयखेल मैदान निर्माण गन्यापधुरा गाउँपालिका	सुदुरपश्चिम प्रदेश - समपुरक अनुदान पुँजीगत	४७५००००.	४५७०९७०.
	जम्मा		१७५०००००.	१२२४७४०८.२१

१६ **आन्तरिक लेखापरीक्षण**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ मा स्थानीय तहले कानुन बमोजिम आफ्नो आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने उल्लेख छ। त्येसै गरी आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३३ मा प्रत्येक कार्यालयले त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण अन्तिममा एक पटकमात्र गरेको देखियो । तसर्थ कानुनमा तोकिए बमोजिम आर्थिक कारोबारको त्रैमासिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

१७ **खरिद योजना**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ७ मा वार्षिक रू.१० करोडभन्दा बढीको खरिद गर्दा खरिद गुरुयोजना तयार गर्नुपर्ने र नियम ८ मा वार्षिक रू.१० लाखभन्दा बढीको खरिद गर्दा वार्षिक खारिद योजना बनाउनुपर्ने व्यवस्था छ। प्राप्त विवरण अनुसार पालिकाले यो वर्ष विभिन्न शीर्षक अन्तर्गत रू.१३ करोड ८९ लाख ५३ हजार पुँजीगत खर्च/खरिद तथा निर्माण कार्य गरेको देखियो । तर पालिकाले आफ्नो खरिद नियमावली नबनाएको अवस्थामा उक्त ऐन, नियम बमोजिम वार्षिक खरिद योजना र गुरुयोजना नबनाई खरिद कार्य गरेको देखियो। अतः पालिकाले उक्त नियमावली बमोजिम खरिद योजना/गुरुयोजना बनाई व्यवस्थित र प्रभावकारी हुने गरी खरिद कार्य गर्नु पर्दछ ।

१८ **स्थानीय तथ्याङ्क, अभिलेख तथा स्रोत नक्साङ्कन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ बमोजिम स्थानीयतहले आफ्नो क्षेत्रभित्रको आधारभुत तथ्याङ्क सङ्कलन, अभिलेख र सोको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रभित्रको शैक्षिक, भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत अन्तर्गत खानी, जंगल तथा अन्य स्रोत, पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, पुल, खानेपानी लगायतको अभिलेख तथा श्रोत नक्साङ्कनसहितको पालिकाको प्रोफाइल तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून र सोको मापदण्ड बनाएको तथा स्रोत नक्साङ्कन गरेको देखिएन। स्थानीय तहका प्राथमिकीकरणका क्रियाकलाप सञ्चालनमा तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भुमिका खेल्ने हुँदा सोको सङ्कलन र अभिलेख राख्ने कार्य गर्नुपर्दछ ।

१९ **सहकारी नियमन**

सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ७३ अनुसार मासिक, चौमासिक, वार्षिक प्रतिवेदन बुझाउनु पर्ने र सहकारी नियमावली, २०७५ को नियम २८(४), सहकारी संस्थाहरुको सुपरीवेक्षण, निरीक्षण तथा अनुगमन निर्देशिका, २०७८ को दफा ३ मा मासिक प्रतिवेदन प्रत्येक महिना ७ गते भित्र एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले उपलव्ध गराएको विवरणअनुसार पालिका भित्र २७ वटा सहकारी संस्था रहेका छन्। पालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरुले एकीकृत सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) बाट विवरण दाखिला गरेको पाइएन। त्यसैगरी पालिकाबाट अनुगमन निरीक्षण गरी तयार गरिएको प्रतिवेदन समेत लेखापरीक्षणका क्रममा पेश भएन। जसले गर्दा सहकारीको सञ्चालन अवस्था बारे अध्ययन गर्न सकिएन। तसर्थ ऐन, नियमावली र निर्देशिका अनुसार प्रणालीमा विवरण दाखिला गर्न लगाई सोको प्रभावकारी अनुगमन गर्नु पर्दछ।

२० **फोहरमैला व्यवस्थापन**

फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन, २०६८ अनुसार स्थानीय तहहरुले स्रोतमै फोहरमैलाको वर्गीकरण गर्न लगाई सोही अनुसार सङ्कलन र व्यवस्थापन गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । फोहर उत्सर्जन हुने स्रोतमा नै वर्गीकरण गरी कुहिने, नकुहिने, सिसाजन्य, अस्पतालबाट उत्पादित र इ-वेष्ट लगायतका फोहर वर्गीकरण गरी उपयुक्त व्यवस्थापन गरेको देखिएन। फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरी पालिकाको पर्यावरणलाई स्वच्छ राख्नुपर्दछ ।

२१ **सेवा प्रवाहको स्थिति**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा ११ (२) मा पालिकाको काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था छ। पालिका तथा अन्तर्गतका वडाहरुबाट यस बर्ष सम्पादित सेवा प्रवाहको स्थिति निम्नानुसार रहेको छ। पालिकाबाट यो वर्ष नागरिकता सिफारिस, घरबाटो सिफारिस, जन्म तथा मृत्यु दर्ता, नाता प्रमाणित, बसाईसराई, सम्बन्ध बिच्छेद, बिवाह दर्ता र अन्य दर्ता तथा सिफारीस जस्ता विषयमा पञ्जिकरण तथा सिफारिस गरेको भएतापनि सोको आर्थिक वर्ष खुल्नेगरी स्पष्ट अभिलेख उपलव्ध गराउन सकेन। पालिकाले

ऐन बमोजिम प्रवाह गरेका सेवाको अभिलेख व्यवस्थित गर्नु पर्दछ। पालिकाले वडा कार्यालयबाट सम्पादित सेवालाई सरल सहज र व्यवस्थित तुल्याउँदै सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधिमा आधारित सरल र प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

विवरण	**जम्मा**
स्वीकृत घरनक्सा दर्ता पास	१
पञ्जिकरणतर्फ	
जन्मदर्ता	४१४
मृत्युदर्ता	११७
बसाईसराई दर्ता	८५
विवाह दर्ता	१५३
सम्बन्धविच्छेद दर्ता	४
पूर्वाधार विकास सडक निर्माण	
कालोपत्रे सडक निर्माण	नभएको
कालोपत्रे सडक मर्मत	नभएको
ग्राभेल सडक निर्माण	नभएको
ग्राभेल सडक मर्मत	नभएको

२२ प्रशासकीय संगठन र कर्मचारी व्यवस्थापन

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ। पालिकामा संगठन सर्भेक्षण गरी स्थायी ८९ र करार ३९ दरबन्दी स्वीकृत गरेको देखिन्छ। लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरणअनुसार ५६ स्थायी र ४९ करार गरी १०५ दरबन्दी पद पूर्ति भएको देखिन्छ। कार्य व्यवस्थापनका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका प्रशासन अधिकृत, इन्जिनियर र शिक्षा अधिकृत, पदहरु रिक्त रहेका छन्। दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पालिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ। तसर्थ रिक्त पदहरु पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा २२ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

२३ करार कर्मचारी

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को ८३ मा स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्र र कार्यबोझको विश्लेषण गरी संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणको आधारमा स्थायी प्रकृतिको कामको लागि तथा सेवा करारबाट लिईने कर्मचारीको दरबन्दी प्रस्ताव गर्नुपर्ने, अस्थायी दरबन्दी सृजना गर्न नहुने र तयार गरेको सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण प्रतिवेदन सभाबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने छ। त्यस्तै सुदूरपश्चिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका सर्त सम्बन्धमा ऐन, २०८२ को दाफा ८ मा स्थानीय तहमा स्थानीय सेवाको सङ्गठन संरचना वा दरबन्दी सृजना गर्न तथा त्यस्तो सङ्गठन संरचना वा दरबन्दी पुनरावलोकन वा हेरफेर गर्न सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको संयोजकत्वमा गठन हुने समितिले प्रदेश सरकारले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गर्नु पर्ने तर कुनै पनि व्यक्तीलाई ज्यालादारी वा करारमा नियुक्ति गर्न पाइने छैन त्यसरी नियुक्ती पाएको व्यक्तिले पाएको तलब, भत्ता र अन्य सुविधा वापतको रकम नियुक्ति गर्ने अधिकारीबाट सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ। त्यस्तै स्थानीय स्वास्थ्य सेवा, कम्प्युटर अपरेटर, इन्जिनियरिङ सेवा, माईक सञ्चालक, क्यामेराम्यान, पलम्बर, इलेक्ट्रिसियन, कार्यालय सहयोगी, हलुका सवारी चालक, हेभी सवारी चालक, मालि र स्वीपर पदको स्वीकृत दरबन्दी रिक्त भएको अवस्थामा कार्यालयलाई अति आवश्यक भएमा मन्त्रालयको अनिवार्य सहमतिमा उक्त पदमा प्रचलित कानून बमोजिम करारमा नियुक्ती गर्न सकिनेछ। कानुन अनुसार

पालिकाले सगठन सर्भेक्षण गरेको छैन भन्ने स्वास्थ्य सेवा, कार्यालय सहयोगी, हलुका सवारी चालक, हेभी सवारी चालक, मालि र स्वीपर जस्ता पदमा ४९ करारमा राखी रू. ४२७७३०५।०० खर्च लेखेको छ साथै प्रतिस्पर्धाको आधारमा कर्मचारी नियुक्त नगरी सोझै तथा पुराना कर्मचारीलाई नै निरन्तरता दिएको देखियो। पालिकाले कानुन बमोजिम संगठन सर्भेक्षण गरी स्थानीय तहको आन्तरिक श्रोत, दरबन्दीको आवश्यकता र औचित्य समेतको अधारमा सङ्गठन संरचना स्वीकृत गराई प्रदेश किताबखानामा पद दर्ता गराई लोकसेवाबाट पदपुर्तीका लागि ध्यान दिनु पर्छ।

२४ **वडा सचिवको पदपुर्ति**

पालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयबाट संचालित सेवा प्रवाहमा महत्वपुर्ण भूमिका रहेका वडा सचिवको दरवन्दी र पदपुर्तिको अवस्था निम्नानुसार छन्। रिक्त वडा सचिवहरुको पदपुर्ति गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

वडा संख्या	वडा सचिवको दरबन्दी	वडा सचिवको पदपूर्ति	रिक्त संख्या
५	५	३	२

२५ **कानून निर्माण एवम् कार्यान्वयन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले हालसम्म १२ वटा ऐन, ४ वटा नियमावली, ५३ कार्यविधि लगायत ७८ वटा कानुन निर्माण गरी कार्यान्यिनमा ल्याएको छ । तसर्थ उक्त कानूनहरु राजपत्रमा प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्दछ।

२६ **न्यायिक समिति**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ। समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ। तर लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार यो वर्ष ४ विवाद दर्ता भएकोमा ४ वटा फर्स्यौट भएको देखिन्छ । न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोके बमोजिम कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनुपर्दछ।

२७ **म्याद ननाघेको पेश्की**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५० मा पेश्की दिईएको रकम तोकिएको म्याद भित्र फस्र्यौट गर्नु गराउनु पेश्की लिने दिने दुवैको कर्तव्य हुने उल्लेख छ। पालिकाले देहायको निर्माण व्यवसायीलाई दिएको पेश्की रू. ५१९९७४३। ९१ म्याद ननाघेको देखिएको छ। उक्त पेश्की नियम अनुसार फछर्यौट गर्नु पर्दछ।

सि.नं.	पेश्की विवरण	पेश्की लिनेको नाम	रकम	कैफियत
१	दश शैया अधारभुतअस्पताल	रुद्रावती कालीका एसके जे भि	३८१३६४८.	ठेक्का म्याद रहेको
२	प्रशासकिय भवन	सोवर्ण भिमा जे. भि.	१३८६०९५.९१	ठेक्का म्याद रहेको
	जम्मा		५१९९७४३.९१	

२८ **प्रोत्साहन भत्ता**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ८६(१) बमोजिम स्थानीय सेवा गठन, सञ्चालन व्यवस्थापन, सेवाका शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त र मापदण्ड संघीय कानुन बमोजिम हुने, दफा ८६(२) बमोजिम स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था स्थानीय तहले बनाएको कानुन बमोजिम हुने व्यवस्था छ । पालिकाले १४ जना कर्मचारीहरुलाई कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम रू.१५०००००।०० प्रोत्साहन भत्ता वितरण गरेको छ। यस्तो खर्च नियमित गर्नुपर्दछ । रू.

सि.नं	कर्मचारीको नाम	पद	भत्ता रकम	जम्मा भुक्तानी रकम
१	दिलिप कुमार तामाङ	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	१२०००	१४४०००
२	मिन बहादुर विष्ट	अधिकृत छैठौं	१००००	१२००००
३	सुरेन्द्र बहादुर खाती	अधिकृत छैठौं	१२०००	१२००००
४	नर बहादुर बुढा	अधिकृत छैठौं	८०००	९६०००
५	पुजा कुमारी भट्ट	सहायक पाचौं	८०००	९६०००
६	रविन्द्र कार्की	सहायक पाचौं	१००००	१२००००
७	अंकी लाल भट्ट	सहायक चौथौं	८०००	९६०००
			जम्मा	७९२०००

करार कर्मचारी

सि.नं	कर्मचारीको नाम	पद	भत्ता रकम	जम्मा भुक्तानी रकम
१	केशव शाहु	सहायक पाचौं	१००००	१२००००
२	सुनिल कुमार शाही	सहायक चौथों	८०००	९६०००
३			जम्मा	२१६०००

सवारी चालकः

सि.नं	कर्मचारीको नाम	पद	भत्ता रकम	जम्मा भुक्तानी रकम
१	इन्द्र बहादुर मल्ल	हसचा	१००००	१२००००
२	गणेश बहादुर मल्ल	हसचा	१००००	१२००००
३	राम मिलन राना	हसचा	८०००	९६०००
४	पुस्कर राज भट्ट	हसचा	१००००	१२००००
५	केशव वि.क.	हसचा	३०००	३६०००
			जम्मा	४९२०००

अनियमित भएको	१५,००,०००

२९ कार्यालय बाहिरको व्यक्तीलाई खर्च

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता मितव्यिता प्रभावकारिता कार्य दक्षता र औचित्यता समेतको आधारमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले देहायका कार्यालय बाहिरका व्यक्तीलाई भ्रमण भत्ता उपलब्ध गराई रू. ६३६८३।०० खर्च लेखेको छ । कार्यालय बाहिरको व्यक्तिलाई भ्रमण भत्ता उपलब्ध गराउँदा भ्रमणको उद्वेश्य तथा औचित्य खुलाएको पाइएन । यस्तो खर्चलाई सम्बन्धितबाट असुल गर्नुपर्दछ ।

गो भौ र मिति	नाम	कार्यालय	अवधि	रकम
८५।०८१।०८।०२	कमलापती भट्ट	मालपोत कार्यालय, डडेल्धुरा	२०८१।४।६-४।१२	८०००
३२२।०८१।०१।२२	मोहन सिंह कार्की	प्रहरी स. नि.	२०८२।०१।०९-०१।१५	८१००
३४२।०८२।०२।१२	खडक बहादुर ऐर	रा.अ.जि.का	२०८२।०१।२८-२।०३	६८३३
३९०।०८२।०३।१०	द्वारिका ओझा	जिल्ला प्रशासन कार्यलय, डडेल्धुरा	२०८२।०२।२८-०३।०२	८४००
५०५।०८२।०३।२५	भरत बहादुर मल्ल	जि.प्र.का, डडेल्धुरा	२०८२।०२।०७-०२।१३	६०००
४९५।०८२।०३।२५	गंगा दत्त भट्ट	सुदूरपश्चिम प्रशासनिक प्रतिष्ठान, डोटी	२०८२।०३।०१-०३।०७	६२५०
			जम्मा	४३५८३

असुल गर्नुपर्ने	४३,५८३

३० आन्तरिक आय

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा वजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष नेपाल सरकारबाट प्राप्त समानिकरण अनुदान र राजस्व बाँडफाटबाट प्राप्त रकमको तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

केन्द्रिय अनुदानबाट खर्च	आन्तरिक आय	आन्तरिक आय प्रतिशत
५२५७४३२६८	१३७७०५९२	२.६१

उपर्युक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा २.६१ प्रतिशत मात्र रहेको छ। स्थानायी वित्तीय आधारलाई फराकिलो बनाउदै आन्तरिक आय सङ्कलन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

३१ आय अनुमान

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ। पालिकाले पेश गरेको आय-व्ययको अनुमानमा निम्नानुसार आन्तरिक आयतर्फ रू. ५२ लाख आय प्राप्त गर्ने अनुमान गरेकोमा रू. ५२ लाख ७२ हजार आय प्राप्त गरेको छ। अर्थात अनुमानको १०१.३८ प्रतिशत आय प्राप्त गरेको छ । आम्दानीका अन्य स्रोतको पहिचान गरी आयको अनुमान यर्थाथपरक बनाई आय आर्जन बृद्धि गर्नेतर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक देखिएको छ। करदाता कार्यालयमा दाखिला गर्न आएको अवस्थामा मात्र असुल गर्ने तर अनुगमन गरी सोको लगत राख्ने अभ्यास नभएकोले करदाताको लगत राखी राजस्व असुल गर्ने प्रमाणलीको विकास हुनुपर्दछ।

क्र.सं.	राजस्व संकेत	आम्दानी शीर्षक	अनुमान	प्राप्ती
१	११३१३	सम्पती कर	०	३,७९,८७२.००
२	११३१४	भुमिकर/मालपोत	८,००,०००.००	७,९२,३९१.००
३	११३१७	वहालकर	५,००,०००.००	२,६९,६५३.१०
४	११३१८	वहालविटौरी कर	२,००,०००.००	०
५	११६११	व्यवसायलेभुक्तानी गर्ने	०	५०,०००.००
६	११६२१	व्यवसायबाहेक अन्यले भुक्तानी गर्ने	०	३७५.
७	११६३१	कृषितथापशुजन्य वस्तुको व्यावसायिक कारोवारमा लाग्ने कर	०	५,८००.००
८	११६९१	अन्यकर	१३,९०,०००.००	५३,२२६.१३
९	१४२१८	विद्युतसेवा शुल्क	०	१,८००.००
१०	१४२२१	न्यायिकदस्तूर	०	३००.
११	१४२२३	शिक्षाक्षेत्रको आम्दानी	०	१७,७५०.००
१२	१४२२४	परीक्षाशुल्क	०	२७,५००.००
१३	१४२२५	यातायातक्षेत्रको आम्दानी	०	७,०२,७४२.००
१४	१४२२९	अन्यप्रशासनिक सेवा शुल्क	०	२,९१,७००.००
१५	१४२४१	पार्किङ्गशुल्क	१०,०००.००	०
१६	१४२४२	नक्सापासदस्तुर	०	५,२९९.००
१७	१४२४३	सिफारिशदस्तुर	६,००,०००.००	८,५५,११७.५१
१८	१४२४४	व्यक्तिगतघटना दर्ता दस्तुर	०	२,८८,३००.००
१९	१४२४५	नाताप्रमाणित दस्तुर	०	१,०७,२००.००
२०	१४२४९	अन्यदस्तुर	८,००,०००.००	४,९५,५०७.८९
२१	१४२५३	व्यावसायरजिष्ट्रेशन दस्तुर	०	१,१४,५००.००
२२	१४२६२	विद्युतसम्बन्धी दस्तुर	०	६००.
२३	१४३१२	प्रशासनिकदण्ड, जरिवाना र जफत	०	२,५००.००
२४	१४६११	व्यवसायकर	९,००,०००.००	५,५६,६८०.००
२५	१५१११	बेरूजू	०	२,५५,१८६.००
		जम्मा	५२,००,०००.००	५२,७३,९९९.६३

३२ **व्यवसाय कर**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ५८ मा पालिकाले आफ्नो कार्यक्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न व्यवसाय गर्ने व्यक्तिबाट व्यवसाय कर उठाउनुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यस वर्ष पालिकाले व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण शुल्क वापत रु. ५५६६८०।०० कर सङ्कलन गरेकोमा पालिकाको क्षेत्रभित्र रहेका व्यवसायीहरुको अभिलेख अध्यावधिक गरेको छन् । जसबाट पालिकाले सङ्कलन गरेको

व्यवसाय कर यथार्थ मान्न सक्ने अवस्था छैन। तसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्र सञ्चालनमा रहेका सम्पूर्ण व्यवसायीको अद्यावधिक अभिलेख राखी करको दायराभित्र ल्याउनु पर्दछ।

३३ विज्ञापन कर

नेपालको संविधानको अनुसूची ९ को बुदा न ४ मा विज्ञापन करको अधिकार क्षेत्र स्थानीय तहलाई तोकिएको छ। सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक ऐन, २०८० को दफा ५ मा विज्ञापन कर लगाउन र उठाउन पाइने अधिकार स्थानीय तहलाई दिइएको छ। पालिकाको आर्थिक ऐन, २०८० मा होर्डिङ् वोर्ड ब्यानर तथा माईकिङ् मार्फत गरिने विज्ञापनलाई मात्र कर लगाउने व्यख्या गरिएको भए पनि यो वर्ष विज्ञापन कर असुल गरेको देखिएन । त्यसै गरी पालिकाले सामाजिक सञ्जाल फेसबुक, युट्युव, ईन्सग्राम जस्ता विद्युतीय संजाल मार्फत गरिने विज्ञापनलाई करको दायरामा ल्याउन सकिएको देखिएन । समाजिक सञ्जाल तथा विद्युतीय प्लाटफर्म मार्फत गरिने विज्ञापनहरुलाई समेतलाई आर्थिक ऐनले समेटी उपयुक्त प्रणालीको विकास गरी करको दायरा फराकिलो बनाउनु पर्दछ।

३४ सामुदायिक वन क्षेत्रको वन पैदावर विक्री

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०४७ को दफा ६२(ख) मा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार विक्री तथा उपयोग सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्ययोजना बनाई गाउँपालिका तथा नगरपालिकाबाट स्वीकृत गराउनु पर्ने र सोही बमोजिम वन पैदावार विक्री वापत प्राप्त हुने रकमको दश प्रतिशत रकम सम्बन्धित स्थानीय तहको संचित कोषमा जम्मा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। त्यसै गरी वन ऐन २०७६ मा वन पैदावार भन्नाले काष्ठ तथा गैर काष्ठ वस्तु र ढुंगा माटो नदि जन्य र खनिज जन्य पदार्थ समेतलाई सम्झनु पर्ने व्यवस्था उल्लेख छ। पालिका अन्तर्गतका सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरुले वन पैदावार विक्री गरेको हुन सक्ने देखिएता पनि वन उपभोक्ता समितिहरुले पालिकाबाट कार्ययोजना स्वीकृत गरेको देखिएन। यस सम्बन्धमा अनुगमन गरी सामुदायिक वन उपभोक्ताहरुको वन पैदावार विक्रीको आय नियमानुसार पालिकाको संचित कोषमा दाखिला हुनु पर्दछ।

३५ वतावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन

वतावरण संरक्षण नियमावली, २०७७ को नियम ३ मा नदी जन्य पदार्थ ढुङ्गा, गिट्टी र वालुवा उत्खन्न गर्नका लागि नियमावलीमा तोकिएको अनुसुची बोजिमिम वातावरण अध्ययन गर्नु पर्ने र ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवा उत्खन्न विक्री तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७ को बुदा नं. ३ मा पालिकाले नदीजन्य पदार्थको उत्खन्न तथा सङ्कलन गर्दा स्वीकृत वातावरणीय अध्ययन प्रतविवेदनले तोकेका स्थानमा तथा क्षेत्रहरूमा मात्र उत्खन्न तथा सङ्कलन गर्ने पाउने व्यवस्था छ। पालिकाले लामा खेती गाड र खाली गाडमा बालुवा संकल गरी रू.४२४५४९।०० कर सङ्कलन गरेकोमा वतावरणीय अध्ययन गराएको पाइएन। अतः पालिकाले नदीजन्य पदार्थको उतख्न्न तथा सङ्कलन गर्दा वतावरणीय अध्ययन गराई वतावरणीय अध्ययनले तोकेको क्षेत्र तथा परिमाणमा मात्र नदीजन्य पदार्थमा उत्खन्न तथा सङ्कलनमा ध्यान दिनु पर्छ।

३६ दहत्तर बहतर शुल्क शुल्क

सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक ऐन, २०८१ को अनुसूची ६ मा हिमाली तथा पहाडी जिल्लामा नदिजन्य पदार्थको बिक्रीशुल्क प्रति क्यू फिट रु ४।०० अर्थात प्रति घन मिटर मुअकर बाहेक रू १४१।१५ उल्लेख भएको र सोही ऐनको दफा ८ को उपदफा ३ मा उक्त बिक्री शुल्क सम्बन्धित स्थानीय तहले संकलन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यस वर्ष दहत्तर बहत्तर कर संकलन गर्दा प्रदेशले तोकेको दरमा मुल्य अभिवृद्धी कर संकलन गरेको पाएन। अतः पालिकाले दहत्तर बहत्तर शुल्क संकलन गर्दा प्रदेशले तोकेको दरमा समेत मुल्य अभिवृद्धी कर समावेश गरी कर संकलन गर्ने तर्फ ध्यान दिनु पर्छ।

३७ नपाउने सुविधा

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **१,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **१,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **१,८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ….. कार्यालयले बेरुजु फस्यौंट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **१,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

३८ **जरिवाना भुक्तानी**

आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा २४(२) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा स्रोत साधनको उच्चतम प्रतिफल प्राप्त हुने गरि र प्राप्त प्रतिफलको उच्च गुणस्तर समेत कायम हुनेगरी मितव्ययि ढंगले खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले विद्युतको महसुल, विमा शुल्क भुक्तनी गर्दा रू. १८९००।०० जरिवाना भुक्तानी भएको छ। समयमा भुक्तानी नगर्दा भुक्तानी गरेको जरिवाना मनासिब देखिएन बजेट सुनिश्चित भएको अवस्थामा समेत ढिलाई गरी जरिवाना भुक्तानी गरेको नियमसम्मत देखिएन । रू.

गो भौ नं र मिति	विवरण	विलम्ब शुल्क
७४।०८१।०७।२८	नेपाल विद्युत प्राधिकरणको सेवा शुल्क	१०२३९।७४
८४।०८१।०८।०२	सवारी साधन विमा शुल्क	२५५०।००
३२५।०८२।०१।२३	सवारी साधन विमा शुल्क	२०००।००
४०६।०८२।०३।१७	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	४१११।००
	जम्मा	१८९००

अनियमित भएको	१८,९००

३९ **अन्य कार्यालयको खर्च**

पालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व भएका सार्वजनिक संस्थानहरुको खर्च व्यहोर्नु पर्ने अवस्था भएमा उक्त कार्यालयको तालुक मन्त्रालयबाट स्विकृती प्राप्त गरे पछी मात्र खर्च व्यहोर्नु पर्दछ । पालिकाले देहायका अस्थायी प्रहरी चौकीलाई नियमित रुपमा इन्धन, मर्मत तथा संचालन व्यवस्थापन रू. २२२६२१।०० तथा सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, नं.५२ गुल्म हे.क्वा., डडेल्धुरालाई रू.६२१५०।०० को फर्निचर गरी रू.२८४७७१।०० खर्च गरेको छ। छुट्टै वजेट व्यवस्थापन भै स्थापना भएका कार्यालयहरुमा पालिकावाट नियमित रुपमा प्रदान गरेको खर्चलाई नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

सि.नं.	प्रहरी चौकी	मौलो पुजा	रिचार्ज	इन्धन	मर्मत	अन्य	जम्मा
१	अस्थायी प्रहरी चौंकी, बडाल	१००००	१२०००	१००००	१८०००	३०५१	५३०५१
२	अस्थायी प्रहरी चौंकी, सकायल	१००००	१२०००	६८०७	३००००	-	५६८०७
३	अस्थायी प्रहरी चौंकी,भात्काडा	१००००	१२०००	२०२०३	४९२५	३४७००	८१८२८
४	अस्थायी प्रहरी चौंकी, जैसेरा	१००००	१२०००	२३८५	६५५०	-	३०९३५
						जम्मा	२२२६२१

४० **मेला व्यवस्थापन**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा सरकारी खर्चमा मितव्ययिता मापदण्ड,२०७८ अनुसार सार्वजनिक श्रोतको उपयोग गर्दा अधिकतम प्रतिफल हुने गरी खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यस वर्ष मेला व्यवस्थापन गरेको जनाइ रू.६४८००५।०० खर्च गरेको छ । यस्तो खर्चमा मितव्ययिता कायम गर्नुपर्दछ ।

गो.भौ र मिति	मेलाको नाम	रकम
३९।०८१।०६।१६	तिज विशेष कार्यक्रम वडा नं.३	१२६५००।००
४८।०८१।०६।१८	तिज विशेष कार्यक्रम वडा नं.५	२७७४४।००
६४।०८१।०७।२५	बुन्डुनी पर्व वडा नं.२	३९८२५।००
१२२।०८१।०९।२५	तिज विशेष कार्यक्रम वडा नं.१	१९७००।००
१६४।०८१।१०।१३	तिज विशेष कार्यक्रम वडा नं.४	३९७९०।००
१६७।०८१।१०।१३	देउसी भैलो कार्यक्रम	२००००।००
१८२।०८१।१०।२३	तिज विशेष कार्यक्रम वडा नं.२	३५०१७।००
२६८।०८१।१२।१४	नारी दिवस वडा नं.४	१९६००।००
२७०।०८१।१२।१४	नारी दिवस वडा नं.१	२५४७०।००
२७६।०८१।१२।१९	कैलपाल जात व्यवस्थापन वडा नं.४	३४०४९।००
२८९।०८१।१२।२१	नारी दिवस तथा कैलपाल जात वडा नं.४	३८३१०।००
३०५।०८२।०१।११	वडाल मेला व्यवस्थापन	१९००००।००
३०७।०८२।०१।११	नारी दिवस वडा नं.३	३२०००।००
३६५।०८२।०२।२७	भवन उद्घघाटन पुजा	८०१७५।००
	जम्मा	६४८००५।००

४१ **खादामाला खर्च**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता मितव्यिता प्रभावकारिता कार्य दक्षता र औचित्यता समेतको आधारमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले अतिथि सम्मान तथा विभिन्न कार्यक्रमको लागि खादामाला खरिद गरी रू.४६७५०।०० खर्च गरेको छ। यस्तो खर्चलाई नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।

गो भौ र मिति	विविरण	परिमाण	रकम
१३४।०८१।०९।२६	खादामाला खरिद	१२०	१२०००
२६२।०८१।१२।१२	खादामाला	४०	४०००
२६३।०८१।१२।१२	दोसल्ला	३०	२२५०
२९९।०८२।०१।०९	खादा	१२	९००
३०५।०८२।०१।११	खादा	७०	४९००
३६५।०८२।०२।२७	दोसल्ला	२५	१२५००
	खादा	५०	५०००
३९९।०८२।०३।१२	खादाजरी	२२	२२००
	खादा	२५	२०००
४७१।०८२।०३।२४	खादा	५०	१०००
	जम्मा	४४४	४६७५०

४२ **ड्राइभिङ्ग तालिम** (४३१-2082-03-20):

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-९** को निर्णयले रू **७०६,४००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

४३ **बैंकका कर्मचारीलाई भत्ता** (३९४-2082-03-11):

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता मितव्यिता प्रभावकारिता कार्य दक्षता र औचित्यता समेतको आधारमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले गाउँकार्यपालिकाको मिति २०८२।०२।२९ गते को निर्णय अनुसार देहायका बैंकका अभिकर्ताहरुलाई एकमुष्ट रू.१० हजारका दरले रू. ३९६००।०० भुक्तानी गरेको छ । कार्यालय बाहिरको व्यक्तिलाई भत्ता प्रदान गर्नु नियमसम्मत देखिएन ।रू.

सि.नं.	नाम	रकम
१	गणेश बहादुर विष्ट	९९००
२	टंक राज पनेरु	९९००
३	दुर्गा प्रसाद ओझा	९९००
४	भवानी सिंह महता	९९००
	जम्मा	३९६००

अनियमित भएको	३९,६००

४४ **अनुचित खर्च** (५७-2081-12-14):

सुदूरपश्चिम आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७९ को दाफा २६(२) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा साधन स्रोतको उच्चम प्रतिफल प्राप्त प्रतिफलको उचित गुणस्तर समेत कायम हुने गरी मितव्ययी तरिकाले गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले ईन्डक्सन चुलो र कुकर र कराही बिभिन्न १२० पालिकाका कर्मचारीहरु र सरकारी बिद्यालयका बिभिन्न शिक्षकहरुलाई बितरण गरेको पाईयो । कार्यालयले यस्ता बिद्युतिय उपकरण र भाँडाकुडा बितरण गर्दा गरिब कृषक, आर्थिक स्तर कमजोर भएका बिद्यार्थी, मजदुरहरु र सिमान्तकृत समुदायलाई बितरण गर्ने गरी कार्यक्रम स्वीकृत गर्नुपर्नेमा सरकारी कर्मचारीलाई बितरण गरेको पाईयो । यसरी अनुत्पादक

कार्यक्रम छनौट तथा सञ्चालन गरी भाँडाकुडाँ र बिद्युतिय उपकरणका लागि भुक्तानी गरिएको रकम रु. ८,८१,४००।- मा लागत साझेदारी कार्यक्रममा पालिकाले ब्यहोरेको रु. २,४०,०००।- खर्चको औचित्य पुष्टी हुन सकेन ।अत्त: उक्त रकम नियमित हुनुपर्दछ ।रु

अनियमित भएको	२,४०,०००

४५ कन्टिन्जेन्सी खर्चको सिमा

सुदूरपश्चिम प्रदेश उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन (दोस्रो संशोधन) सम्बन्धी कार्यबिधि,२०७६ को दफा ६ मा कन्टिन्जेन्सी खर्च गर्दा ३० लाखसम्म ३ प्रतिशत, ३० लाखदेखि ५० लाखसम्म २ प्रतिशत र ५० लाखभन्दा बढी बजेट खर्चमा १ प्रतिशतसम्म खर्च गर्न पाउने ब्यबस्था रहेको छ । कार्यालयले लागत अनुमान तयार गर्दा बजेट खर्चको ४ प्रतिशत कन्टिन्जेन्सी राखी खर्च गरेको पाईयो । यसरी कार्यबिधि बिपरित तोकिएको सिमा नघाई बढी खर्च गर्नु नियमसम्मत देखिएन । यसरी बढी खर्च गर्ने प्रबृतिमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

४६ कृषि अनुदान

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **५०,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **९८,३००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **६६,५००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **४६,९००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **७२,३००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

४७ अन्तर निकाय समन्वय

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायी नियमावली, २०७७ को नियम १६ मा विकास आयोजनाको बजेट तर्जुमा गर्दा सम्भाव्यता अध्ययन र आर्थिक, प्राविधिक, वातावरणीय तथा प्रशासकीय उपयुक्तताको आधारमा त्यसबाट हुने प्रतिफलको समेत विचार गरी त्यस्तो आयोजना स्वीकृत भएको हुनुपर्ने र जिल्लास्तरीय आयोजना अनुसूची-३ मा उल्लेख भए बमोजिम स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गर्नको लागि विस्तृत सर्वेक्षण, ड्रइङ्ग, डिजाइन, लागत अनुमान र सो अनुसार वार्षिक कार्यक्रम निश्चित गरी वार्षिक बजेट तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। राष्ट्रिय यातायात नीति, २०५८ मा केन्द्रीय सडक प्रणाली अन्तर्गत रहेका राष्ट्रिय राजमार्ग, फिडर सडक, बढी सवारी चाप भएको शहरी सडक, बिद्युत, पर्यटन, उद्योग र महत्वपूर्ण स्थानमा जोडिने सडक बाहेक नगर र गाउँ क्षेत्रको सडक निर्माण, मर्मत तथा सुधारको सबै काम सम्बन्धित स्थानीय तहबाट जनसहभागिता जुटाई सञ्चालन गरिने उल्लेख छ। यद्यपी, संघीय सरकार अन्तर्गत सडक विभाग र मातहतका सडक डिभिजनहरु, प्रदेश मन्त्रालय र अन्तर्गतका पूर्वाधार विकास कार्यालयहरु र स्थानीय तहहरुबीच कार्यक्रम स्वीकृति र कार्यान्वयन गर्दा समन्वय हुने गरेको देखिँदैन। कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायबीच समन्वय नहुँदा एउटै सडक वा योजना स्थलमा एक भन्दा बढी निकायबाट कार्यक्रम सञ्चालन हुन सक्ने अवस्था रहन्छ। सञ्चालित सडक निर्माण तथा मर्मत कार्यहरुको चेनेज, लम्बाई, चौडाई आदि खुल्ने विवरण र कार्यक्रमगत खर्चको अभिलेख समेत राख्न सकेको छैन। यसका लागि संघीय सरकार अन्तर्गतका डिभिजन सडक कार्यालय र आयोजनाहरुको जिम्मेवारीमा रहने, प्रदेश पूर्वाधार विकास कार्यालयहरु र स्थानीय तहको जिम्मेवारीमा रहने सडकहरुको स्पष्ट रुपमा कार्य बिभाजन गरी काममा हुनसक्ने दाहोरोपनालाई नियन्त्रण गरिनुपर्दछ।

४८ **प्राकृतिक श्रोतको रोयल्टी**

सुदूरपश्चिम प्रदेश आर्थिक ऐन. २०८१ को दफा ८(१), अनुसुचि-६ को खण्ड (क) बमोजिम पालिकाले प्रदेश सरकारले तोकेको ढुङ्गा, गिट्टी, रोडा, ग्राभेल, चट्टान, स्लेट. बालुवा र चिप्सको लागि रु. ४ प्रति घन फिट, माटो, भरौट, बलौट र ईट्टा बनाउने माटो जस्ता निर्माण समाग्रीमा रु.३ प्रति घन फिटको दरले र दहत्तर/बहत्तरको रु. १ प्रति के.जी. का दरले रोयल्टी असुल गर्नु पर्ने ब्यबस्था रहेको छ । पालिकाले ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, मिस्कट लागयतका स्थानिय निर्माण सामाग्रीहरुको रोयल्टी संकलनका लागि ठेक्का लगाएको छैन । बिभिन्न योजनाहरुमा स्थानिय खोलनाला र खानीहरुबाट संकलन गरिएको निर्माण सामाग्री प्रयोग गरेको पाईएको हुँदा सो बापतको रोयल्टी रकम गणना गरी असुल गर्नु पर्नेमा सो समेत गरेको पाईएन । पालिकाबाट निम्नानुसारका बिभिन्न योजनामा प्रयोग भएको निर्माण सामाग्री बापतको रोयल्टी रकम आगामी दिनमा असुल गर्नतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ४८ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

४९ **गाडीभाडा** (१५२-2081-10-10):

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **२३,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

५० **लागत अनुमान**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९९ मा कामको आवश्यकता किसिम, समयावधि, कामको गुणस्तर, जनशक्ति, कार्य सञ्चालन विधि सहितको कार्यक्षेत्रगत शर्त र लाग्ने रकमको मोटामोटी अनुमान तयार गरी प्रस्ताव माग गरी खरिद कार्य गर्नसक्ने व्यवस्था रहेको छ ।पालिकाले देहायबमोजिमका तालिम कार्यक्रमहरु संचालन गरेकोमा ती तालिमहरुको लागत अनुमान तयार गरेको देखिएन । नियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुसारको लागत अनुमान तयार नगरी बजेटको आधारमा सम्झौता गरी तालिम कार्यक्रममा रु.१३५६१५३।०० खर्च गरेको पाइयो । लागत अनुमान तयार गरी खर्च गर्नतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

गो भौ नं मिति	कार्यक्रमको नाम	संचालन मिति	सहभागी संख्या	संचालक	खर्च
१३४।०८१।०९।२६	सिकाई उपलब्धी सुधारका लागि अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम	५।२६, ९।०७,९।०९, ९।१२	एकिन नभएको	वडा नं ३ को कार्यालय	७७०००।००
२६१।०८१।१२।१२	कृषी सम्बन्धि २ दिने तालिम वडा नं.५	२०८१।१०।२७-२८	३५	वडा नं. ५को कार्यालय	३५६७२।००
२७७।०८१।१२।१९	उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुका लागि अभिमिखिकरण कार्यक्रम	२०८१।१२।०४,५,६,८ र ११ गते	२१८	पालिका	२०३६४६।००
३०५।०८२।०१।११	वडाल मेला व्यवस्थापन	२०८१।०७।२६-२७	-	पालिका	१९००००।००
३६७।०८२।०२।२८	कर सचेतना कार्यक्रम	विभिन्न समय	-	पालिका	२९०७८०।००
४३९।०८२।०३।२१	वन तथा वातावरण	विभिन्न समयमा	-	पालिका	२७४६८५।००
४८१।०८२।०३।२४	महिला विकास कार्यक्रम	२०८२।०३।२०-२१	५०	पालिका	२८४३७०।००
			जम्मा		१३५६१५३।००

५१ **सचिवालय व्यवस्थापन खर्च**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता मितव्यिता प्रभावकारिता कार्य दक्षता र औचित्यता समेतको आधारमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले सचिवालय व्यवस्थापन गर्ने गरी रू.३४५४९९।०० खर्च गरेको छ । पदाधिकारीले मासिक सेवा सुविधा प्राप्त गरिरहेको अवस्थामा व्यवस्थापनमा नियमित रुपमा खर्च गर्ने कार्यलाई नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

गो भौ र मिति	विवरण	रकम
३५०।०८२।०२।२६	सामग्री खरिद	६०३३८।००
४२९।०८२।०३।१९	मसलन्द तथा भान्सा सामग्री	७३६९५।००
५०३।०८२।०३।२५	सामग्री	९७४१६।००
५०२।०८२।०३।२५	सामग्री	११४०५०।००
	जम्मा	३४५४९९।००

५२ **खेलकुदतर्फ**

५२.१ (१५-2081-10-09):

खेलकुद संचालन -

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **५८,७५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **४५,२५०** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **४०,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **४०,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **४७,५००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **४०,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

५२.२ **खेलकुद कार्यक्रम खर्चः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले स्वीकृत बजेट खर्च गर्दा नियमितता मितव्यिता प्रभावकारिता कार्य दक्षता र औचित्यता समेतको आधारमा खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आ व २०८१।८२ मा विभिन्न खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गर्न देहायअनुसार रु.१२४४७३२।०० भुक्तानी दिई खर्च गरेको छ ।

यस सम्बन्धी श्रेस्ता परीक्षण गर्दा देखिएका बेहोराहरु देहायअनुसार छः

• पालिका अन्तर्गत खेलकुद कार्यक्रम खर्चलाई मितव्ययी बनाउन खर्च गर्ने आधार तथा नर्म्स तयार गरेको पाइएन ।

• पालिकाले यस कार्यक्रममा भएको खर्चको भुक्तानी सम्बन्धित व्यक्ति तथा व्यवसायीको खातामा रकम भुक्तानी दिन मिल्ने कारोवारको समेत कर्मचारीले पेश गरेको टुक्रे विलको आधारमा कर्मचारीलाई रकम भुक्तानी दिएको पाईयो ।

• कार्यक्रममा प्रशिक्षक भत्ता, बैठक भत्ता, पत्रकार भत्ता, प्रहरी भत्ता, स्वयं सेवक भत्ता, स्वास्थ्यकर्मी भत्ता, खाना खाजा खर्च लगायतमा अत्याधिक मात्रामा रहेको ।

• कार्यक्रममा भएको खर्च प्रमाणित गरी सार्वजनिकीकरण गरेको देखिएन ।

• कार्यक्रममा खरिद भएका सामग्रीहरुको जिन्सी दाखिला तथा वितरण र खर्चको अभिलेखांकन समेत गरेको पाइएन ।

पालिकाले यस प्रकारको कार्यक्रमको खर्च गर्दा मितव्यिता प्रभावकारिता कार्य दक्षता र औचित्यता समेतको आधारमा खर्च गर्नुपर्दछ ।

भौ नं. र मिति	खर्चको विवरण	भुक्तानी पाउने	भुक्तानी रकम
१७।०८१।१०।११	पालिकास्तरिय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड	सरस्वती मा वि भात्काडा	४५००००
२३।०८१।१०।३०	वडा स्तरिय भलिवल वडा नं. ३	चन्द्र शाहु	३५०००
३३।०८२।१।२२	क्रीकेट प्रतियोगितामा सहभागी	शिव बहादुर महता	८१०००
४३।०८२।०३।०६	जिल्ला स्तरीय रनिङ शिल्ड	तस्विर सिंह घटाल लगायत	५०८७३२
१०।०८१।०९।२५	सहभागी खर्च	जिल्ला भलिवल संघ डडेल्धुर	२५०००
१३।०८१।१०।०८	सहभागी खर्च	जय भुवन युवा क्लब	२५०००
२२।०८१।१०।२३	सहभागी खर्च	दुर्गा भवानी युवा क्लब	२००००
४०।०८२।०३।०४	सहभागी खर्च	डडेल्धुरा जिल्ला खेलकुद समिति	७००००
५०।०८२।०३।१८	सहभागी खर्च	जिल्ला कराते महासंघ	३००००
		जम्मा	१२४४७३२

५३ **भ्रमण खर्च**

भ्रमण खर्चः सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन,२०७५ तथा भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ बमोजिम पालिकाले कर्मचारि तथा पदाधिकारीलाई भ्रमण खर्च प्रदान गर्नुपर्ने उल्लेख छ। पालिकाले देहायका व्यक्तिलाई भुक्तानी गर्दा भ्रमण पालिकासँग असम्बन्धित तथा योजना माग गर्न, कार्यक्रममा तथा पालिकाको कामकाज नखुलाई खर्च भुक्तानी गरेको छ। यस्तो खर्चमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

गो भौ र मिति	नाम	पद	अवधी	स्थान	रकम
४७।०८१।०६।१८	मनोज देउवा	वडा अधयक्ष	२०८१।०४।२९-५।३	काठमाडौं.	१८९००
४७।०८१।०६।१८	चन्द्र प्रसाद रोस्यारा	वडा अधयक्ष	२०८१।०४।२९-५।३	“	१८९००
१६०।०८१।१०।११	नरेश राज भण्डारी	वडा अधयक्ष	-	“	२२५००
			जम्मा		६०३००।००

५४ लघु उद्यम

गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ को तालिका नं. १ मा उद्यमी सिर्जना तथा स्तोरन्नतिका लागि बजेट तर्जुमाको दायरा उल्लेख गरेको छ । पालिकाद्धारा आ.व. २०८१/०८२ मा सञ्चालित कार्यक्रमहरु निम्नाअनुसार छन् । अतः कार्यक्रम सञ्चालन म्यानुअलले तोकेको प्रक्रिया पुरा गरी प्रतिफल प्राप्त हुने गरी खर्च गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

क्र.स.	कार्यक्रम को नाम	बजेट रु	खर्च रु	गरेको काम	लाभांवित संख्या
१	उद्यमिहरुको स्तरउन्नती तालिम	२,४०,०००।००	२,३९,९००।००	बेमौसमी तरकारी खेती तालिम	वडा नं. १ का ३० जना महिला उद्यमी
२	नयाँ उद्यमी सिर्जना कार्यक्रम	४,१४,०००।००	४,०९,७४०।००	बाख्रापालन तालिम	वडा नं. २ गणेशपुरमा २१ जना महिला उद्यमी हरु
३	समुहमा प्रविधी हस्तान्तरण कार्यक्रम	१,४०,०००।००	१,४०,०००।००	३ वडा समुहलाई प्रविधि हस्तान्तरण	वडा नं. १ असिग्राम, गणेशपुर र मष्टामाण्डौमा

५५ जिन्सी दाखिला

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **११९,०९९** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

५६ AS BUILT DRAWING

सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नियम १२५(१) मा खरिद सम्झौता वमोजिम निर्माण कार्य सम्पन्न भएको ३० दिन भित्र सम्वन्धित निर्माण व्यवसायीले निर्माण भए वमोजिमको (एज विल्ट) नक्सा सार्वजनिक निकायमा पेश गर्नुपर्ने उल्लेख छ। पालिका अन्तर्गत सञ्चालित ठुला योजनाको समेत AS BUILT DRAWING पेश भएको पाईएन । यस्तो प्रतिबेदन पेश गर्ने गराउने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

५७ योजना तयारी र स्वीकृती

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ अनुसारको कार्याविधि अपनाई योजनाको सम्भाव्यता अध्ययन, लागत अनुमान तयारी र योजना स्वीकृत गराई कार्य गर्नुपर्नेमा कार्यालयले कार्यक्रम र वजेट प्रस्ताव गरी पठाउने गरेको देखिएन।केन्द्रीय निकायवाट योजना र वजेट प्राप्त भए पश्चात मात्र लागत अनुमान तयारी कार्य गर्ने गरको देखियो।जनताको माग र सम्भाव्यताको आधारमा छनौट भएका योजना कार्यान्वियन गर्नुपर्नेमा केन्द्रवाट प्राप्त भएका योजना मात्र कार्यान्वियन गर्ने गरेकोले योजना तर्जुमाको प्रक्रिया तलवाट माथि जाने नभई माथिवाट तल जाने पद्धती अपनाईएकोमा यसमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।

५८ सडक चेनेज

कार्यालय अन्तर्गतका निम्न सडकहरुको बिभिन्न स्थानमा फरक निर्माण ब्यबसायीहरुबाट कार्य गराएको पाईयो । उक्त सडकको बिभिन्न स्थानमा बोलपत्र, शिलबन्दी दरभाउ पत्र र सोझै खरिद बिभिबाट सडक निर्माण तथा मर्मत सम्बन्धि कार्य गराएको पाईयो । यसरी एकै सडकको फरक फरक स्थानमा निर्माण तथा मर्मत कार्य गराउँदा चेनेज खुलाई लागत अनुमान तयार गर्नु पर्नेमा गरेको पाईएन । यसरी चेनेज तथा कार्य स्थल नखुलाएको कारण निर्माण कार्यको OVER LAPPING भई दोहोरो नापी हुन सक्ने, एउटा निर्माण ब्यबसायीको दायित्व भित्रको कार्य अर्को निर्माण ब्यबसायीबाट भई भुक्तानी हुने सम्भावना रहन्छ । उल्लेखित योजनाहरुको कार्यस्थलको DEMARCATION तथा चेनेज नखुलेको कारण सडकको फरक फरक खण्डमा कार्य भए नभएको एकिन गर्न सकिएन । यसमा कार्यालयले ध्यान दिएको पाईएन ।

५९ डी.एल पी.अभिलेख

सार्वजनिक खरिद नियमावलीको नियम १२५(२) मा कुनै निर्माण कार्य सम्पन्न भई त्रुटी सच्याउने दायित्व अवधि समाप्त भएपछि सार्वजनिक निकायका प्रमुखले त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकृत ड्रइङ्,डिजाइन वा स्पेशिफिकेशन वमोजिम भए नभएको कुरा प्राविधिक कर्मचारीवाट जाँचवुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने उल्लेख छ।नियममा भएको उक्त प्रावधानको प्रभावकारी रुपले कार्यान्वयन गर्न र गुणस्तरीय निर्माण कार्यमा सघाउ पुर्याउनको लागि निर्माण सम्पन्न भई डि.एल.पी.मा रहेका ठेक्काको अभिलेख राखि नियममा उल्लेख भए अनुसार प्राविधिक कर्मचारीवाट जाचवुझ गराउनुपर्नेमा डि.एल.पीमा रहेका ठेक्काको अभिलेख राखेको देखिएन।यस्तो अवस्थामा डि.एल.पि समाप्त भएका ठेक्काको प्राविधिक कर्मचारी खटाई नियममा भएको प्रावधान अनुसार जाँचबुझ गराई कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन तयार भए नभएको एकिन गर्ने सक्ने अवस्था रहेन।अतः यसको अद्यावधिक अभिलेख राख्ने कार्य तर्फ पालिकाको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

६० **नापी किताब/कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **३६,१९८** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

प्रमाण पेश नगरेको	०

६१ **मितव्यीता कायम**

सुदूरपश्चिम आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७९ को दाफा २६(२) मा सरकारी रकम खर्च गर्दा साधन स्रोतको उच्चम प्रतिफल प्राप्त हुने साथै प्रतिफलको उचित गुणस्तर समेत कायम हुने गरी मितव्ययी तरिकाले गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले बिभिन्न कर्मचारीहरुका लागि ल्याप्टप खरिद गर्दा मित्तब्ययिता तथा उच्चम प्रतिफल लाई ख्याल गरेको पाईएन । कार्यालय प्रमुख तथा मुख्य बिषयगत शाखा प्रमुखहरुका लागि आ.व. २०८१।८२ मा प्राय सबैका लागि ब्राण्डको HIGH END SPECIFICATION भएको उपकरणमात्र खरिद गरेको पाईयो । खरिद मूल्य प्रति इकाई दर रु.१५००००।- देखि रु.२२६०००।- हजारसम्मका ल्याप्टप खरिद हुनु, एकै कर्मचारीले दोहोरो हुने गरी २ ल्याप्टप लगायतका बिद्युतिय उपकरण लिनु नियमसम्मत देखिएन । कार्यालय प्रमुख र बिषयगत शाखा प्रमुखहरुले गत बिगतमा लिएको ल्याप्टपहरुको अवस्थाको बारेमा सामान्य कारण समेत नखुलाई नयाँ खरिद गर्नु औचित्यपूर्ण देखिदैन । सामान्यतया कार्यालयको दैनिक कार्य सञ्चालनकालागि प्रयोग हुने ल्याप्टप लगायतका बिद्युतिय उपकरणहरु उच्चम प्रतिफल प्राप्त हुने र मित्तब्यीता कायम हुने गरी, दोहोरो सुबिधा निसेद गर्ने गरी साथै प्राप्त गरेको निश्चित अवधिसम्म बिशेष परिस्थितिमा बाहेक साटन नपाउने नीति अख्तियार गर्न पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

सि.नं.	गो.भौ./ मिति	सप्लाईकर्ता फर्मको नाम	ल्याप्टपको स्पेशिफिकेसन	बिजक नं./ मिति	संख्या	भुक्तानी (मू.अ.कर सहित)
१.	७८।०८२।१।११	कान्तिपुर ट्रेडिङ्ग हाउस धनगढी	Dell Laptop I7 altra 512 SSD, 16 GB Ram, 14 Generation Touch	९८।०८२।१।१०	१	२२६०००
२.	२६।०८१।१०।१०	यस कम्पुटर सप्लायर्स, धनगढी	Dell Laptop I7 altra 1 TB SSD, 16 GB Ram, 14 Generation Touch	१५२।०८१।१०।९	२	३३९०००
				जम्मा	**३**	**५६५०००**

६२ **सामग्री खरिद**

स्थानिय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यको सुबिधा सम्बन्धि ऐन, २०७५ मा राजनीतिक पदाधिकारीहरुका लागि निजी प्रयोगमा आउने मोबाईल फोन, ट्याब्लेट डिभाईस लगायतका बिद्युतिय उपकरणहरु खरिद गर्न पाउने ब्यबस्था छैन । कार्यालयले राजनीतिक पदाधिकारीहरुका लागि ब्यक्तिगत प्रयोजनका लागि निम्नानुसारका बिद्युतिय उपकरणहरु खरिद गरिएको पाईयो । यसरी ब्यक्तिगत प्रयोजनमा प्रयोग हुने अत्यधिक मुल्य पर्ने बिद्युतिय सामाग्रीहरु खरिद गरी बितरण गर्नु नियमसम्मत साथै औचित्यपूर्ण समेत देखिएन । यसरी भएको ब्यक्तिगत प्रयोजनको खर्चमा पूर्ण रुपमा नियन्त्रण गरेको प्रमाण सहित नियमित हुनपर्दछ । रु.

सि.नं.	गो.भो./ मिति	भुक्तानी पाउने फर्मको नाम	खरिद गरिएको मालसामानको बिवरण	प्रयोगकर्ता	भुक्तानी दर (मू.अ.कर सहित)
१.	१४७। ०८०।३। १८	सिटी कम्प्लेक्स, अमरगढी-५	एप्पल आईफोन १६ प्रोम्याक्स २५६ जि.बी. र चार्जर लगायतका एसोसरिजहरु	पालिका अध्यक्ष	२०८०००
२.	३९। ०८१। ११।८	न्यु भागेश्वर ट्रेड एण्ड सप्लायर्स, बागबजार	ईन्फोनिक्स जिरो-३०	वडा अध्यक्ष, वडा नं.३	५०८५०
जम्मा					**२५८८५०**

अनियमित भएको	२,५८,८५०

६३ सोझै खरिद

सार्बजनिक खरिद ऐन २०६३, को नियम ८(२) मा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम खरिद गर्दा प्रतिश्पर्धा समित हुने गरी टुक्रा, टुक्रा पारी खरिद गर्नु हुदैन भनी उल्लेख छ । सार्बजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ (१ख) अनुसार सार्बजनिक निकायले एक आर्थिक बर्षमा एकै पटक वा पटक पटक नियमावलीले तोकेको सिमा भन्दा बढी रकमको वा एउटै ब्यक्ति फर्म, कम्पनी वा संस्थाबाट एक पटक भन्दा बढी सोझै खरिद गर्न सकिने छैन । त्यस्तै सोही नियमावलीको नियम ८४(१) अनुसार सार्बजनिक निकायले बीस लाखसम्म लागत अनुमान भएको सार्बजनिक खरिद वा मालसामान शिलबन्पदी दरभाउ पत्रको माध्यमबाट मात्र खरिद गर्नु पर्ने ब्यबस्था रहेको छ । अस्पतालले मालसामान खरिद कार्यको प्रकृति अनुसार एउटै प्याकेज बनाई लागत अनुमानको सिमा अनुसार दरभाउ पत्र मार्फत कार्य गराउनु पर्नेमा निम्नानुसारको सार्बजनिक खरिद कार्य प्रतिश्पर्धा समित हुने गरी टुक्रा टुक्रा पारी सोझै गराएको रु. ९२,१९,३०२।- खरिद प्रकृया नियम सम्मत नदेखिएको हुँदा नियन्त्रण तथा सुधार गर्नुपर्दछ ।

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	गो. भौ. नं./ मिति	भुक्तानी पाउने फर्मको नाम	बापत	बिजक नं./ मिति	भुक्तानी
१.	पालिका पूँजिगत	१२४।०८२।३।८	एस.के. कन्ष्ट्रक्सन, डडेलधुरा	१ नं. वडा भित्रका सडकमा सरसफाई तथा मर्मत	२२।०८२।३।५	९०८४३५
२.	पालिका पूँजिगत	७२।०८२।१।९	बिशाल कन्ष्ट्रक्सन, बिशाल जनरल सप्लायर्स, डडेलधुरा	चिरा बापुर फल्टाडी सडक निर्माण कार्य वडा नं.-१	०९।०८१।१२।२८	४७८९५३
३.	पालिका पूँजिगत	१९।०८१।९।२५	सायोन निर्माण सेवा, डडेलधुरा	वडा नं. १ अन्तर्गत सडक सरसफाई	०३।०८१।९।२४	८९७५३०
४.	पालिका पूँजिगत	२१६।०८२।३।२५	के.पी. कन्ष्ट्रक्सन एण्ड कन्सल्टेन्ट सर्भिस प्रा.लि., डडेलधुरा	अध्यक्ष/ उपाध्यक्ष क्वाटरमा सिँडी तथा अन्य संरचना निर्माण, वडा नं.-२	१२।०८२।३।२३	५३७५४२
५.	पालिका पूँजिगत	२४।०८१।९।२७	डि.एस. बिल्डर्स, डडेलधुरा	वडा नं. २ अन्तर्गत सडक सरसफाई	०७।०८१।९।२५	७३१०१५
६.	पालिका पूँजिगत	३।०८१।६।७	बिबेक निर्माण सेवा, डडेलधुरा	वडा नं.-२ कार्यालय प्रशासकिय भवन निर्माण	०१।०८१।६।६	८७७९९८
७.	पालिका पूँजिगत	९३।०८२।२।१२	क्रिएटिभ बिल्डर्स, गन्यापधुरा	वडा नं.-२ को कार्यालय पछाडी शौचालय निर्माण	०३।०८२।२।११	९१७२६७
८.	पालिका पूँजिगत	१०३।०८२।२।२३	श्री नवदुर्गा गन्यामधुरा निर्माण सेवा प्रा.लि., डडेलधुरा	वडा नं.-३ अन्तर्गतका ग्रामिण सडक सरसफाई	०१।०८२।२।२१	८७८४३८
९.	पालिका पूँजिगत	३८।०८१।१०।३०	तेडी कालिका कन्ष्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि., डोटी	वडा कार्यालय घेरबार निर्माण, वडा नं.-३	०३।०८१।१०।२९	५०९४३३
१०.	पालिका पूँजिगत	१२।०८१।७।११	नवदुर्गा गन्यापधुरा निर्माण सेवा, डडेलधुरा	गर्खा सडक निर्माण, वडा नं.-३	०१।०८१।६।१६	९२६१०१
११.	पालिका पूँजिगत	१६।०८१।९।२१	डि.के. कन्ष्ट्रक्सन, डडेलधुरा	वडा नं. ४ अन्तर्गत सडक सरसफाई	०१।०८१।९।२१	८२५८५४
१२.	पालिका पूँजिगत	२५।०८१।९।२७	रोनित निर्माण सेवा, डडेलधुरा	वडा नं. ५ अन्तर्गतका सडकहरु सरसफाई	०१।०८१।९।२६	७३०७३६
					जम्मा	**९२१९३०२**

६४ सार्बजनिक निर्माण ब्यबस्थापन

सार्बजनिक निर्माण ब्यबस्थापन सम्बन्धमा देखिएका ब्यहोराहरु निम्नानुसार रहेका छन:-

संरचनाको अभिलेखः सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ उपनियम (११) मा निर्माण कार्य सम्पन्न गरिसकेपछि पूर्वाधार विकास कार्यालयले आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्र रहेका पुल, कल्भर्ट, सडक लगायतका संरचनाहरुको निर्माण एवं संचालन अवस्था र लागत खुलाई अभिलेखाङ्कन अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेमा तद्अनुसार अभिलेख राखेको देखिएन । निर्मित संरचना खुल्ने गरी नापी किताब समेत अद्यावधिक छैन। निर्मित संरचना, निर्माणाधिन एवं प्रस्तावित संरचनाको अभिलेख, सो को संचालन अवस्था, मर्मत सम्भार कार्य योजनाका लागि आवश्यकता पहिचान सर्वेक्षण, डिटेल डिजाइन लागत अनुमान तयारी गर्दा चेनेज डिजाइनमा GPS को माध्यमले स्थान पहिचान र अभिलेख खुल्ने संयन्त्रको विकास गरी सिस्टमबाट नै अभिलेख राख्ने र हेर्न मिल्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ। अन्तर निकाय समन्वय, संरचना निर्माणमा दोहोरोपनाको अन्त्य र अभिलेख व्यावस्थापनका लागि GPS बाट अभिलेख (Geodetic Coordinate बाट Geographic Information System को माध्यमले अभिलेख) राख्ने व्यवस्था तत्काल मिलाउनु पर्दछ।

कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनः सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२५ अनुसार परीक्षण गर्ने त्रुटि सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त नहुँदै कुनै त्रुटि देखिएमा सार्वजनिक निकायले सोको एकीन गरी समयमा नै दाबी गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। त्रुटी सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त भएपछि त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकृत ड्रइङ्ग, डिजाइन वा स्पेसिफिकेशन बमोजिम भए नभएको कुरा प्राविधिक कर्मचारीबाट जाँचबुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। तर कार्यालयले सो अनुसार कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गरेको देखिएन।

गुणस्तर परिक्षणः सार्बजनिक खरिद तथा निर्माण संझौता कार्यान्वियन गर्दा सामान आपूर्तिमा तथा निर्माणमा गुणस्तर परीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालय अन्तर्गत सञ्चालित बिभिन्न ठेक्काहरुमा प्रयोग हुने निर्माण सामाग्रीहरु रड, सिमेन्ट, गिट्टी, बालुवा, ढुङ्गा, जि.आई.वायर तथा क्युब समेतको गुणस्तर परीक्षण ठुला केहि ठेक्काहरुमा गरेको प्रमाण पेश भए पनि अधिकांश साना ठेक्काहरु र उपभोक्ता समितिहरुबाट भएका निर्माण कार्यको परिक्षण भएको पाईएन । जसबाट सार्बजनिक निर्माणमा प्रयोग भएका सामाग्रीहरु तथा निर्माण कार्यको गुणस्तर सम्बन्धमा आस्वस्थ हुन सक्ने अवस्था छैन ।

बीमा नगराएकोः सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ११२ मा बीस लाख रुपैयाँभन्दा बढी मुल्यको निर्माण कार्य गर्ने निर्माण व्यववसायीले निर्माण सामाग्री, प्रयोग गरिने मेशिन औजार तथा प्लाण्ट, तेश्रो पक्ष बीमा र निर्माण कार्यको पुर्ण प्रतिस्थापन खर्चको बीमा गराउनु पर्ने व्यवस्था छ । त्यसरी गर्ने बीमाको अवधि कम्तिमा त्रुटी सच्याउने अवधि बराबर हुनुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाबाट यो वर्ष संचालित योजनाहरुको नमुना परीक्षण गर्दा ठुला योजनाहरुको बीमा गराएको भएपनि मझौला तथा साना योजनाहरुको बीमा गराएको देखिएन । अतः नियमानुसार सार्बजनिक निर्माण योजनाहरु बीमा गर्ने गराउने तर्फ कार्यालयको ध्यान जानुपर्दछ।

६५ **पेश्की कट्टा**

६५.१ **प्रशासकिय भवन -**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **१,३८६,०९६** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

६५.२ **दश शैया हस्पिटल -**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फस्र्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **३,८१३,६४८** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

६६ **झोलुङ्गे पुल**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ६(५) मा सार्वजनिक निकायले खरिद कारबाही गर्दा आवश्यक पर्ने बजेटको सुनिश्चितता गरेर मात्र खरिदको कारबाही शुरु गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले १०६ मिटर लम्बाई भएको सकायल धनताडा झोलुङ्गे पुल निर्माणको लागि लागत अनुमान रू.९५२९७२८।७ कायम गरेकोमा यस बर्ष जुनकिरी इण्डष्ट्रिज प्रा.ली.बुटवलबाट Fabricated Steel Parts and Fixture for Steel Truss Bridge खरिद गरी रू.३०,३५,६०३।८१ को भुक्तानी गरेकोमा रू.६४९४१२४।८९ बराबरको काम गर्न बाँकी रहेको देखिन्छ । उक्त योजनाको लागि आर्थिक बर्ष २०८२।८३ को बजेटबाट रू.६,००,०००।०० बिनियोजन भएको देखियो । यहि अनुपातमा बजेट बिनोजन गर्दै जाँदा उक्त योजना सम्पन्न हुन कम्तिमा १० बर्ष लाग्ने देखिन्छ । यस सम्बन्धमा पालिकासँग छलफल गर्दा संघीय सरकार, पालिका र जनश्रमदान (पालिकाको १३ प्रतिशत, २ प्रतिशत जनसहभागिता ८५ प्रतिशत संघीय सरकार) सहितको वित्तीय र जनश्रमदानको सहभागी भई सम्पन्न हुने योजना भएको र संघीय सरकारबाट बजेट विनियोजन नभएको हुँदा उक्त योजना सम्पन्न हुन अधिक समय लाग्ने देखिन्छ । अतः स्रोत सुनिश्चता बेगर खरिद प्रक्रियालाई अगाडी बढाउने कार्यलाई नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

६७ **उपभोक्ता समितिलाई ओभरहेड** (२०-2082-02-29):

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७(४) वमोजिम उपभोक्ता समितिलाई भुक्तानी गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर, ओभरहेड, कन्टेन्जेन्सी तथा जनसहभागिता रकम घटाई वाँकी रकम भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले तपशिल वमोजिमको उपभोक्ता समितिले गरेको निर्माण कार्यमा १५ प्रतिशत ओभरहेड जोडेर लागत अनुमान वनाई भुक्तानी दिएको देखिएकोले उक्त रकम असुल गर्नुपर्ने रु.

क्र.सं.	उपभोक्ता समिति र काम	आइटम	आइटम/लागत अनुमान ओभरहेड समेत	भुक्तानी परिणाम	भुक्तानी रकम	भुक्तानी मध्ये ओभरहेड रकम	असुल गर्नुपर्ने रकम **(रू.)**
१.	कैलपाल निरपाली मन्दिर निर्माण उपभोक्ता समिति ।	Brick Masonry First Class Chimney Burn Brick	२१२४०।७५	९.८३	२०८७३५।१०	२७७०।५३	२७२३४
						असुल गर्नुपर्ने	२७,२३४

६८ **गन्याप तालको स्तरोन्नती सहित पर्यटन गुरुयोजना**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ६(५) मा सार्वजनिक निकायले खरिद कारबाही गर्दा आवश्यक पर्ने बजेटको सुनिश्चितता गरेर मात्र खरिदको कारबाही शुरु गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । गन्याप तालको स्तरोन्नतीसहित पर्यटन गुरुयोजना निर्माण गर्न पालिका र श्री हाइड्रोकोन नेपाल प्रा. लि., नयाँ वानेश्वर, काठमाडौँबीच मिति २०८१।११।६ देखि मिति २०८२।३।६ भित्र कार्यसम्पन्न गर्न रू.९,६२,०००।०० मा खरिद सम्झौता भएकोमा परामर्शदाताले मिति २०८२।२।२२ मा प्रतिवेदन पेश गरेको देखिन्छ । उक्त परामर्शदाताले उक्त योजनाको लागि तत्काल शुरू गर्दा रू.८ करोड ८२ लाख ९३ हजार ५ सय ३ रूपैयाँ लागत अनुमान लाग्ने जनाएको छ जुन महत्वकाँक्षी योजनाको रूपमा रहेको देखिन्छ । दुई देखि तीन बर्ष पछि कार्यान्वियनमा जाँदा अझै लागत बढ्ने देखिन्छ र उक्त महत्वकांक्षी योजना कार्यान्वियनको लागि पालिकाको बजेट पर्याप्त हुने देखिदैन । साथै उक्त योजना सम्पन्न पछि आम्दानीसँग जोड्ने दीर्घकालिन रणनितिक योजना नै भएको देखिदैन । उक्त पर्यटनस्थलसम्म जानको लागि पहुँचमार्ग (Approach road) समेत नभएको अवस्था छ । पहुँचमार्ग निर्माण गरी उक्त योजनासमेत सँगसगै निर्माण गर्दा पालिकाको सम्पूर्ण बजेट नै खर्च हुने देखिन्छ र निर्माण कार्य सम्पन्न भएतापनि औचित्पूर्ण हुने देखिदैन । अतः योजना कार्यान्वियनमा पुनर्विचार गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

६९ **अमानतबाट कार्य**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९८ मा सार्वजनिक निकायले बिशेष परिस्थिति सृजना भएमा १ लाख रुपैयामा नबढाई अमानतबाट काम गराउन सक्ने उल्लेख छ । कार्यालयले निम्न भौचरबाट अमानतबाट काम गराई गरेको पाईयो । नियमावलीको प्रावधान विपरित तोकिएको बजेट सिमा नघाई योजनाको काम अमानतबाट गराई भुक्तानी गरेको नियमसम्मत देखिएन ।कार्यालयले अमानतबाट कार्य गराउने प्रकृयामा नियन्त्रण हुनपर्दछ ।

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	गो.भौ./ मिति	योजनाको नाम	भुक्तानी पाउने कर्मचारीको नाम	भुक्तानी रकम रु.
१.	गाउँपालिका पूँजिगत	१६७।०८२।३।२१	वडा कार्यालय गेट तथा स्लाब निर्माण	सामाजिक परिचालक श्री शेर बहादुर सार्की	४६६४०
२.	गाउँपालिका पूँजिगत	१५८।०८२।३।२०	महनान महायज्ञ कोराल स्वागत गेट निर्माण	वडा सचिव श्री हरि प्रसाद जोशी	२६५४२
३.	गाउँपालिका पूँजिगत	२३।०८१।९।२६	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई पर्खाल निर्माण	पशु सेवा प्राबिधिक श्री हेमराज भट्ट	९५४११
४.	गाउँपालिका पूँजिगत	४।०८१।६।८	सभाहलमा वालपेपर लगाउने काम	प्राबिधिक अधिकृत श्री रबिन्द्र कार्की	३०२५०
				जम्मा	**१९८८४३**

७० **नापी किताब**

सार्बजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२३ (१ख) मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको भुक्तानी प्राविधिक नापजाँच गरी नापी किताब (मेजरमेन्ट वुक) मा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा गर्नुपर्ने ब्यबस्था छ । कार्यालयले निम्नानुसारको योजनाको एक आईटमवाईज कार्यको नापी किताबको गणनामा फरक पारी भुक्तानी गरेको पाईयो । यसरी अन्तिम बिलको गणनामा फरक परी आईटमवाईज कार्यको परिमाण बढन गएको कारण कार्यालयलाई ब्ययभार परेको पाईयो । पालिकाबाट बढी भुक्तानी भएको रकम रु. १७,५८६।- सम्बन्धित उपभोक्ता समितिबाट असुल हुनुपर्दछ । रु

सि.नं.	योजनाको नाम	उपभोक्ता समितिको नाम	आईटमवाईज कार्यको नाम	भुक्तानी परिमाण (घ.मी.)	भुक्तानी हुनुपर्ने कार्य परिमाण (घ.मी.)	बि.ओ.क्यु अनुसार भुक्तानी दर	बढी भुक्तानी रु.	उ.स.को अंशकट्टी गर्दा बढी भुक्तानी
१.	ईगेडी देउताको देउघर निर्माण	ईगेडी देउताको देउघर निर्माण उ.स.	STEEL REINFORCEMENT BAR	२०५.९२	६१.७८	१३६.३७	१९६५६	१७५८६

असुल गर्नुपर्ने	१७,५८६

७१ **उपभोक्ता समितिको अंश कट्टी नभएको**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्यौट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रू **३६,१९८** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

७२ **उपभोक्ता समितिबाट कार्य**

सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७ अनुसार उपभोक्ता समितिबाट काम गराउँदा सम्पन्न निर्माण कार्यको सञ्चालन उपभोक्ता समितिले गर्नु पर्ने, खर्चको सूचना सार्वजनिक गर्नु पर्ने, निर्माण कार्यमा डोजर, लोडर, एक्साभेटर, मेशीनहरू प्रयोग गर्न नहुने व्यवस्था छ । श्रममूलक प्रविधिमा आधारित रही श्रमको उपयोग र परिचालनलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने, मेशीनरी उपकरणको प्रयोग गरेमा कारवाही गर्नुपर्ने, उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालन भएका आयोजनाहरूको कार्यसम्पन्न भएपछि सम्वन्धित निकायले सोको रेखदेख मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मेबारी समेत तोकी उपभोक्ता समितिलाई हस्तान्तरण गर्नुपर्ने आदि व्यवस्थाहरु रहेका छन् । त्यसैगरी स्थानिय सीप, श्रोत र साधन उपयोग हुने र स्थानिय स्तरमा कार्य सम्पन्न गर्न सक्ने मात्र आयोजनाको कार्यान्वयन उपभोक्ता समिति मार्फत गर्न सकिने, उपभोक्ता समितिले सम्झौता बमोजिम गर्नुपर्ने काम समिति आफैले गर्नु गराउनु पर्ने, अन्य कुनै निर्माण व्यवसायी वा

अन्य व्यक्ति वा संस्था मार्फत गर्न गराउन नपाइने र उपभोक्ता समितिको लगत अनुसूची-१ मा तोकिएको ढाँचामा अद्यावधिक गराई राख्नुपर्ने उल्लेख छ । उपभोक्ता समितिबाट कार्यहरु गराउँदा कानुनको पूर्णरुपले अनुसरण र पालना गरेर मात्र गराउनु पर्नेमा गरेको पाईएन ।

७३ **शिक्षा तर्फ**

७३.१ **अनुगमन नियमन व्यवस्थाः** स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ अनुसार माध्यामिक तहसम्मका विद्यालय संचालन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक नीति निर्माण, अनुगमन मुल्यांकन तथा नियमन सम्बन्धि कार्य सम्बन्धित पालिकाले गर्ने व्यवस्था भएकोमा पालिकाले विद्यालय अनुगमन मापदण्ड तयार गरेको छैन। जसबाट विद्यालय अनुगमन कार्यका साथै शिक्षण सिकाई कार्य प्रभावकारी रुपमा संचालन हुन नसक्ने देखिएकोले मापदण्ड तयार गरी विद्यालय अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्ने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

७३.२ **प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा अनुदानः** कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नम्बर २.७.१३.५० मा प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाई सामाग्री तथा डिजिटल सामाग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाई अनुदान कार्यक्रम अर्न्तगत विद्यालयलाई अनुदान निकासा पश्चात अनुदानको प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। यस वर्ष २३ वटा विद्यालयमा २९०५ विद्यार्थि रहेकोमा प्रति विद्यार्थि लागतका आधारमा अनुदान रू.६०५०५०।०० निकासा भएको छ। सोको उपयोगको प्रगति प्रतिवेदन पेश भएको पाईएन। अत: कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिकाको पालना हुनुपर्दछ।

७३.३ **शिक्षकको अभिलेखः** शिक्षा नियमावली, २०५९ को परीच्छेद ३ नियम १६ (झ) मा शिक्षा सेवा आयोगबाट नियुक्ती वा बढुवाको लागी सिफारीस भई आएका शिक्षकलाई नियुक्त गर्ने, सामुदायिक तथा सरकारी विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको नोकरी तथा अन्य विवरण अभिलेख अद्याबधिक गरि राख्नुपर्ने व्यबस्था रहेको छ। पालिकाले शिक्षकको दरबन्दी अभिलेख, काजमा आएका, काजमा गएका, सरुवा भई आएका तथा गएका, सेवानिवृत भएका, बिदामा रहेका, नयाँ नियुक्त भएका, राहत कोटा र दरवन्दीमा कार्यरत, शिक्षक सम्बन्धी विवरण, मृतक र अवकाशको विवरण आदिको बारेमा नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिमको अभिलेख तयार गरेको देखिएन। विद्यालयस्तरमा संचालन हुने कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०८१।८२ अनुसार स्थानीय तहले हाल कार्यरत शिक्षकको तलब भत्ता सम्बन्धी एकीन विवरण जिल्ला शिक्षा समन्वय ईकाईबाट प्राप्त गरि सोही अनुसार खर्च लेख्नुपर्ने र विद्यालयबाट प्राप्त माग विवरण अनुसार श्रोत केन्द्रहरुले चौमासिक तलव विवरण तयार गरी निकासा विवरण तयार गर्नुपर्ने र सोही अनुसार निकासा दिनुपर्ने व्यवस्था छ। कार्यालयले नियमावलीको व्यवस्था अनुसारका उक्त अभिलेखहरु पेश नभएकोले पालिकाबाट विद्यालयहरुलाई निकासा भएको शिक्षकहरुको तलव, पाठ्यपुस्तक, छात्रवृत्ति लगायत अन्य निकासाको यथार्थता विश्लेषण गर्न सकिएन ।

७३.४ **विद्यालयगत निकासा खाताः** विद्यालय कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी व्यवस्था अनुसार पालिकाले प्रत्येक विद्यालयको स्थायी र अस्थायी दरबन्दी र राहतकोटामा कार्यरत शिक्षकहरुको नाम, नियुक्ति मिति, तलब ग्रेड र विद्यालयलाई निकासा जाने सबै रकमहरु देखिने गरी विद्यालयगत निकासा खाता अद्याबधिक गरी राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले विद्यालयगत निकासा खाता तयार गरेको देखिएन । यसबाट निकासाका रुपमा जाने तलव, भत्ता र बिभिन्न अनुदान रकमहरुको विद्यालयगत स्थिति स्पष्ट हुने गरी भिडान गर्न सकिएन। अतः विद्यालयलाई जाने सबै रकमहरु देखिने गरी (आवश्यकता अनुसार सफ्टवेयरमा समेत) प्रविष्टि गरी विद्यालयगत रकम निकासाको एकिकृत अभिलेख तयार गर्नुपर्दछ ।

७३.५ **दिवा खाजा-** आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयबाट स्वीकृत कार्यक्रम पुस्तिका २०८१/८२ को अनुसूची ४(ख) मा ४ देखि १२ बर्ष उमेरका बालबालिकाका लागि दैनिक आवश्यक पर्ने वृहत र सुक्ष्म पोषक तत्वको मात्रा तोकिएको छ। त्यसै गरि उक्त अनुसूचीले दिवा खाजा व्यवस्थापन सम्बन्धमा दिवा खाजाका लागि स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने खाद्यान्न प्रयोग गरी विद्यालयमा दिवा खाजा तयार गरी विद्यार्थीलाई उपलब्ध गराउने, विद्यालय व्यवस्थापन समितिले अभिभावक आमा समूह मार्फत खाजा व्यवस्थापनको प्रत्यक्ष रेखदेख तथा अनुगमनको व्यवस्था मिलाउन सक्ने र दिवा खाजाका लागि विद्यार्थीलाई नगद उपलब्ध

नगराउने उल्लेख छ। पालिकामा विश्व खाद्य कार्यक्रम मार्फत स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने खाद्यान्न उपलब्ध गराउने तथा सो को ढुवानी पालिकाले बेहोर्ने गरेको पाइयो। पालिकाले शसर्त अनुदानबाट कुल २३ विद्यालयका लागि दिवा खाजा ढुवानी वापत रू. ४२२४८२०।०० विद्यालयको खातामा निकासा गरेको पाइयो। निकासा गरेको रकमको सदुपयोग भए नभएको र विद्यार्थीहरुले तोकिए बमोजिमका पौष्टिकयुक्त खानेकुरा पाए नपाएको सम्बन्धमा पालिका र अन्य कुनै सम्बन्धित निकायबाट अनुगमन गरी यससँग सम्बन्धित निकायले सहि सदुपयोगको सुनिश्चितता गर्नुपर्दछ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ७३.५ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

७३.६ **शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्य सम्पादनमा आधारित अनुदान -** कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०८१।८२ अनुसार तोकिएको सुचकाङ्कका आधारमा उत्कृष्ट व्यवस्थापन भएका विद्यालयलाई सिकाई सुदृढिकरणका उच्चतम अङ्क प्राप्त गर्ने प्रथम र द्वितीय हुने विद्यालयलाई क्रमशः तीन लाख र दुई लाख अनुदान दिने उल्लेख छ। पालिकाको शिक्षा शाखाबाट विद्यालयको स्व-मूल्याङ्कनको आधारमा देहायका विद्यालयलाई रू.५०००००।०० निकासा भएको देखियो। पालिकाले पुस्तिका बमोजिम अनुगमन गर्नुपर्दछ ।

७३.७ **सेनिटरी प्याड खरिद-** २०८।०८२।३।०६ कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको २.८.१० क्रियाकलाप नं. २.७.१३.२३ मा स्थानीय तहले सामुदायिक विद्यालयको कक्षा ६-१२ सम्म अध्ययनरत सबै छात्राहरूका लागि निःशुल्क सेनिटरी प्याड व्यवस्थाका लागि सेनिटरी प्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७६ वमोजिम गर्नुपर्ने र कार्यविधिमा विद्यालयले आफ्ना छात्राहरुको संख्याका आधारमा आवश्यक पर्ने सेनिटरी प्याड स्थानीय तहमा माग गर्ने, पालिकाले शैक्षिक व्यवस्थापन प्रणालीको तथ्याकंसँग भिडाई विद्यालयलाई आवश्यक संख्यामा उपलब्ध गराउने, विद्यालयले प्राप्त सेनिटरी प्याडको अभिलेख जिन्सी खातामा राख्ने र विद्यालयले छात्राहरूको नाम नामेसी स्पष्ट खुल्ने गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । त्यसैगरी स्थानीय तहले विद्यालयबाट हुने सेनिटरी प्याडको वितरण र प्रयोगको अवस्थाको अनुगमन गर्ने तथा विद्यालयले सो कार्यमा भएका कार्यहरुको प्रतिवेदन तयार गरी स्थानीय तहमा पठाउने व्यवस्था छ । विद्यालयहरुको माग फारम बेगर पालिकाले गत वर्षको मौज्दातको विवरण एकिन नगरी अनुमानितरुपमा बोलपत्र माध्यमबाट श्री जानकी रुबि ट्रेड एण्ड सप्लायर्स, कञ्चनपुरबाट ८८८० प्याकेट सेनिटरी (Safety Sanitary २८० mm) प्याड प्रति प्याकेट रू.७५।६४ (मु.अ.कर समेत) का दरले रू.७५२५८०।०० को खरिद गरेको छ । विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरुको संख्या यकिन नगरिनु, माग फाराम संकलन नगरिनु, आर्थिक वर्षको अन्त्यमा खरिद गरिनु प्रकृयासँगत देखिएन । खरिद गरिएका सेनिटरी प्याडमध्ये जम्मा ८८८० प्याकेट बितरण गरेको विवरणको प्रमाण पेश गरेको छ । पालिका तथा विद्यालयबाट हुने सेनिटरी प्याडको वितरण र प्रयोगको अवस्थाको अनुगमन गरेको नपाइएकोले नियमानुसार अनुगमन गरी सही सदुपयोग भए नभएको यकिन हुनुपर्दछ ।

७३.८ **प्रति विद्यार्थी लागत -** विद्यालय समायोजन कार्यान्वियन निर्देशिका, २०७० ले न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालयलाई जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारीको सिफारिसमा जिल्ला शिक्षा समितिले बन्द गरी अर्को पायक पर्ने विद्यालयमा नियमानुसार समायोजन गर्न सक्ने उल्लेख छ। निर्देशिकाको बुँदा नं १४.१ मा विद्यालय समायोजन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वियनका लागि विद्यालयको तथ्याङ्क संकलन गरी सम्भाव्य अध्ययन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिका अन्तर्गत रहेका ५१ सामुदायिक विद्यालयबाट प्राप्त विवरण अनुसार विद्यालयलाई भएको कूल निकासाको आधारमा प्रति विद्यार्थी लागतको विवरण निम्नानुसार छन। पालिकाबाट प्राप्त विवरण अनुसार पालिका अन्तर्गतका निम्नानुसार २३ सामुदायिक विद्यालय (वाल विकास केन्द्र समेत) लाई यो वर्ष कूल रू.२१५०६८९१८।५० (पालिका अनुदान समेत) चालु खर्चको लागि भएको निकासाको आधारमा प्रति विद्यार्थी लागत निम्नानुसार देखियो। प्राप्त विवरण अनुसार श्री जनचेतना प्रावि गन्यापधुरा-३, रुलाकोट मा प्रति विद्यार्थी लागत सबै भन्दा धेरै रू.६५५४१।७० र श्री जनता मावि गन्यापधुरा-३, सकायल कम रू.२६१००।०० खर्च देखिएको अस्वभाविक प्रति विद्यार्थी लागत भएको विद्यालयलाई अन्य विद्यालयहरुमा समायोजन गर्न आवश्यक अध्ययन गर्नुपर्दछ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ७३.८ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

७३.९ **शैक्षिक गुणस्तर** - सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारको नीति तथा कार्यक्रम, २०७५ अनुसार सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय सरकारको अग्रणी भुमिका हुने व्यवस्था अनुरुप सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार मार्फत नागरिकको छनौटको विद्यालयको रुपमा विकास गरी समाजमा सामुदायिक विद्यालयको ख्याति स्थापित गर्न स्थानिय तहले बाल विकास केन्द्रहरुको पुनर्वितरण तथा सञ्चालनमा सुधार, पाठ्यक्रम तथा पाठ्यसामाग्रीमा समसममयिक सुधार, प्रधानाध्यापकहरुको व्यवस्थापकिय एवम् नेतृत्व क्षमता बढाउने, शिक्षक छनौट प्रकृयामा सुधार, शिक्षक तालिम तथा पेसागत विकासलाई सुदृढिकरण, शिक्षक प्रशंसा तथा प्रोत्साहनको व्यवस्था गरी उत्प्रेणा अभिवृद्धि, शिक्षकको वृत्ति विकास प्रणालीमा परिवर्तन, विद्यार्थी मूल्याङ्कन प्रणालीमा सुधार, विद्यालय र नागरिकबीच सुमधुर सम्बन्ध, सहयोग र सहकार्य तथा प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षामा सुधार जस्ता कुराहरुलाई समेटि शैक्षिक गुणस्तर मापन मापदण्ड तयार गरी लागु गर्नुपर्नेमा सो सम्बन्धि कुनै पनि कार्य गरेको देखिएन। यसमा सुधारका लागि पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ।

७३.१० **शिक्षक विद्यार्थी अनुपात** - शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम ७७ को उपनियम (१) मा सामुदायिक विद्यालयको प्रत्येक कक्षामा सामान्यतया उपत्यका तथा तराई, पहाडी र हिमाली क्षेत्रमा क्रमश: ५०, ४५ र ४० विद्यार्थी हुनुपर्ने व्यवस्था छ। सोही नियमावलीको नियम १२क मा अधिकांश कक्षामा नियम ७७ बमोजिमको विद्यार्थी संख्या नभएकोमा विद्यालय गाभ्न सक्ने व्यवस्था छ।साथै स्थानीय तहमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ। विद्यालय समायोजन कार्यान्वयन निर्देशिका, २०७० ले न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालयलाई जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारीको सिफारिसमा जिल्ला शिक्षा समितिले बन्द गरी अर्को पायक पर्ने विद्यालयमा नियमानुसार समायोजन गर्न सक्ने उल्लेख छ । निर्देशिकाको बुदाँ नं. १४.१ मा विद्यालय समायोजन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि विद्यालयको तथ्याङ्क संकलन गरी सम्भाव्यता अध्ययन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकास्थित २३ वटा सामुदायिक विद्यालयमा १३९ जना शिक्षक तथा २९०५ जना विद्यार्थी रहेका छन । पालिकाले शून्य तथा न्यून विद्यार्थी भएका विद्यालय अन्य विद्यालयमा गाभ्ने वा अन्य प्रकृया संचालन गरी शिक्षक विद्यार्थीको अनुपात मिलाउनुपर्द

क्र.स.	विद्यालयकोनाम	स्थायी	राहत	करार	जम्माशिक्षक	विद्यार्थीसंख्या	शिक्षकविद्यार्थी अनुपात
१	आदर्शप्रावि गन्यापधुरा-१, डुम्राखोली	१	१	१	३	४७	१:१६
२	चित्रकुटप्रावि गन्यापधुरा-१, जर्मना	१	१	१	३	३२	१:११
३	असिग्रामआवि गन्यापधुरा-१, राउनाकोट	१	२	१	४	७१	१:१८
४	असिग्राममावि गन्यापधुरा-१, रुवाखोला	१०	४	०	१४	२२१	१:१६
५	सरस्वतीमावि गन्यापधुरा-१, भात्काँडा	१०	२	०	१२	२३२	१:१९
६	दौपालप्रावि गन्यापधुरा-१, आटागाउँ	०	१	०	१	३५	१:३५
७	भुवनेश्वरीआवि गन्यापधुरा-२, चम्साल	२	२	१	५	६६	१:१३
८	लाटागन्यापप्रावि गन्यापधुरा-२, मालिगाउँ	२	१	०	३	४२	१:१४
९	सिमेश्वरप्रावि गन्यापधुरा-२, कुजाकोट	२	१	०	३	६६	१:२२
१०	दरपुर आविगन्यापधुरा-२, कोरगाउँ	२	४	०	६	७२	१:१२
११	समैजीप्रावि गन्यापधुरा-२, थलकोट	१	२	०	३	४१	१:१४
१२	गणेश माविगन्यापधुरा-२, बडाल	११	४	०	१५	३०३	१:२०
१३	गणेशप्रावि गन्यापधुरा-४, मेड्डी	१	१	०	२	२७	१:१४
१४	जनताप्रावि गन्यापधुरा-५, कोराल	२	१	०	३	६२	१:२१
१५	दुर्गाप्रावि गन्यापधुरा-५, मोइ	२	१	०	३	४६	१:१५
१६	सरस्वतीप्रावि गन्यापधुरा-५, कापडीगाउँ	२	१	०	३	७३	१:२४
१७	भुवनेश्वरीमावि गन्यापधुरा-४, जैसेरा	८	७	०	१५	३८२	१:२५
१८	सीतारामवि गन्यापधुरा-५, रेल	४	३	०	७	१६८	१:२४
१९	लाटामाण्डौंआवि गन्यापधुरा-४, रुमायल	४	३	०	७	१८६	१:२७
२०	समैजी आविगन्यापधुरा-३, गौलीगाउँ	४	०	०	४	१०५	१:२६
२१	आदित्य आविगन्यापधुरा-३, नवलपुर	२	३	१	६	१७७	१:३०
२२	जनचेतनाप्रावि गन्यापधुरा-३, रुलाकोट	३	०	०	३	४१	१:१४
२३	जनता माविगन्यापधुरा-३, सकायल	९	५	०	१४	४१०	१:२९

यस पालिकामा रहेका विद्यालयमध्ये शिक्षक विद्यार्थी अनुपात १:११ देखि १:३५ सम्म रहेको प्राप्त विवरणबाट देखिन्छ। सो अनुसार कतिपय विद्यालयमा न्यून विद्यार्थी संख्या रहेका कारण प्रति विद्यार्थी लागतबढ्न गरेको अवश्था देखिन्छ। अत: न्यून विद्यार्थी संख्या भएको विद्यालय समायोजन एवं शिक्षक दरबन्दी मिलान गरी पठनपाठन व्यवस्थित गर्न सम्बन्धित निकायले ध्यान दिनुपर्दछ।

७३.११ **छात्रवृत्ति-** शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि जारी गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको क्रियाकलाप न. २.७.११.१ मा सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुकोलागि विभिन्न आधारमा छात्रवृत्तिको दर निर्धारण गरेको छ । त्यसैगरी EMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्क सँग सत्यापन गराई शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरुलाई रकम निकासा गर्नु पर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले विद्यार्थिको वर्गिकरणको आधारमा देहायबमोजिम छात्रवृत्ति वितरन गरेको छ ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ७३.११ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

७३.१२ **छात्रवृत्ति सहायता सार्वजनिकिकरण -** नेपालको संविधानको अनुसूची ८ अनुसार आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा स्थानीय तहको अधिकारको सूची अन्तर्गत रहेको देखिन्छ। अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा २७ मा निजी लगानीका विद्यालयले प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षा देखि बाह्र कक्षा सम्मका कूल विद्यार्थी संख्या अनुसार पांचसय जनासम्म, पांचसय देखि आठसय जनासम्म र आठसय भन्दा बढी विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयले क्रमशः कम्तीमा दश, बाह्र र पन्ध्र प्रतिशत विद्यार्थीलाई निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्न स्थान आरक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १५१ मा संस्थागत विद्यालयले गरीव, अपाङ्ग, महिला, दलित र जनजाति विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनुपर्ने व्यवस्था छ। यसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्रका विद्यालयको अनुगमन गरी यस्ता छात्रवृत्ति कार्यक्रमको कार्यान्वयनको पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्धनको लागी यसरी छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थीको नाम, ठेगाना र रकम पालिकाको र सम्वन्धित विद्यालयको वेभसाइटबाट सार्वजनिकरण गर्नु गराउनुपर्दछ।

७३.१३ **विपन्न लक्षित छात्रवृत्ति -** शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को लागि जारी गरेको कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिकाको क्रियाकलाप नं.२.३.१६ मा सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुकोलागि विभिन्न आधारमा छात्रवृत्तिको दर निर्धारण गरेको छ। त्यसैगरी IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्क सँग सत्यापन गराई शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यार्थिहरुलाई रकम निकासा गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष निम्नानुसार २३ विद्यालयका ८० विद्यार्थिहरुलाई छात्रवृत्ति वापतको रू.६००० का दरले रू.४८००००।०० निकासा गरेको छ। छात्रवृत्ति रकमको यथार्थ उपयोग सम्बन्धमा पालिकाबाट आवश्यक अनुगमन हुनुपर्दछ।

७३.१४ **छात्रावृत्ती बढी निकासा -**

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रु **२,०००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रु **१,६००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रु **८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

(✂ ..... कार्यालयले बेरुजु फर्स्योट गरी पेश गरेको मनासिब देखिएकोले मिति **२०८३-१-४** को निर्णयले रु **८००** सम्परीक्षण गरी लगत कट्टी गरिएको ।)

असुल गर्नुपर्ने	०

७४ **शिक्षा कार्यक्रम**

७४.१ **शिक्षक दरवन्दी र पदपूर्ति-** स्थानीय तह अन्तर्गत रहेका सामुदायिक विद्यालयहरुमा दरबन्दी अनुसार शिक्षकको पदपूर्ति भई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था हुनुपर्दछ। पालिका अन्तर्गत विभिन्न तहका २३ वटा सामुदायिक विद्यालयमा १३९ शिक्षक दरवन्दी रहेकोमा ८४ स्थायी शिक्षकको पदपूर्ति रहेको छ। शिक्षक विद्यार्थिको अनुपात हेरी नगर करार तथा करार शिक्षको पदपुर्ति गर्नुपर्दछ।

तह	दरबन्दीसंख्या	पदपूर्ति				रिक्त	विद्यार्थीसंख्या शैक्षिकसत्र २०८१	शिक्षकविद्यार्थी अनुपात
स्थायी		स्थायी	राहत	करार	जम्मा			
प्राथमिकशिक्षक	८१	५४	२२	५	८१	०	११६०	१:१४
निम्नमाध्यमि शिक्षक	२९	२०	९	०	२९	०	७८१	१:२७
माध्यमिकशिक्षक	२१	१०	११	०	२१	०	३५९	१:१७
उच्चमाध्यमिक शिक्षक	८	०	८	०	८	०	१६४	१:२१
जम्मा	१३९	८४	५०	५	१३९	०	२४६४	१:१८

७४.२ **पाठ्यपुस्तक** - कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं. २.४.६.१. मा सार्वजनिक विद्यालयमा कक्षा १ देखि १२ सम्म अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि निःशुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान दिने व्यवस्था छ । यसरी अनुदान उपलब्ध गराउँदा IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई स्थानीय तह अन्तर्गत सञ्चालित सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा १-१२ सम्मका विद्यार्थीको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गराई सत्यापित विवरण शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा आवश्यक कक्षागत र विषयगत पाठ्यपुस्तकको संख्या यकिन गर्ने, यकिन भएका विद्यार्थी संख्याका लागि स्वीकृत दररेटका आधारमा हिसाव गरी अनुदान उपलब्ध गराउने, विद्यार्थीहरुले शैक्षिक सत्रको सुरुवात मै पूरा सेटमा नयाँ पाठ्यपुस्तक पाए नपाएको अनुगमन गरी उपलब्धताको सुनिश्चितता गर्ने कार्य स्थानीय तहको हुने, जिल्ला तथा स्थानीय तहले पाठ्यपुस्तक समयमा उपलब्धता, अनुदानबाट नयाँ पाठ्यपुस्तक खरिद गरी विद्यार्थीलाई वितरण गरे नगरेको सम्बन्धमा संयन्त्र बनाई आवश्यक अनुगमनको व्यवस्था मिलाउने लगायतका व्यवस्था छ। पालिकाले यस आ.व.मा IEMIS मा प्रविष्ट तथ्याङ्क र विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको यथार्थ तथ्यांकसँग सत्यापन नगराई IEMIS मा देखिएको शैत्रिक सत्र २०८२ को तथ्याङ्कलाई आधार मानी सामुदायिक विद्यालयतर्फका कक्षा १ देखि १२ सम्मका विद्यार्थीको लागि रू.२२,२७,६७२।०० अनुदान दिएको जनाएको छ। विद्यालयका सम्पुर्ण विद्यार्थीले पाठ्यपुस्तक पाए नपाएको पालिकाले अनुगमन गर्नुपर्दछ।

७४.३ **विद्यालय सुधार योजना निर्माण** - कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं २.७.१३.१० मा विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक, अभिभावक शिक्षा एवम् अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनका लागि आधारभूत तहका विद्यालयलाई प्रति विद्यालय रु.१५,०००।०० र माध्यमिक विद्यालयहरुलाई रु.२०,०००।०० का दरले एकमुष्ठ अनुदान दिने उल्लेख छ । यस्तो अनुदान विद्यालय सुधार योजना निर्माण गरेका तथा अद्यावधिक गरेका विद्यालयहरुलाई मात्र उपलब्ध गराउन सकिने व्यवस्था छ । पालिकाले पालिकाभित्रका २३ वटा विद्यालयहरुलाई विद्यालयलाई सुधार योजना निर्माणको लागि रु.३७५०००।०० निकासा दिएको छ । पुस्तिकामा उल्लेखित व्यवस्था बमोजिम विद्यालय सुधार योजना निर्माण तथा अद्यावधिक गरी विद्यालयले योजना अनुरुपको शैक्षिक सुधार कार्यक्रम गरे नगरेको सम्बन्धमा पालिकाबाट अनुगमन गर्नुपर्दछ ।

७४.४ **विद्यालयको सामाजिक तथा आर्थिक लेखापरीक्षण** - कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं २.७.१३.१० मा विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान अन्तर्गत विद्यालयहरुको सामाजिक परीक्षण तथा आर्थिक लेखापरीक्षण गराउनको लागि आधारभूत तह सञ्चालित विद्यालयहरुलाई रु.१०,०००।०० र माध्यमिक तह सञ्चालित विद्यालयहरुलाई रु.१५,०००।०० अनुदान दिने व्यवस्था छ। पालिकाअन्तर्गत सञ्चालित २३ वटा सामुदायिक विद्यालयहरुलाई सामाजिक परीक्षण तथा आर्थिक लेखापरीक्षण गराउनको लागि रु.२६००००।०० अनुदान रकम निकासा दिएको देखियो । पालिकाले विद्यलयबाट प्रतिवेदन प्राप्त गरी लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएका सुझाव विद्यालयले कार्यान्वयनमा ल्याए नल्याएको सम्बन्धमा अनुगमन हुनुपर्दछ ।

७४.५ **पुस्तकालय तथा ICT अनुदानः** कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०८१।८२ को क्रियाकलाप नं.२.७.१३.१३ स्थानीय तहले विद्यालयमा पुस्तकालय, प्रयोगशाला तथा ICT पूर्वाधारको अवस्थाको विद्यालयगत सूची तयार गरी सो सूची मध्येबाट सबै माध्यमिक तहले यस प्रकारको एक पटक अनुदान प्राप्त गरी सकेको सुनिश्चित गरी उच्च विद्यार्थी सङ्ख्या भएको अनुमतिले जेष्ठता क्रममा आधारभूत तह कक्षा १-८ सञ्चालित विद्यालयलाई अनुदान उपलब्ध गराउने गरी विद्यालयबाट प्रस्ताव माग गर्नुपर्ने, साथै अनुदान प्राप्त विद्यालयले पुस्तकालय विस्तारका लागि छनोट भएका पाठ्यपुस्तक, पाठ्यक्रम, शिक्षक निर्देशिका, सन्दर्भ सामग्री खरिद गर्ने । लाईब्रेरीका लागि आवश्यक फर्निचरहरू जस्तैः पुस्तक न्याक, बसाइ व्यवस्थाका लागि कुर्सी टेबुल लगायतका सामग्री व्यवस्था गर्न कुल बजेटको २५% सम्म बजेट सार्वजनिक खरिद ऐनअनुसार खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले विद्यालयको प्रस्ताव मूल्याङ्कन गरी देहायका विद्यालयले पुस्तकालय तथा ICT व्यवस्थापनका लागि श्री आदित्य आवि गन्यापधुरा-३, नवलपुर, डडेल्धुरा लाई रु.६,५०,०००।०० अनुदान उपलब्ध गराएको छ । अनुदानको उपयोगिताको सम्बन्धमा पालिकाले नियमित अनुगमन गर्नुपर्दछ ।

७५ **स्वास्थ्य तर्फ**

७५.१ **न्यानो झोला कार्यक्रमः** १८४।०८२।२।२९) स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरेको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुको मार्गदर्शनमा प्रसुतिका आधारमा अनुमान गरी न्यानो झोलाको लागि अस्पतालहरुले सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली अनुसार तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार खरिद गरी सो अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट गुणस्तर परीक्षण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकामा गत वर्षको मौज्दात ५० थान र यो वर्ष १०० थान गरी जम्मा १५० थान रहेको छन । यो वर्ष १०० थान रू.७९,६००।०० को खरिद गरेकोमा ९४ जना प्रसुति भएको सोही अनुसार झोला वितरण गरेको अभिलेखबाट देखिन्छ । पालिकाको भण्डारमा ५६ थान न्यानो झोला मौज्दातमा रहेका छन् । खरिद भएका त्यस्ता झोलाहरु तोकिएको स्पेशिफिकेशन अनुसार गुणस्तर भए नभएको आधिकारिक तहबाट परीक्षण गरेको देखिएन। तसर्थ माग र आवश्यकताको वस्तुनिष्ठ आङ्कलन गरी गुणस्तरीय झोला खरिद गर्नुपर्ने र लामो समय भण्डारण गर्दा सोको गुणस्तरमा ह्रास आउने हुनाले त्यसतर्फ समेत पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ ।

७५.२ **सुरक्षित प्रसुति सेवाः** स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट जारी गरेको आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरुको मार्गदर्शनमा प्रसुतिका आधारमा प्रसुति यातायात खर्च तथा स्वास्थ्य संस्था प्रोत्साहन खर्च र उत्प्रेणा खर्च प्रदान गर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले यस वर्ष रू.४,८५,४००।०० खर्च लेखेको छ। स्वास्थ्य संस्था प्रोत्साहन खर्च र उत्प्रेणा खर्च स्वरुप प्रदान गरेको रू.८९६८००।०० को उपयोगिताको अनुगमन गरेको पाइएन । उक्त खर्चको अनुगमन गर्नुपर्दछ ।

वर्थिङ सेन्टरको नाम	स्वास्थ्य संस्थाकोप्रसुति संख्या	प्रसुति यातायात खर्च	स्वा संस्था प्रोत्साहन रकम	जम्मा रकम	संघकोगर्भ जाँच उत्प्रेणा खर्च पाउने		जम्मा रकम	जम्मा खर्च
					संख्या	दर		रकम
असिग्रामस्वा.चौ.	१४	२८०००	३५०००	६३०००	१४	८००	११२००	७४२००
गणेशपुरस्वा.चौ.	३०	६००००	७५०००	१३५०००	२३	८००	१८४००	१५३४००
मष्टामाण्डौस्वा.चौ.	१०	२००००	२५०००	४५०००	९	८००	७२००	५२२००
कैलपालमाण्डौस्वा.चौ.	९	१८०००	२२५००	४०५००	७	८००	५६००	४६१००
अआ.स्वा.के.रेल	३१	६२०००	७७५००	१३९५००	२५	८००	२००००	१५९५००
	९४						जम्मा	४८५४००

७५.३ **औषधि खरिदः** पालिकाकालाई आवश्यक पर्ने औषधि पालिकाबाट खरिद गर्नुपर्ने र तालुक निकायबाट प्राप्त हुने परिमाण एकिन गरी वार्षिक आवश्यकताको परिणाम तयार गरी पुल सिस्टमको आधारमा आपूर्ति व्यवस्थापन गर्नु पर्दछ। यसवर्ष पालिकाले देहायका फर्मसँग विभिन्न मितिमा रू. १०४०३९०।०० को औषधि पत्रपत्रिकामा प्रकाशन भएको दर रेटलाई आधारमानी सोझौ खरिद गरेको देखिन्छ ।

गोभौ/ मिति	औषधि आपूर्तीकर्ताको नाम	रकम रु.
७१-२०८१।१०।१४	सुन्दरपश्चिम फार्मा, कैलाली	५,९०,०००।००
१७४-२०८२।२।२२	सुन्दरपश्चिम फार्मा, कैलाली	४,५०,३९०।००
	जम्मा	**१०४०३९०।००**

• खरिद गरेका उक्त औषधि कुन औषधि कम्पनीबाट उत्पादन भएको हो र सोको मूल्य राष्ट्रिय पत्रपत्रिकामा प्रकाशन समेत भएको नदेखिएको।

• आपूर्ति हुने औषधि डव्लु.एच.ओ. सटिफइड हुनुपर्ने औषधिको उत्पादन मिति, ब्याच नं र म्याद समाप्त मिति उल्लेख गरी सम्बन्धित विषय विज्ञबाट मुचुल्का उठाई राख्ने नगरेको तथा उक्त औषधि बिक्रीको लागि होइन खुलाएको प्रमाण समावेश नभएको ।

• आपूर्ति भएका औषधी एंवम सर्जिकल समान स्टोर दाखिला हुनुअघि स्पेशीफिकेशन अनुसार भए/नभएको नखुलाएको कारण औषधिको गुणस्तर र म्याद सम्बन्धमा यकिन गर्न सकिएन ।

• औषधिको जिन्सी कितावमा आम्दानी बाँध्दा खरिद गरेको र जिल्लाबाट हस्तान्तरण भई आएको खुल्ने गरी व्यवस्थित रुपमा आम्दानी बाँध्ने नगरेको।

• औषधिको खर्च घटाउदा मागफारामको आधारमा घटाउनु पर्ने एकमुष्ट घटाउने गरेको।

तसर्थ औषधिको खरिद, आपूर्ती, दाखिला तथा खर्चको विवरण अद्यावधिक हुने गरी अभिलेख राख्ने, तोकीएको गुणस्तर अनुसारकै औषधि प्राप्त भएको नभएको एकीन गरी हस्तान्तरण तथा खरिद गरिएको औषधिको विवरण खुल्ने गरी अभिलेख राख्ने तथा आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बांकी रहेको औषधिहरु जिम्मेवारी जिन्सी अभिलेख व्यवस्थित गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्दछ।

७५.४ **स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन-** स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको आर्थिक बर्ष २०८१/०८२ मा सशर्त अनुदान तर्फ स्थानीय तहबाट कार्यान्वियन गरिने स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि सञ्चालन मार्गदर्शनले उपचारात्मक सेवा, नर्सिङ तथा सामाजिक सुरक्षा व्यवस्थापन, क्षयरोग नियन्त्रण, स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा संचार, परिवार कल्याण, इपियोडिमिलोजी तथा रोग नियन्त्रण लगायतका आधारभुत स्वास्थ्य सम्वन्धी विविध कार्यक्रमहरु पालिकाबाट सञ्चालन हुने व्यवस्था गरेको छ । यस्ता कार्यक्रमहरु यस कार्यविधिले तोकेका शर्तहरुमा रही कार्यान्वियन गर्नु पर्ने हुन्छ । यसरी कार्यान्वियन गर्दा कार्यक्रमको नियमित अनुगमन गरी प्रतिवेदन पनि अनिवार्य रहन्छ । एक कार्यक्रम भित्र विभिन्न कृयाकलापहरु रहन्छन । ती अन्तरसम्वन्धित रहन्छन र सबै क्रियाकलापहरु सम्पन्न भएपछिमात्र उक्त कार्यक्रमले सार्थकता पाउँछ । पालिकाले एक क्रियाकलाप गरी अन्य क्रियाकलापहरुलाई निरन्तरता नदिई बिचैमा छोड्ने, एक क्रियाकलापमा बढी खर्च गरी अन्य क्रियाकलापहरुको लागी बजेट अपुग गराई कार्यक्रम अधुरै राख्ने, कार्यविधिले नभनेको अनावश्यक कार्यक्रममा समेत खर्च गर्ने लागायतका कमजोरीहरु गरेको देखिन्छ । त्यस्तै मार्गदर्शनले निर्देशित गरेबमोजिम अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा नियमित प्रतिवेदन भएको पनि देखिदैन । यस्ता प्रवृत्तिले समग्र स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या सम्वन्धी कार्यक्रमहरु नै कमजोर हुने अपेक्षित लाभ प्राप्त हुन नसक्ने जोखिम रहन्छ । अत पालिकाले स्वास्थ्य कार्यक्रमहरुको प्रभावकारीताको लागि हरेक कार्यक्रमहरुको ब्रेकडाउन गरी सोहि अनुरुप कार्यक्रम कार्यान्वियनलाई अनिवार्यता गर्ने कार्यक्रमका सबै क्रियाकलापहरु सम्पन्न गर्ने तथा कार्याविधिले भने बमोजिम अनुगमन गरी प्रतिवेदन गर्ने प्रणालीको विकास गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

क्र.स	कार्यक्रमको नाम	बजेट रु.	खर्च रु.	गरेको काम	लाभान्तित
१	राष्ट्रिय मिहला स्वास्थ्य स्वयंसेविका कायक्रम (पोसाक प्रोत्साहान र यातायात खच)	१२९८०००	१२९८०००	यस गाउँपालिका अन्तर्ग ५ वटै वडामा रहेका ५९ जना महिला सेवास्थ्य सवंसेविकालाई यातायात तथा पोषाक रकम उपलब्ध गराएको ।	५९ जना
२	किसोर किसोरी स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम	८४०००	८४०००	किसोर किसोरी स्वास्थ्य सेवाकालागि ४ वटा बिद्यालयका किसोर किसोरि लाई यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्वन्धी अभिमुकरण गरि २ वटा स्वास्थ्य चौकी लाई किसोर किसोरी मैत्री स्वास्थ्य सेवा घोषणा गरेको ।	६० जना
३	मृगौला प्रोत्यारोपण गरेका, डायलाइसिस गराइरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरूदण्ड पक्षघातका विरामीहरूलाई औषिध उपचार खच बापत मासिक रु ५ हजार दरले उपलब्ध गराइने रकम	५८५०००	५८००००	औषधि उपचार खर्च रकम उपलब्ध गराएको- क्यान्सर १२ जना, डायलाईसिस-२ जना, मृगौला प्रत्यारोपण- १ जना, मेरुदण्ड पक्षघात- २	१७ जना बाँकी रकम सिगासबाट कोलेनिका मार्फत भुक्तानी भएको
४	पोषण कार्यक्रम	३३६०००	२८०५४०	स्वास्थ्य संस्थामा पोषण कर्नर स्थापना गरेको, ५९ वटा आमा समुहमा गर्भवति तथा सुत्केरी आमालाई पोषण लेखाजोखा तथा सुरक्षित मातृत्व सम्वन्धी अभिमुखिकरण गरेको, दुई पटक राष्ट्रिय भिटामिन ए कार्यकरण गरेको, स्वास्थ्य कार्यक्रमको समिक्षा गरेको, बिद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरेको ।	५ वटा स्वास्थ्य संस्था, १२ वटा बिद्यालय,११५० पाचँ बर्षमुनिका बालबालिका, ६२६ जना बिध्यार्थी पोषण कक्षा ।
५	प्रजनन रुग्णता स्वास्थ्य सेवा	५७०००	५७०००	३ वटा वडमा प्रजनन रुग्णता पहिचान कार्यक्रम संचालन	८६ जना महिला
६	स्थानीय तहको साझेदारीमा नियमित खोप सुदृढीकरण, पूण खोप सुनिश्चितता र दीगोपनाका लागि स्वास्थ्यकिमबाट वडामा घरधुरी सवक्षण, पालिकाबाट वडा भे रिफकेसन, अनुगमन तथा प्रमाणीकरणको सुपरवेक्षण तथा व्यवस्थापन खर्च	२५४०००	२३२९००	नियमित खोप सुद्धिकरण कार्यक्रम, पुर्ण खोप अभिमुखिकरण तथा वडा तथा पालिका पुर्णखोप घोषणा कार्यक्रम	१८८ जना पुर्णखोप
७	एच.पी.भी. खोप अभियान तथा नियिमत खोपमा शुरुवात को लागि कायक्रम संचालन तथा ब्यबस्थापन (स्वास्थ्यकमको तालिम, मिहला स्वास्थ्यस्वयंमसेविका/ स्वयंसेवक को अिभमुखीकरण, बिद्यालय शिक्षक को वैठक र पालिका तथा वडा खोप समन्वय सिमितको वैठक) खच	२५४०००	२५४०००	स्वास्थ्यकर्मिको तालिम, मिहला स्वास्थ्यस्वयंमसेविका/ स्वयंसेवक को अभिमुखीकरण, बिद्यालय शिक्षक को वैठक र पालिका तथा वडा खोप समन्वय सिमितको वैठक	६५० जना
८	नियिमत तथ्याङ्क गुणस्तर वृद्धिका लागि स्वास्थ्य संस्थाहरूको मासिक बैठक, डाटा भेरिफिकेशन तथा भ्यालिडेसन एवं अर्ध बार्षिक र बार्षिक सिमक्षा	२३००००	२३००००	माशिक प्रगति समिक्षा कार्याक्रम, वार्षिक समिक्षा कार्यक्रम, स्वास्थ्य संस्थाको डाटा भेरीफिकेसन कार्यक्रम	१३५ जना

९	स्थानिय तह माफत मातृ तथा नविशशु कायक्रम संचालन	१११४०००	९५८१००	बर्थिङ्ग सेन्टर संचालन, उत्तर प्रसुति घरभेट कार्यक्रम	५ वटा स्वास्थ्य संस्था, १८७ जनाको उत्तर प्रसुति जाँच ।
१०	स्थानिय तह तफ मातृ तथा नविशशु कायक्रम अन्तगत आमा सुरक्षा, गभवती उत्प्रेरणा सेवा, रक्तसंचार, न्यानो झोला, सुरिक्षत निशुल्क गभपतन र नवजात शशुको निशुल्क उपचार कायक्रम	१३६००००	८५३७९०	गर्भवति तथा सुत्केरी महिलालाई यातायात तथा प्रोत्साहान रकम बितरण, न्यानो झोला र गर्भवतन कार्यक्रम, स्वास्थ्य संस्थालाई प्रोत्साहान रकम बितरण	९४ जना सुत्केरी, ७८ जना गर्भपतान
११	समुदायलाई क्षयरोग सम्बन्धी अभिमुखकरण एवम् घरदैलो क्षयरोग खोजपडताल कायक्रम। क्षयरोगका जोखम समुह तथा स्वास्थ सेवाको पहुच कम भएका समुदायमा सकृय क्षयरोग खोजपडताल कायक्रम। घरपरवारका सदस्यहरूको सम्पर्क परिक्षण, एवं पाँच वष मुनिकाका बालबालिमा क्षयरोग	१५३२०००	१५१८२९२	समुदायमा क्षयरोगका बिरामिको खोजपड्ताल शिविर कार्यक्रम संचालन गरेको	३५४ जना ३ जना posative

७५.५ **कडा रोग उपचार खर्चः** मृगौला प्रत्यारोपण गरेका डायलाइसिस गरिरहेका क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षाघातका बिरामीलाई औषधि उपचार बापत खर्च उपलव्ध गराउने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८ को बुँदा नं. ४ मा नेपाल सरकारले तोकेको मासिक पाँच हजार रुपियाँको दरले यस कार्यविधिमा तोकिएका ४ प्रकारका कडा रोगीहरुको बैङ्क खातामा जम्मा गरिने तर नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको पूर्ण वा आधिकांश स्वामित्व भएका संस्थाबाट रोजगारी वा पेन्सन वा विदेशी सरकारबाट रोजगारी वा पेन्सन प्राप्त गरिरहेका व्यक्तिलाई यस निर्देशिका बमोजिमको सुविधा प्रदान नगरिने उल्लेख छ। त्यसै गरी बुदाँ नं. ८ मा मन्त्रालय र प्रदेश सरकारको स्वास्थ्य हेर्ने मन्त्रालयले उपचार खर्च सम्बन्धी कार्यको नियमित अनुगमन तथा निरीक्षण गर्न सक्ने व्यवस्था छ । यो वर्ष पालिकाबाट उल्लिखित ४ प्रकारका ९ रोगीहरुलाई मासिक ५०००।०० का दरले रू ५,८०,०००।०० उपचार खर्च वापत भुक्तानी भएको छ । उक्त लाभग्राहीले प्राप्त गरिरहेका उपचारको खर्चको सम्बन्धमा कार्यविधिको बुँदा नं. ८ बमोजिम अनुगमन भएको अभिलेख देखिएन जसले गर्दा बुँदा नं. ४ बमोजिम यस्तो सुविधा पाउने या नपाउने सम्बन्धी परीक्षण गर्न सकिएन । कार्यविधि बमोजिम सम्बन्धित निकायहरुले अनुगमन गर्नुपर्दछ।

७५.६ **खोपको अवस्थाः** पालिकालाई आवश्यक पर्ने खोपको डोज स्वास्थ्य कार्यालय, सुनसरीबाट प्राप्त हुने पालिकाले जनाएको छ । यस आ.व.मा पालिकालाई ९९६८ खोप प्राप्त भएको र प्राप्त भएकोमध्ये ८६६२ डोजमात्र प्रयोगमा आएको, १३०६ डोज फिर्ता भएको पालिकाबाट उपलब्ध तथ्याङ्कबाट देखिन्छ । खोप फिर्ता गर्दा थप खेरजाने जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै खोपको पूर्ण उपयोग गर्नेतर्फ सम्बन्धीत निकायको ध्यान जानुपर्ने देखिन्छ ।

खोपको प्रकार	प्राप्तडोज	प्रयोगभएको डोज	फिर्ताभएको डोज
B.C.G	२३००	२०००	३००
Rota	५२३	४१०	११३
O.P.V	९७०	८४०	१३०
F.I.P.V	७७०	६७५	९५
pcv	८२०	६९२	१२८
DPT, Hep-B, Hib	९६०	८३०	१३०
M.R	१३७०	१२१०	१६०
J.E	६२०	४५०	१७०
TCV	३८५	३२५	६०
HPV	६५०	६५०	०
TD	६००	५८०	२०
जम्मा	**९९६८**	**८६६२**	**१३०६**

७६ **सामाजिक सुरक्षातर्फ**

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधी, २०७७ अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस सम्वन्धमा देखीएका व्यहोरा देहाय बमोजिम छन।

७६.१ **वर्गगत सामाजिक सुरक्षा खर्च:** यस पालिकाले यस आर्थिक वर्षमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापत यस बर्षमा नेपाल एसबिआई बैंक र सिद्दार्थ बैंक र लक्ष्मी सनराइज बैङ्कमार्फत रू. ७८२३४७४०।०० वितरण गरेको विवरण उपलब्ध गराएकोमा वर्गगत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको विवरण निम्नानुसार छन। सो वितरित रकमको अनुगमन गर्नुपर्दछ।

सि.नं.	विवरण	संख्या	अन्तिम बजेट	वितरण गरेको संख्या	वार्षिक वितरण रकम रु.	फिर्ता रकम रु.
१	दलित बालबालिका	४६४	२८२८३१३	४६४	२८२८३१३	२०००
२	दलित जेष्ठ नागरिक	१४३	४४९५४००	१४३	४४९५४००	
३	जेष्ठ नागरिक एकल महिला	१३२	४४१७१४५	१३२	४४१७१४५	
४	पूर्ण अपांगता	४२	१९३९१४०	४२	१९३९१४०	
५	जेष्ठ नागरिक अन्य	१०५७	५०३८२२५९	१०५७	५०३८०२५९	
६	विधुवा महिला	३२५	९८९८८०३	३२५	९८९८८०३	
७	अति अशक्त अपांगता	१६८	४२७५६८०	१६८	४२७५६८०	
	जम्मा	२३३१	७८२३६७४०	२३३१	७८२३४७४०	२०००

७६.२ **त्रैमासिक वितरण:** सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को परिच्छेद ५ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण बैङ्कमार्फत गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। यस पालिकामा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन तर्फ ५ वडाका लाभग्राहीको खातामा भत्ता रकम जम्मा गर्न ३ बैङ्कमार्फत प्रथम त्रैमासिकमा रू.१९५३१२०५।००, दोस्रो त्रैमासिकमा रू.१९४९५७६५।००, तेस्रो त्रैमासिकमा रू.१९६१३८१७।

०० र चौथो त्रैमासिकमा रू.१९५९३९५३।०० समेत रू.७८२३४७४०।०० निकासा गरेको छ। यस सम्बन्धमा देखिएका व्यहोरा निम्नानुसार छन् । सो वितरित रकमको अनुगमन गर्नुपर्दछ ।

वडानं.	त्रैमासिकखर्च रकम				जम्मा
	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	
१	३२९२३९८	३२७३८८३	३२८९७४४	३२९१९५७	१३१४७९८२
२	४९२२९०५	४८९२८२८	४९३५८७१	४८९९१९८	१९६५०८०२
३	५३४३१६१	५३२५६२७	५३६९३०५	५४१०८८०	२१४४८९७३
४	३२४७३४१	३२६१३१७	३२७२३४६	३२६७४६८	१३०४८४७२
५	२७२५४००	२७४२११०	२७४६५५१	२७२४४५०	१०९३८५११
जम्मा	१९५३१२०५	१९४९५७६५	१९६१३८१७	१९५९३९५३	७८२३४७४०

७६.३ **निष्कृय खाताः** निष्क्रिय खाताको रकम फिर्ता सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं. २६ अनुसार सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको लागि निकासा भएको रकम सोही आर्थिक वर्षमा खर्च नभएमा संघीय संचित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्दछ। राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जिकरण विभागको च.न.६७ मिति २०८१।६।६ अनुसार २०७९ श्रावण १ भन्दा पहिले सामाजिक सुरक्षा भत्ताका लागि खोलिएका खाताहरु निष्क्रिय भएको भए लाभग्राहीको सम्पुर्ण विवरण माग गरी रकम फिर्ता गर्नुपर्ने र Parking वा Settlement account मा रहेको २०८१ असार मसान्त भन्दा पहिलेको रकम फिर्ता गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले हालसम्म लाभग्राहीको संख्या अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता नेपाल एसबिआई बैंक, सिद्धार्थ बैंक र लक्ष्मी सनराइज बैङ्कमार्फत भुक्तानी गर्दै आएको छ । बैंकहरुबाट अनुसार Parking खातामा रकम नरहेको विवरण प्राप्त भएको छ।

७६.४ **ग्राहक पहिचान अद्यावधिक:** सामजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को बुँदा नं. २४ अनुसार बैंकले सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धित लाभग्राहीको नाममा शुन्य मौज्दातमा खाता खोलि जम्मा गरिदिने र सम्बन्धित लाभग्राहीले कागजात पेश गरे पश्चात खाता सक्रिय हुने उल्लेख छ। बैँकले पालिका बाट प्राप्त सबै रकम सम्बन्धित लाभग्राहीको खातामा जम्मा गरेको फर्वाड फिड उपलब्ध गराए तापनि के कति लाभग्राहीको खाता अध्यावधिक भई सक्रिय भए र के कति निश्क्रिय रहेका छन् सो को विवरण उपलब्ध गराएको देखिएन। जसबाट खर्च रकम सबै लाभग्राही बुझे नबुझेकोमा एकिन हुन नसक्ने र खाता दोहोरो पर्न जाने भएकोले बैँकबाट खाता सक्रिय भएको विवरण प्राप्त गरी लाभग्राहीको खाता अध्यावधिक गर्नुपर्दछ।

७६.५ **पारदर्शिता:** सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ को दफा ३२ मा स्थानीय तहको कार्यालयले लाभग्राहीको नाम दर्ता तथा नवीकरण प्रक्रिया, भत्ताको दर, प्राप्त हुने बैंक, लाभग्राहीले पुरा गर्नुपर्ने प्रक्रिया जस्ता भत्ता सम्बन्धि जानकारी स्थानीय सामाजिक संघ संस्था, गैरसरकारी संस्था, सामाजिक परिचालनमा संलग्न संस्था समेतको सहयोग लिएर अनिवार्य रुपमा प्रचार प्रसार गर्ने र भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरुको नामावली सम्बन्धित स्थानीय तहको वेभसाइटमा राख्ने व्यवस्था गरेकोमा कार्यालयले उल्लिखित व्यवस्था परिपालना गरेको पाइएन। कार्यविधिमा उल्लिखित व्यवस्था परिपालना गरी सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्नुपर्दछ ।

अनुगमन तथा निरीक्षण: सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ को दफा २७ (३) अनुसार गाउँ कार्यपालिका अध्यक्ष वा नगर कार्यपालिकाका प्रमुखले वा स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले भत्ता वितरण कार्य प्रक्रियाको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले सो कार्य गरेको पाइएन। यस तर्फ पालिका क्रियाशिल हुनुपर्ने देखिन्छ ।

७७ रोजगार केन्द्रतर्फ

७७.१ **बेरोजगारको प्राथामिकिकरणः** स्थानीय तहमा सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारी प्रत्याभुत गराउन एवम सामुदायिक पूर्वाधारहरुको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानीय तह भित्र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन रहेको छ। प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७५ को दफा २१ बमोजिम पालिकाले बेरोजगारको तथ्याङ्क अद्यावधिक गरेर सुचीमा समावेश भएका १७७६ जनाहरुलाई प्राथामिकीकरण गरी प्राथामिकता क्रम अनुसार कामका लागि रोजगार कार्यक्रममा संलग्न गराई रोजगारी दिनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा कार्यालयले बेरोजगारको सूचिमा समावेशलाई प्राथामिकिकरण गरेपनि प्राथमिकताका आधारमा रोजगार प्रदान गरेको छैन । कामका लागि रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि निर्देशिकामा उल्लेखित व्यवस्थाहरुको पालना नगरी धेरै संख्यामा योजना छनोट भएको पूर्वाधार एवम अन्य विकास निर्माणका लागि अधिकांश योजना छनोट नभई अनुत्पादनमुलक कार्य गराउने गरी योजना छनोट भएका छन। साथै श्रमिकको संख्या पनि धेरै रहेकोले कार्यक्रमको उद्देश्य अनुरुप लक्ष्य हासिल गर्ने गरी कार्यान्वियन भएको पाइएन ।

७७.२ **प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमः** प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका २०७५ को दफा २२ मा रोजगार प्राप्त व्यक्तिले काम गर्न इन्कार गरेमा मात्र रोजगार सेवा केन्द्रले बेरोजगार व्याक्तिको सुचिबाट हटाउन सक्ने व्यवस्था छ। साथै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम कार्यान्वियन गर्न सशर्त अनुदान निकासा सम्बन्धी प्रेश विज्ञप्ति २०७६ फागुन २ को बुँदा (५) बमोजिम निर्णय गर्दा प्राथमिकताक्रममा परेका बहुसंख्यक सूचिकृत बेरोजगार व्यक्ति र प्राथमिकता क्रममा परेका आयोजना फरक फरक वडामा पर्न गएमा त्यस्ता बहुसंख्यक सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई काममा खटाउने गरी कार्यपालिकाको निर्णयबाट त्यसभन्दा तल्लो प्राथमिकताक्रममा रहेका आयोजनाहरु समेत कार्यान्वियन गर्न सकिने व्यवस्था छ। पालिकाले प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीय तहभित्रका ५ वडाको ३२ योजना छनौट गरी ५ वडामा यो बर्ष ४४ जनालाई रोजगारी उपलव्ध गराई प्रति दिन रू.६६८ को दरले रू.२५३३७२४।०० ज्याला खर्च गरेको विवरण पालिकाले उपलब्ध गराएको छ। पालिकाका नियमित योजना र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गतका योजना छनौट गर्दा योजना छनौटको आधार नखुलाएकोले दोहोरो परे नपरेको सम्बन्धमा स्पष्ट हुन सकिएन। उक्त खर्चवाट लक्षित वर्गमा अल्पकालीन रोजगारी सृजना भए तापनि कामको दीगोपना तथा दीर्घकालीन रोजगारी सिर्जना भएको देखिंदैन। तसर्थ कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका बमोजिम व्यवस्थित तवरले योजनामा दोहोरोपना नहुने गरी योजना छनौट गरी कार्यान्वियन गर्नुपर्दछ।

वडा न.	बेरोजगार संख्या	रोजगार प्राप्त गरेको संख्या	रोजगार प्राप्त गरेको दिन	प्रति व्याक्ति रोजगार प्राप्त गरेको दिन	कुल खर्च	प्रति व्यक्ति औषत रोजगारी आय	रोजगार प्रतिशत
१	२९७	११	८००	७२.७२	५३४४००	४८५८१.८१	४
२	४००	११	८७६	७९.६३	५८५१६८	५३१९७	३
३	४३०	८	७९५	९९.३७	५३१०६०	६६३८२.५	२
४	२९४	६	५९६	९९.३३	३९८१२८	६६३५४.६६	२
५	३५५	८	७२६	९०.७५	४८४९६८	६०६२१	२
जम्मा	१७७६	४४	३७९३		२५३३७२४		

७७.३ **विश्च बैंक (आईडिए स्रोत) रोजगारी सृजना कार्यक्रमः** युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजना (संचालन तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि, २०७९ अनुसार कम्तिमा १०० दिनका लागि रोजगारी प्रदान गर्नुपर्ने तथा परिच्छेद ५ को दफा ३२ मा १०० दिन मध्ये ५० दिन सिप विकास तालिम प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। साथै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७५ अनुसार ज्याला प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। पालिकाले विश्व बैंकको (आइडिए) कार्यक्रम अन्तर्गत ५ वडाहरुमा ३२ योजना छनौट गरी ३९

जनालाई रोजगार प्रदान गरी प्रति दिन रू.६६८।०० ज्याला दरले रू. २५७९८१६।०० खर्च गरेको छ। उक्त खर्चवाट लक्षित वर्गमा अल्पकालीन रोजगारी सृजना भए तापनि कामको दीगोपना तथा दीर्घकालीन रोजगारी सिर्जना भएको देखिंदैन। तसर्थ कार्यक्रम सञ्चालन निर्देशिका बमोजिम व्यवस्थित तवरले योजनामा दोहोरोपना नहुने गरी योजना छनौट गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।

वडा नं	सूचिकृत बेरोजगार	रोजगार प्राप्त गरेको संख्या	रोजगार प्राप्त गरेको दिन	कुल खर्च	प्रति व्यक्ति औषत रोजगारी	रोजगारी प्रतिशत
१	२९७	९	९००	६०१२००	१००	३
२	४००	१२	१२००	८०१६००	१००	३
३	४३०	८	७७०	५१४३६०	९६.२५	२
४	२९४	४	४००	२६७२००	१००	२
५	३५५	६	५९२	३९५४५६	९८.६६	२
जम्मा	१७७६	३९	३८६२	२५७९८१६		

संपरीक्षणबाट थप भएको बेरूजू

क्र.सं.	बेरुजुको विवरण	रकम
१	सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२५ अनुसार परीक्षण गर्ने त्रुटि सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त नहुँदै कुनै त्रुटि देखिएमा सार्वजनिक निकायले सोको एकीन गरी समयमा नै दाबी गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । त्रुटी सच्याउने दायित्वको अवधि समाप्त भएपछि त्यस्तो निर्माण कार्य स्वीकृत ड्रइङ्ग, डिजाइन वा स्पेसिफिकेशन बमोजिम भए नभएको कुरा प्राविधिक कर्मचारीबाट जाँचबुझ गराई कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । त्यस्तै सार्बजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम १२३(१ख) मा खरिद सम्झौता अनुसार सार्वजनिक निकायले रनिङ बिल वा अन्य कुनै बिल बिजकको भुक्तानी प्राविधिक नापजाँच गरी नापी किताब (मेजरमेन्ट वुक) मा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यसम्पादनको आधारमा गर्नुपर्ने ब्यबस्था छ । कार्यालयले लाटागन्याप कोल्ड स्टोर मर्मत कार्यका लागि २ पटक गरेर रु. ३,६१,९८०।- उपलब्ध गराएकोमा नापी किताब र कार्यसम्पन्न प्रतिबेदन पेश भएन । कार्यालयबाट नापी किताब कार्य सम्पन्न प्रतिबेदन र कोल्ड स्टोर हस्तान्त्रणको समयमा मर्मत, सञ्चालन, बिधुत महशुल, आयको बाँडफाँडको शर्त र उपभोक्ता समिति बिघटन भएको अवस्थामा संम्पतीको ब्यबस्थापन र हस्तान्तरणको शर्त खुलेको प्रमाण पेश हुनुपर्दछ, अन्यथा भुक्तानी भएको रकममा उपभोक्ता समितिले ब्यहोर्नु पर्ने अंश रु. ३६,१९८।- कट्टी गरी बाँकी हुन आउने रकम असुल हुनुपर्दछ । रु	३,२५,७८२
२	पालिकाले पालिका भित्रका ११ जना बेरोजगार युवकहरुलाई आत्मनिर्भर बनाउनका लागि ४५ दिने चारपाङ्ग्रे सवारी चालक तालिम मिति- २०८२।०२।०१ देखि २०८२।०३।१५ सम्म उग्रतारा ड्राईभिङ्ग सेन्टरबाट सञ्चालन गरी रू.९२२९३७।०० खर्च गरेको पाईयो। यसरी सञ्चालन भएको तालिममा सहभागी भएका नरेश बहादुर नेपाली, अर्जुन कुमार ताम्राकार, मोहन बहादुर माली, निरज बहादुर मल्ल, लक्ष्मण बहादुर बोहरा, मुकुन्द प्रसाद भट्ट, गोविन्द भट्ट, भोज राज भट्ट,रोशन बहादुर कठायत, यादव बहादुर कार्की र राकेश विष्ट मध्ये ६ जना निरज बहादुर मल्ल, लक्ष्मण बहादुर बोहरा र गोविन्द भट्ट, भोज राज भट्ट,रोशन बहादुर कठायत र यादव बहादुर कार्की ले मात्र सवारी लाईसेन्स प्राप्त गरेको प्रमाण पेस गरेको पाइयो। बाँकी सहभागीले पालिकामा लेखापरीक्षण अवधिसम्म प्रमाण पेश नभएको हुँदा रू.४१९५१५।०० को खर्चको प्रभावकारिता तथा औचित्यपुष्टी हुन सकेन । पालिकाबाट उक्त प्रशिक्षार्थीले लाईसेन्स प्राप्त गरेको प्रमाण पेश हुनुपर्दछ ।	४,१९,५१५

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०८१/८२

कार्यालय र स्थान : गन्यापधुरा गाउँपालिका, डडेलधुरा , गन्यापधुरा गाउँपालिका , डडेल्धुरा

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	दिलिप कुमार तामाङ	२०७६-६-६	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	पुजा कूमारी भट्ट	२०७७-४-१	हाल सम्म कार्यरत

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
५,७०२,३४५	२,०५७,३५०	१,१३३,१९७	०	०	०
				प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.	८,८९२,८९२
				प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्यौंट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.	६,७४७,१३९
				संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.	७४५,२९७
				लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.	२,८९१,०५०

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		६६८३३२२५.५७	
आम्दानी		खर्च	
संघीय सरकारबाट अनुदान	२८८०७८६९४.५९	चालु खर्च	२३४४०४३१७.२३
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	३३०८४२७३	पूँजीगत खर्च	१३८९५३३५०.६८
राजश्व बाँडफाँट	७३६१८२२७.३३	वित्तीय/अन्य व्यवस्था	११२२६७८३६.५४
आन्तरिक आय	५२७३९९९.६३		
अन्य आय	१०५०९९१५५.९		
कुल आय	५०५१५४३५०.४५	कुल खर्च	४८५६२५५०४.४५
बाँकी मौज्दात		८६३६२०७१.५७	

अनुसूची - २

बेरूजु दफा ३.१ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची - ३

क्र.स./ आर्थिक सङ्केत	विवरण	चालु आ.ब.को कारोबार			गत आ.ब. को कारोबार		
		नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति						
११०००	कर	७,४९,१४,८१५.१६	०	७,४९,१४,८१५.१६	६,७५,२०,८८७.७२	०	६,७५,२०,८८७.७२
१३०००	अनुदान	३०,८९,५०,८९३.०८	०	३०,८९,५०,८९३.०८	२४,८०,२०,७७०.९९	०	२४,८०,२०,७७०.९९
१४०००	अन्य राजस्व	४०,५१,७२४.०६	०	४०,५१,७२४.०६	४९,५४,३६१.१९	०	४९,५४,३६१.१९
१५०००	विविध प्राप्ति	२,५५,१८६.००	०	२,५५,१८६.००	३,१४,१००.००	०	३,१४,१००.००
क	**कुल जम्मा प्राप्ति**	३८,८१,७२,६१८.३०		३८,८१,७२,६१८.३०	३२,०८,१०,११९.९०		३२,०८,१०,११९.९०
३	चालु	२३,४४,०४,३१७.२३	०	२३,४४,०४,३१७.२३	२२,६१,१०,०८४.१९	०	२२,६१,१०,०८४.१९
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा	१२,३९,८०,२२०.९६	०	१२,३९,८०,२२०.९६	१३,४०,११,५५१.६१	०	१३,४०,११,५५१.६१
२२०००	मालसामान तथा सेवाको उपयोग	१०,५५,९२,६८३.२७	०	१०,५५,९२,६८३.२७	८,००,८२,०२६.९८	०	८,००,८२,०२६.९८
२५०००	सहायता (Subsidy)	०	०	०	३७,०१,७४४.७०	०	३७,०१,७४४.७०
२७०००	सामाजिक सुरक्षा	३७,५७,२९३.००	०	३७,५७,२९३.००	६६,८१,५००.९०	०	६६,८१,५००.९०
२८०००	अन्य खर्च	१०,७४,१२०.००	०	१०,७४,१२०.००	१६,३३,२६०.००	०	१६,३३,२६०.००
४	पूंजीगत	१३,८९,५३,३५०.६८	०	१३,८९,५३,३५०.६८	७,३७,११,२७६.३३	०	७,३७,११,२७६.३३
३१११०	भवन तथा संरचना	६,८८,६२,९१८.४३	०	६,८८,६२,९१८.४३	२,५८,२२,११४.७१	०	२,५८,२२,११४.७१
३११२०	सवारी साधन, मेशिनरी औजार, फर्निचर्स तथा फिक्चर्स	१,०३,६५,१५२.००	०	१,०३,६५,१५२.००	४५,६६,१७४.९८	०	४५,६६,१७४.९८
३११३०	अन्य पूँजीगत खर्च	३४,६४,७४७.७५	०	३४,६४,७४७.७५	२०,११,१९५.५०	०	२०,११,१९५.५०

३११५०	सार्वजनिक निर्माण	५,५९,९१,५३२.५०	०	५,५९,९१,५३२.५०	४,०१,६५,४९१.१४	०	४,०१,६५,४९१.१४
३११६०	निर्मितसरचनाको सुधार खर्च	२,६९,०००.००	०	२,६९,०००.००	९,९६,३००.००	०	९,९६,३००.००
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च	०	०	०	१,५०,०००.००	०	१,५०,०००.००
ख)	**कुल जम्मा भुक्तानी**	३७,३३,५७,६६७.९१		३७,३३,५७,६६७.९१	२९,९८,२१,३६०.५२		२९,९८,२१,३६०.५२
ग)	**बचत /कमी (ग = क-ख)**	१,४८,१४,९५०.३९		१,४८,१४,९५०.३९	२,०९,८८,७५९.३८		२,०९,८८,७५९.३८
घ)	**धरौटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको थप/घट (+/-)**	४७,१३,८९५.६१		४७,१३,८९५.६१	-२२,७२,८३४.२९		-२२,७२,८३४.२९
घ.१)	**कट्टी रकम भुक्तानी/दाखिला गर्न बाकी**						
ङ)	**यस आ.ब.को नगद तथा बैंक मौज्दात (बचत /(कमी)) (ङ = ग+घ)**	१,९५,२८,८४६.००		१,९५,२८,८४६.००	१,८७,१५,९२५.०९		१,८७,१५,९२५.०९
च)	**गत आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात**	६,६८,३३,२२५.५७		६,६८,३३,२२५.५७	४,८१,१७,३००.४८		४,८१,१७,३००.४८
छ)	**विनिमय नाफा/ घाटा तथा अन्य समायोजन**						
ज)	**आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैंक मौज्दात (ज= ङ+च+छ)**	८,६३,६२,०७१.५७		८,६३,६२,०७१.५७	६,६८,३३,२२५.५७		६,६८,३३,२२५.५७

सि.नं.	अठारो अधिवेशनबाट पारित योजनाको नाम	वार्षिक बजेट	घटेको रकम	कायम वजेट	प्रतिशत
१	पारिश्रमिक कर्मचारी	२३४५७०००	९८५००००	१३६०७०००	४१.९९
२	प्रकोप व्यवस्थापन कोष	८०००००	८०००००	०	१००.००
३	लिजा फ्रा अभिमुखिकरण कार्यक्रम	२०००००	१०००००	१०००००	५०.००
४	करार सेवा शुल्क	८३६३९००	१०४००००	७३२३९००	१२.४३
५	सडक सरसफाई तथा मर्मत पुरानो दायित्व भुक्तानी	९०००००	९०००००	०	१००.००
६	वडा नं ३ अन्तर्गत गुयलखेत खेत तथा सडक सरसफाई तथा मर्मत	९५००००	९५००००	०	१००.००
७	लाटा देवताको देउघर निर्माण वडा नं ५ मोई	३०००००	३०००००	०	१००.००
८	वाडपाल तथा समैजी देवताको भान्साघर ४	१३००००	१३००००	०	१००.००
९	१० शैया अस्पताल लागत साझेदारी	१०००००००	२११००००	७८९००००	२१.१०
१०	गाउँपालिका प्रशासकीय भवन लागत साझेदारी	२०००००००	३७५००००	१६२५००००	१८.७५
११	१० शैया अस्पताल लागत साझेदारी	१०००००००	४७०००००	५३०००००	४७.००
१२	शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिका लागि शिक्षण सहयोग अनुदान	२५०००००	१०००००	२४०००००	४.००
१३	मागमा आधारित कार्यक्रम	२०००००	१०००००	१०००००	५०.००
१४	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	१८००००	४००००	१४००००	२२.२२
१५	वडा कार्यालय घेरवार तथा गेट निर्माण	२०००००	२०००००	०	१००.००
१६	भैरव देउताको मन्दिरमा खापा निर्माण	४००००	४००००	०	१००.००
१७	सरस्वती मावि भाल्काँडा उपकरण खरीद	१०००००	१०००००	०	१००.००
१८	ग्याविन जाली तथा सिमेन्ट खरीद	१०००००	७००००	३००००	७०.००
१९	सवारी साधन मर्मत	७००००	३००००	४००००	४२.८६
२०	खेलमैदान निर्माण लागत सहभागीता	२०००००	२०००००	०	१००.००
२१	गणेश मावि वडालमा प्लेस्टशन व्यवस्थापन तथा अन्य ५ वटा विद्यालयहरुमा भित्तेलेखन	६०००००	६०००००		१००.००
२२	नाड सिचाई कुलो मर्मत	१५००००	१५००००	०	१००.००
२३	पाईप तथा जाली खरीद	१०००००	३००००	७००००	३०.००
२४	आदित्य आवि भवन निर्माण निरन्तरता	२०००००	२०००००	०	१००.००
२५	टोलविकास संस्था मार्फत योजना निर्माण	१७००००	१७००००	०	१००.००
२६	डाडाचाल खानेपानी योजना	१०००००	१०००००	०	१००.००

२७	लाटा देउघर निर्माण	१०००००	१०००००	०	१००.००
२८	लमदोला कुलो निर्माण	५००००	५००००	०	१००.००
२९	कला संस्कृति तथा सम्वर्धन कार्यक्रम	११००००	६००००	५००००	५४.५५
३०	सवारी साधन मर्मत	८००००	१००००	७००००	१२.५०
३१	विविध खर्च	१०००००	३००००	७००००	३०.००
३२	सान्नाखला खानेपानी योजना निर्माण	५२५०००	५२५०००	०	१००.००
३३	मष्टा मन्दिर छाना निर्माण	१०००००	१०००००	०	१००.००
३४	दुर्गा प्रावि मोई फर्निचर खरीद	५००००	१८०००	३२०००	३६.००
३५	१० शैयाको अस्पताल निर्माण लागत साझेदारी	७८९००००	२७८००००	५११००००	३५.२३
३६	पारिश्रमिक कर्मचारी	२३४५७०००	२२३००००	२१२२७०००	९.५१
३७	ग्यावीन जाली तथा सिमेन्ट खरीद	३००००	३००००	०	१००.००
३८	डुमराखोली देखि खोलीगाड सम्म बाटो निर्माण प्रम लागत साझेदारी	४००००	४००००	०	१००.००
३९	सञ्चार महशुल	४५०००	१२०००	३३०००	२६.६७
४०	मेशनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा संचालन खर्च	२५०००	२५०००	०	१००.००
४१	लक्षित वर्ग दिवस मेलापर्व कार्यक्रम खर्च	३००००	९०००		३०.००
४२	पाईप तथा जाली खरीद	७००००	३५०००	३५०००	५०.००
४३	खेलकुद सामग्री वितरण	२००००	१००००	१००००	५०.००
४४	सञ्चार खर्च	२००००	३०००	१७०००	१५.००
४५	विविध खर्च	७००००	२००००	५००००	२८.५७
४६	लामपानी मुल सिताराम मावि खानेपानी मर्मत	५२५०००	८५०००	४४००००	१६.१९
	जम्मा	११३३४७९००	३२९३२०००	८०३९४९००	२९.०५
सि.नं.	**उन्नाईसौं अधिवेशनबाट संशोधित तथा थप योजनाहरुको नाम**	**बार्षिक बजेट**	**थप रकम**	**कायम बजेट**	**प्रतिशत**
१	सवारी साधन विमा तथा नविकरण खर्च	७०००००	२०००००	९०००००	२८.५७
२	पोषाक भत्ता	७६००००	२०००००	९६००००	२६.३२
३	विविध खर्च	१००००००	५०००००	१५०००००	५०.००
४	कर्मचारी तथा पदाधिकारी विमा	९५००००	१०००००	१०५००००	१०.५३
५	अन्य भत्ता	३०००००	२०००००	५०००००	६६.६७

६	पानी विजुली	५०००००	१०००००	६०००००	२०.००
७	सवारी साधन मर्मत खर्च	१९०००००	५०००००	२४०००००	२६.३२
८	संचार महशुल	५०००००	१०००००	६०००००	२०.००
९	मेला व्यवस्थापन खर्च	०	३०००००	३०००००	नयाँ
१०	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	०	९५००००	९५००००	नयाँ
११	अनुगमन मुल्यांकन खर्च (कर्मचारी)	७०००००	१०००००	८०००००	१४.२९
१२	अनुगमन मुल्यांकन खर्च (पदाधिकारी)	७०००००	१०००००	८०००००	१४.२९
१३	ईन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	०	१००००००	१००००००	नयाँ
१४	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०	२५००००	२५००००	नयाँ
१५	भ्रमण खर्च	४०००००	४०००००	८०००००	१००.००
१६	सवारी साधन तथा मेशनरी औजार भाडा	०	३०००००	३०००००	नयाँ
१७	सचिवालय व्यवस्थापन खर्च	५०००००	२०००००	७०००००	४०.००
१८	विपद व्यवस्थापन कोष	६०००००	४०००००	१००००००	६६.६७
१९	कैलपाल देवालय विविध संरचना निर्माण	०	१५००००	१५००००	नयाँ
२०	विभिन्न संस्थाहरुलाई अनुदान	८०००००	४०००००	१२०००००	५०.००
२१	अन्य सार्वजनिक निर्माण	५०००००	३०००००	८०००००	६०.००
२२	अध्यक्ष, उपाध्यक्ष आगन सिडि तथा अन्य विविध संरचना निर्माण	४०००००	१०००००	५०००००	२५.००
२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	९०००००	१०००००	१००००००	११.११
२४	मेशनरी तथा औजार	८०००००	२०००००	१००००००	२५.००
२५	लाटा देवताको देउघर घेरवार निर्माण मोइ	०	३०००००	३०००००	नयाँ
२६	वाडपाल देवताको भान्छाघर निर्माण रुमायल	०	१३००००	१३००००	नयाँ
२७	सरस्वती मावि भाल्काँडा भवन रंगरोगन तथा झ्याल मर्मत	३०००००	१०००००	४०००००	३३.३३
२८	२ नं वडा कार्यालय शौचालय, पर्खाल तथा अन्य निर्माण	०	९९००००	९९००००	नयाँ
२९	कोराल खोला झोपु ग्यावीन वाल निर्माण	०	२५००००	२५००००	नयाँ
३०	सार्वजनिक शौचालय वाल निर्माण साहुखर्क	०	९००००	९००००	नयाँ
३१	आदर्श प्रावि डुमराखोली खानेपानी व्यवस्थापन	०	६००००	६००००	नयाँ
३२	खानेपानी पाईप खरीद	०	३०००००	३०००००	नयाँ

३३	लाटागन्याप कोल्डस्टोर व्यवस्थापन खर्च अनुदान	०	१७००००	१७००००	नयाँ
३४	१ नं वडा भित्रका सडक सरसफाई तथा मर्मत	०	९९००००	९९००००	नयाँ
३५	२ नं. वडा भित्रका सडकहरु सरसफाई तथा मर्मत	०	८०००००	८०००००	नयाँ
३६	३ नं. वडा भित्रका सडकहरु सरसफाई तथा मर्मत	०	९५००००	९५००००	नयाँ
३७	४ र ५ नं. वडा भित्रका सडकहरु सरसफाई तथा मर्मत	०	९०००००	९०००००	नयाँ
३८	भुमिराज मन्दिर भाल्काँडा विविध संरचना निर्माण	०	१०००००	१०००००	नयाँ
३९	प्रहरी चौकी भाल्काँडामा सिसि क्यामरा जडान	०	१८००००	१८००००	नयाँ
४०	सेल्तडा खानेपानी मुहान तथा अन्य व्यवस्थापन	०	३२००००	३२००००	नयाँ
४१	समपुरक कोष	०	१५०००००	१५०००००	नयाँ
४२	व्याकहुलोडर खरीद	०	६००००००	६००००००	नयाँ
४३	प्रधानमन्त्रि कृषि आधुनिकरण परियोजना कार्यक्रम लागत साझेदारी	०	५०००००	५०००००	नयाँ
४४	खडेली बाबा देवस्थल निर्माण वडा नं १	०	१०००००	१०००००	नयाँ
४५	LACC Project लागत साझेदारी	०	५०००००	५०००००	नयाँ
४६	वार्षिक परिक्षाका लागि प्रश्नपत्र निर्माण कार्यक्रम	१५००००	५००००	२०००००	३३.३३
४७	आधारभुत शिक्षा परीक्षा संचालन तथा व्यवस्थापन	७०००००	१०००००	८०००००	१४.२९
४८	राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता	९०००००	२०००००	११०००००	२२.२२
४९	शिक्षक छनौट परिक्षा व्यवस्थापन	०	१०००००	१०००००	नयाँ
५०	५० प्रतिशत अनुदानमा कृषि उपकरण वितरण	२४५०००	१०००००	३४५०००	४०.८२
५१	गोदाम घर मर्मत तथा रयाक निर्माण	०	१०००००	१०००००	नयाँ
५२	कृषि सामग्री ढुवानी	०	५००००	५००००	नयाँ
५३	हिउँदे तथा वर्षे आलु विउ वितरण कार्यक्रम	०	५५००००	५५००००	नयाँ
५४	व्यवसायिक तरकारी पकेट स्थापना (आलु समेत)	०	९५००००	९५००००	नयाँ
५५	फर्म/ बगैचा सुदृढीकरण तथा घेरवार	०	१०००००	१०००००	नयाँ
५६	मेशनरी औजार मर्मत	०	४००००	४००००	नयाँ
५७	वडा कार्यालय गेट तथा स्ल्याव निर्माण	०	१०००००	१०००००	नयाँ
५८	रौलेश्वर कृषक समुह घेरवार निर्माण लागत साझेदारी	०	१०००००	१०००००	नयाँ
५९	भैरव देउताको मन्दिर लकतडामा खापा निर्माण	०	४००००	४००००	नयाँ

६०	सरस्वती मावि भाल्काँडा फर्निचर निर्माण तथा खरीद	०	१०००००	१०००००	नयाँ
६१	फर्निचर, फिक्चर्स तथा मेशिनरी औजार खरीद	०	७००००	७००००	नयाँ
६२	विभिन्न खेलकुद कार्यक्रम सहभागीता	०	३००००	३००००	नयाँ
६३	मोटर साईकल खरीद	०	४०००००	४०००००	नयाँ
६४	गणेश मावि वडाल विद्यालय व्यवस्थापन	०	२०००००	२०००००	नयाँ
६५	सामुदायिक विद्यालयहरु ५ वटा भित्तेलेखन	०	४०००००	४०००००	नयाँ
६६	फर्निचर, फिक्चर्स तथा मेशिनरी औजार खरीद	०	३००००	३००००	नयाँ
६७	डिल खानेपानी मर्मत योजना	०	२०००००	२०००००	नयाँ
६८	सकायल सिचाई नहर मर्मत	०	१०००००	१०००००	नयाँ
६९	बन्डाली देवताको देउघर निर्माण	०	७००००	७००००	नयाँ
७०	मेसिनरी औजार खरीद	०	६००००	६००००	नयाँ
७१	विविध खर्च	०	२००००	२००००	नयाँ
७२	अनुगमन तथा मुल्यांकन	०	२००००	२००००	नयाँ
७३	ठुलाचाल खानेपानी योजना	०	१०००००	१०००००	नयाँ
७४	लाटादेउघर सिडि निर्माण	०	१०००००	१०००००	नयाँ
७५	कैलपाल देवालय विविध संरचना निर्माण	०	५००००	५००००	नयाँ
७६	उत्कृष्ट विद्यार्थिलाई प्रोत्साहन तथा शैक्षिक शिविर कार्यक्रम	३००००	६००००	९००००	२००.००
७७	मेशनरी औजार मर्मत	०	१००००	१००००	नयाँ
७८	खेलकुद सामग्री वितरण	०	२००००	२००००	नयाँ
७९	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	९००००	१००००	१०००००	११.११
८०	लामपानी मुल खानेपानी मर्मत सिताराम मावि रेल	०	५२५०००	५२५०००	नयाँ
८१	मष्टा मन्दिर शौचालय निर्माण	०	१०००००	१०००००	नयाँ
८२	दुर्गा प्रावि मोई मेसनरी खरीद	०	१८०००	१८०००	नयाँ
८३	वडा कार्यालयबाट लक्तडा जाने सडकमा पर्खाल निर्माण	०	१५००००	१५००००	नयाँ
८४	अध्यक्ष, उपाध्यक्ष आगन सिडि तथा अन्य विविध संरचना निर्माण	५०००००	३०००००	८०००००	६०.००
८५	संस्थागत अनुदान	१२०००००	३०००००	१५०००००	२५.००
८६	फर्निचर तथा फिक्चर्स	१००००००	१००००००	२००००००	१००.००

८७	मेशनरी तथा औजार	१०००००००	१०००००००	२००००००	१००.००
८८	वडा कार्यालयबाट लक्तडा जाने सडकमा पर्खाल निर्माण	०	१५००००	१५००००	नयाँ
८९	अध्यक्ष, उपाध्यक्ष आगन सिडि तथा अन्य विविध संरचना निर्माण	५०००००	३०००००	८०००००	६०.००
९०	संस्थागत अनुदान	१२०००००	३०००००	१५०००००	२५.००
९१	फर्निचर तथा फिक्चर्स	१००००००	१००००००	२००००००	१००.००
९२	मेशनरी तथा औजार	१००००००	१००००००	२००००००	१००.००
९३	सवारी साधन मर्मत खर्च	२४०००००	१३०००००	३७०००००	५४.१७
९४	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सुचना प्रकाशन	१२०००००	३०००००	१५०००००	२५.००
९५	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	०	२५००००	२५००००	नयाँ
९६	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	०	१०००००	१०००००	नयाँ
९७	कृषि सामग्री तथा उपकरण वितरण	०	२०००००	२०००००	नयाँ
९८	फर्निचर फिक्चर्स तथा मेशनरी औजार खरीद	७००००	२००००	९००००	२८.५७
९९	आदर्श प्रावी डुमराखोली फिल्ड तथा बाटो निर्माण	०	४००००	४००००	नयाँ
१००	निर्माण सामग्री खरीद	०	१००००	१००००	नयाँ
१०१	विविध खर्च	८००००	३००००	११००००	३७.५०
१०२	सवारी साधन मर्मत	८००००	१००००	९००००	१२.५०
१०३	अनुगमन तथा मुल्याकन खर्च	८००००	१००००	९००००	१२.५०
१०४	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	१५००००	३७०००	१८७०००	२४.६७
१०५	विविध खर्च	१५००००	९०००	१५९०००	६.००
१०६	फर्निचर, फिक्चर्स तथा मेशिनरी औजार खरीद	३००००	३५०००	६५०००	११६.६७
१०७	विविध खर्च	७००००	३००००	१०००००	४२.८६
१०८	तुसरानी पोखरी निर्माण वडा नं ४	१२००००	३००००	१५००००	२५.००
१०९	ईन्धन कार्यालय प्रयोजन	७००००	१००००	८००००	१४.२९
११०	सवारी साधन मर्मत	७००००	३०००	७३०००	४.२९
१११	पाईप खरीद तथा वितरण	०	१००००	१००००	नयाँ
११२	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	१०००००	१००००	११००००	१०.००
११३	गहनान महायज्ञ कोराल स्वागत गेट निर्माण	०	६००००	६००००	नयाँ
११४	वडा कार्यालय भवन मर्मत	०	२५०००	२५०००	नयाँ

	जम्मा	२७३९५०००	३५६८२०००	६३०७७०००	१३०.२५

बेरूजु दफा २२ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -५

गन्यापधुरा गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा रहेको दरबन्दी												
				दरबन्दी				पदपूर्ति अषाढ मसान्तसम्मको स्थिति				
क्र सं.	स्वीकृत पद	सेवा	समूह	स्थायी	करार	जम्मा	संघबाट समायोजन भई आएको	साविक स्थानीयमा कार्यरत	लोकसेवा बाट पदपूर्ति	आन्तरिक पदपूर्ति	करारबाट पदपूर्ति	रिक्त पद
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	१	०	१	०	०	१	०	०	०
२	अधिकृत	प्रशासन	सा.प्र.	२	०	२	०	०	१	०	०	१
३	इन्जिनियर	इन्जि.	सिभिल	१	०	१	०	०	१	०	०	०
४	अधिकृत	शिक्षा	शि.प्र.	१	०	१	०	०	१	०	०	०
५	अधिकृत	प्रशासन	लेखा	१	०	१	०	०	०	०	०	१
६	सूचना प्रविधि अधिकृत	विविध	विविध	०	१	१	०	०	०	०	१	०
७	अधिकृत	न्याय	कानून	१	०	१	०	०	०	०	०	१
८	अधिकृत	कृषि	बागवानी	१	०	१	०	०	०	०	१	०
९	अधिकृत	स्वास्थ्य	हे.ई.	१	०	१	१	०	०	०	०	०
१०	अधिकृत	स्वास्थ्य	क.न./ ज.न.	१	०	१	१	०	०	०	०	०
११	आन्तरिक लेखापरीक्षक सहायक	प्रशासन	लेखा	१	०	१	०	०	१	०	०	०
१२	लेखा सहायक	प्रशासन	लेखा	१	०	१	०	०	१	०	०	०
१३	सहायक	प्रशासन	सा.प्र.	६	०	६	०	०	१	०	०	५
१४	प्राविधिक सहायक	कृषि	कृषि प्रसार	१	०	१	०	०	१	०	०	०
१५	पशु स्वास्थ्य प्राविधिक	कृषि	भेट	१	०	१	०	०	१	०	०	०
१६	कम्प्युटर अपरेटर	विविध		१	०	१	०	०	१	०	०	०
१७	प्राविधिक सहायक	शिक्षा	शि.प्र.	१	०	१	०	०	१	०	०	०
१८	सव	इन्जि.	सिभिल	१	०	१	०	०	१	०	०	०

	इन्जिनियर											
१९	सव इन्जिनियर	इन्जि.	वि.आ.	१	०	१	०	०	०	०	१	०
२०	खानेपानी तथा सरसफाई टेक्निसियन	इन्जि.	सिभिल/ स्यनिटरी	१	०	१	०	०	१	०	०	०
२१	सहायक महिला विकास निरीक्षक	विविध		१	०	१	०	०	१	०	०	०
२२	इलेक्ट्रिसियन			०	१	१	०	०	०	०	१	०
२३	हेभी सवारी चालक	विविध		०	२	२	०	०	०	०	२	०
२४	हलुका सवारी चालक	विविध		०	३	३	०	०	०	०	३	०
२५	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन	सा.प्र.	०	७	७	०	३	०	०	४	०
२६	प्लम्बर	प्रशासन		०	१	१	०	०	०	०	१	०
२७	चौकीदार	प्रशासन	सा.प्र.	०	२	२	०	०	०	०	२	०
२८	माली	प्रशासन	सा.प्र.	०	२	२	०	०	०	०	२	०
२९	जम्मा			२६	१९	४५	२	३	१४	०	१८	८
३१	गाउँपालिकाको ५ वटै वडा कार्यालयको दरबन्दी											
क्र सं.	पद	तहविहिन	सेवा/ समूह	कायम दरबन्दी				पदपूर्ति असाढ मसान्तसम्मको स्थिति				
				स्थायी	करार		संघबाट समायोजन भई आएको	साविक स्थानीयमा कार्यरत	लोकसेवा बाट पदपूर्ति	आन्तरिक पदपूर्ति	करारबाट पदपूर्ति	रिक्त पद
१	सहायक	चौथो/ पाँचौ	प्रशासन	५	०	५	०	०	२	०		३
२	अ.स.िइ./ सव इन्जिनियर	चौथो/ पाँचौ	इन्जि.	५	०	५	०	३	०	०	१	१
३	प्राविधिक सहायक	चौथो/ पाँचौ	कृषि	५	०	५	०	०	३	०	२	०
४	प.स्वा.प्रा./ प.से.प्रा.	चौथो/ पाँचौ	कृषि	५	०	५	०	०	४	०	१	०

५	कार्यालय सहयोगी	तहविहिन	प्रशासन	०	५	५	०	०	०	०	५	०
६	चौकीदार	तहविहिन	प्रशासन	०	५	५	०	०	०	०	५	०
	जम्मा			२०	१०	३०	०	३	९	०	१४	४
	गाउपालिकामा रहेका ५ वटा स्वास्थ्य केन्द्रहरुको दरबन्दी											
क्र.सं	पद	तह	समूह	कायम दरबन्दी		जम्मा		पदपूर्ति अषाढ मसान्तसम्मको स्थिति				
				स्थायी	करार		संघबाट समायोजन भई आएको	साविक स्थानीयमा कार्यरत	लोकसेवा बाट पदपूर्ति	आन्तरिक पदपूर्ति	करारबाट पदपूर्ति	रिक्त पद
१	हे.अ./ सि.अ.हे.व.	पाँचौ/ छैटौ/ सातौ	हे.ई.	५	०	५	०	०	३	०	०	२
२	स्टाफ नर्स/ सिअनमी	पाँचौ/ छैटौ/ सातौ	ज.न.	५	०	५	०	०	४	०	०	१
३	अ.हे.व.	चौथो/ पाँचौ/ छैटौ	हे.ई.	१०	०	१०	०	०	७	०	०	३
4	अ.न.मि.	चौथो/ पाँचौ/ छैटौ	ज.न.	१०	०	१०	०	०	८	०	०	२
5	ल्याव असिसटेन्ट	चौथो	मे.ल्या.टे.	५	०	५	०	०	०	०	४	१
6	कार्यालय सहयोगी	तह विहीन	सा.प्र.	०	५	५	०	०	०	०	५	०
	जम्मा			३५	५	४०	०	०	२२	०	९	९
	भाल्काँडा र ग्वात्री सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको दरबन्दी											
क्र सं	पद	तह	समूह	कायम दरबन्दी		जम्मा		पदपूर्ति अषाढ मसान्तसम्मको स्थिति				
				स्थायी	करार		संघबाट समायोजन भई आएको	साविक स्थानीयमा कार्यरत	लोकसेवा बाट पदपूर्ति	आन्तरिक पदपूर्ति	करारबाट पदपूर्ति	रिक्त पद
१	अ.हे.व.	चौथो/	हे.ई.	२	०	२	०	०	१	०	०	१

		पाँचौ										
२	अ.न.मि.	चौथो/ पाँचौ	क.न.	२	०	२	०	०	२	०	०	०
३	का.स./ सरसफाइकर्मी	तह विहीन	सा.प्र.	०	२	२	०	०	०	०	२	०
	जम्मा			४	२	६	०	०	३	०	२	१
	४ वटा सामुदायिक इकाईको दरबन्दी											
क्र.सं	पद	तह	समूह	कायम दरबन्दी		जम्मा	पदपूर्ति अषाढ मसान्तसम्मको स्थिति					
				स्थायी	करार		संघबाट समायोजन भई आएको	साविक स्थानीयमा कार्यरत	लोकसेवा बाट पदपूर्ति	आन्तरिक पदपूर्ति	करारबाट पदपूर्ति	रिक्त पद
१	अ.न.मी.	चौथो		४	०	४	०	०	०	०	४	०
	जम्मा			४	०	४	०	०	०	०	४	०
आँखा उपचार केन्द्रको दरबन्दी												
क्र सं	पद	तह	समूह	कायम दरबन्दी		जम्मा	पदपूर्ति अषाढ मसान्तसम्मको स्थिति					
				स्थायी	करार		संघबाट समायोजन भई आएको	साविक स्थानीयमा कार्यरत	लोकसेवा बाट पदपूर्ति	आन्तरिक पदपूर्ति	करारबाट पदपूर्ति	रिक्त पद
१	नेत्र सहायक	पाँचौं		०	१	१	०	०	०	०	१	०
2	अप्टिकल डिस्पेन्सर	चौथो		०	१	१	०	०	०	०	०	१
3	कार्यालय सहयोगी	तह विहीन	सा.प्र.	०	१	१	०	०	०	०	१	०
				०	३	३	०	०	०	०	२	१
	जम्मा			०	६	६	०	०	०	०	४	२
	गाउँपालिका तथा स्वास्थ्य कार्यालयमा रहेका दरबन्दी विवरण											
				स्थायी	करार	जम्मा	संघबाट समायोजन भई आएको	साविक स्थानीयमा कार्यरत	लोकसेवा बाट पदपूर्ति	आन्तरिक पदपूर्ति	करारबाट पदपूर्ति	रिक्त पद

	कुल दरबन्दी	८९	३९	१२८	२	६	४८	०	४९	२३

बेरूजु दफा ४८ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -६

सि.नं.	ब.उ.शि.नं.	गो.भौ./ मिति	योजनाको नाम	प्रयोग निर्माण सामाग्री(घन फिटमा)				कुल परिमाण (घन फिट)	प्रति घन फिट दर (मू.अ.कर सहित)	असुल गर्नु पर्ने जम्मा	उपभोक्ताको अंश कट्टी	असुल गर्नुपर्ने रकम रु.
				ढुङ्गा	गिट्टी	बालुवा	ग्राभेल					
१.	पालिका पूँजिगत	६५।०८१।१२।२१	कैलपाल देवालय तथा भुवनेश्वरी मा.बि. पर्खाल निर्माण	१७५९	०	७२०	०	२४७९	४।५२	११२०५	११५३	१००५२
२.	पालिका पूँजिगत	६४।०८१।१२।२१	थामी गाउँ सडक निर्माण	२१११	०	०	०	२१११	४।५२	९५४२	१०४१	८५०१
											जम्मा	१८५५३

बेरूजु दफा ७३.५ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -७

क्र.सं.	विद्यालयको नाम	दिवा खाजा रकम भुक्तानी रु.
१	आदर्श प्रावि गन्यापधुरा-१, डुम्राखोली	१२५१३०
२	चित्रकुट प्रावि गन्यापधुरा-१, जर्मना	९३६६०
३	असिग्राम आवि गन्यापधुरा-१, राउनाकोट	१२०२७५
४	असिग्राम मावि गन्यापधुरा-१, रुवाखोला	१५२२९५
५	सरस्वती मावि गन्यापधुरा-१, भात्काँडा	४२९८८५
६	दौपाल प्रावि गन्यापधुरा-१, आटागाउँ	८७९३५
७	भुवनेश्वरी आवि गन्यापधुरा-२, चम्साल	८५३१५
८	लाटागन्याप प्रावि गन्यापधुरा-२, मालिगाउँ	८८६०५
९	सिमेश्वर प्रावि गन्यापधुरा-२, कुजाकोट	१८०९७५
१०	दरपुर आवि गन्यापधुरा-२, कोरगाउँ	१५२६२५
११	समैजी प्रावि गन्यापधुरा-२, थलकोट	११२९८५
१२	गणेश मावि गन्यापधुरा-२, बडाल	२३५०२०
१३	गणेश प्रावि गन्यापधुरा-४, मेड्डी	६७५६५
१४	जनता प्रावि गन्यापधुरा-५, कोराल	१८४०३५
१५	दुर्गा प्रावि गन्यापधुरा-५, मोइ	१३०८३०
१६	सरस्वती प्रावि गन्यापधुरा-५, कापडीगाउँ	१८७५००
१७	भुवनेश्वरी मावि गन्यापधुरा-४, जैसेरा	३८९४१५
१८	सीताराम मावि गन्यापधुरा-५, रेल	२११४४०
१९	लाटामाण्डौं आवि गन्यापधुरा-४, रुमायल	२९७८४०
२०	समैजी आवि गन्यापधुरा-३, गौलीगाउँ	१९५९९०
२१	आदित्य आवि गन्यापधुरा-३, नवलपुर	३०८०५०
२२	जनचेतना प्रावि गन्यापधुरा-३, रुलाकोट	१२२९७०
२३	जनता मावि गन्यापधुरा-३, सकायल	२६४४८०
		४२२४८२०

बेरूजु दफा ७३.८ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -८

सि.नं.	विद्यालयको नाम	जम्मा रकम	जम्माविद्यार्थी	प्रति विद्यार्थी लागत
१	आदर्श प्राविगन्यापधुरा-१, डुम्राखोली	२२००२३५	४७	४६८१४
२	चित्रकुट प्राविगन्यापधुरा-१, जर्मना	१९१०९२१	३२	५९७१६
३	असिग्राम आविगन्यापधुरा-१, राउनाकोट	३०५८९६९	७१	४३०८४
४	असिग्राम माविगन्यापधुरा-१, रुवाखोला	१००६०९५९	२२१	४५५२५
५	सरस्वती माविगन्यापधुरा-१, भात्काँडा	८४९८२११	२३२	३६६३०
६	दौपाल प्राविगन्यापधुरा-१, आटागाउँ	१०१४४९४	३५	२८९८६
७	भुवनेश्वरी आविगन्यापधुरा-२, चम्साल	३६२४६९६	६६	५४९२०
८	लाटागन्याप प्राविगन्यापधुरा-२, मालिगाउँ	२१६७९३२	४२	५१६१७
९	सिमेश्वर प्राविगन्यापधुरा-२, कुजाकोट	२३३२८३८	६६	३५३४६
१०	दरपुर आविगन्यापधुरा-२, कोरगाउँ	३८३२१७५	७२	५३२२५
११	समैजी प्राविगन्यापधुरा-२, थलकोट	२०२९६७२	४१	४९५०४
१२	गणेश माविगन्यापधुरा-२, बडाल	१०९६४२०६	३०३	३६१८५
१३	गणेश प्राविगन्यापधुरा-४, मेड्डी	१५७०६२५	२७	५८१७१
१४	जनता प्राविगन्यापधुरा-५, कोराल	२२३५२६४	६२	३६०५३
१५	दुर्गा प्राविगन्यापधुरा-५, मोइ	२३०९६१२	४६	५०२०९
१६	सरस्वती प्राविगन्यापधुरा-५, कापडीगाउँ	२१४१९६३	७३	२९३४२
१७	भुवनेश्वरी माविगन्यापधुरा-४, जैसेरा	१०९२९०२१	३८२	२८६१०
१८	सीताराम माविगन्यापधुरा-५, रेल	६५६६३६३	१६८	३९०८५
१९	लाटामाण्डौं आविगन्यापधुरा-४, रुमायल	५९०९७२८	१८६	३१७७३
२०	समैजी आविगन्यापधुरा-३, गौलीगाउँ	३६३३४२७	१०५	३४६०४
२१	आदित्य आविगन्यापधुरा-३, नवलपुर	५११०८३६६	१७७	२८८६१
२२	जनचेतना प्राविगन्यापधुरा-३, रुलाकोट	२६८७१८८	४१	६५५४१
२३	जनता माविगन्यापधुरा-३, सकायल	१०७०११२३	४१०	२६१००
	जम्मा	१०५४८७९८७	२९०५	३६३१३

बेरूजु दफा ७३.११ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची -९

क्र.सं.	विद्यालयको नाम र ठेगाना	छात्रवृत्ति रकम				
		छात्रा (कक्षा १-५)	छात्रा छात्रवृत्ति (कक्षा १-५)	दलित छात्र (कक्षा १-५)	दलित छात्रवृत्ति (कक्षा १-५)	जम्मा छात्रवृत्ति रकम
१	आदर्श प्रावि गन्यापधुरा-१, डुम्राखोली, डडेल्धुरा	२५	१००००	६	२४००	१२४००
२	आदित्य आवि गन्यापधुरा-३, नवलपुर, डडेल्धुरा	३३	१३२००	२६	१०४००	२३६००
३	असिग्राम आवि गन्यापधुरा-१, राउनाकोट, डडेल्धुरा	१९	७६००	८	३२००	१०८००
४	असिग्राम मावि गन्यापधुरा-१, रुवाखोला, डडेल्धुरा	२३	९२००	८	३२००	१२४००
५	भुवनेश्वरी आवि गन्यापधुरा-२, चम्साल, डडेल्धुरा	७	२८००	४	१६००	४४००
६	भुवनेश्वरी मावि गन्यापधुरा-४, जैसेरा, डडेल्धुरा	६५	२६०००	२९	११६००	३७६००
७	चित्रकुट प्रावि गन्यापधुरा-१, जर्मना, डडेल्धुरा	१०	४०००	४	१६००	५६००
८	दरपुर आवि गन्यापधुरा-२, कोरगाउँ, डडेल्धुरा	२२	८८००	१०	४०००	१२८००
९	दौपाल प्रावि गन्यापधुरा-१, आटागाउँ, डडेल्धुरा	१२	४८००	५	२०००	६८००
१०	दुर्गा प्रावि गन्यापधुरा-५, मोइ, डडेल्धुरा	१७	६८००	१४	५६००	१२४००
११	गणेश प्रावि गन्यापधुरा-४, मेड्डी, डडेल्धुरा	१२	४८००	२	८००	५६००
१२	गणेश मावि गन्यापधुरा-२, बडाल, डडेल्धुरा	३१	१२४००	१६	६४००	१८८००
१३	जनचेतना प्रावि गन्यापधुरा-३, रुलाकोट, डडेल्धुरा	१९	७६००	४	१६००	९२००
१४	जनता मावि गन्यापधुरा-३, सकायल, डडेल्धुरा	४७	१८८००	३४	१३६००	३२४००
१५	जनता प्रावि गन्यापधुरा-५,कोराल , डडेल्धुरा	२९	११६००	५	२०००	१३६००
१६	लाटागन्याप प्रावि गन्यापधुरा-२, मालीगाउँ, डडेल्धुरा	१७	६८००	१	४००	७२००
१७	लाटामाण्डौं आवि गन्यापधुरा-४, रुमायल, डडेल्धुरा	४५	१८०००	२०	८०००	२६०००
१८	समैजी आवि गन्यापधुरा-३, गौलीगाउँ, डडेल्धुरा	२३	९२००	१३	५२००	१४४००
१९	समैजी प्रावि गन्यापधुरा-२, थलकोट, डडेल्धुरा	१६	६४००	८	३२००	९६००
२०	सरस्वती प्रावि गन्यापधुरा-५, कापडीगाउँ, डडेल्धुरा	२५	१००००	०	०	१००००
२१	सरस्वती मावि गन्यापधुरा-१, भात्काँडा, डडेल्धुरा	४३	१७२००	९	३६००	२०८००
२२	सिमेश्वर प्रावि गन्यापधुरा-२, कुजाकोट, डडेल्धुरा	२२	८८००	१५	६०००	१४८००
२३	सीताराम मावि गन्यापधुरा-५, रेल , डडेल्धुरा	३४	१३६००	२१	८४००	२२०००
जम्मा		५९६	२३८४००	२६२	१०४८००	३४३२००

सुझाव

स्थानीय तहहरूद्धारा प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, सरल, सुलभ र गुणस्तरीय बनाई स्थानीय जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन यस स्थानीय तहले कानुन तथा नीति निर्माण, साधन स्रोतको प्रभावकारी परिचालन, विकास प्रशासन, राजस्व परिचालन, नियमित सेवा प्रवाह, आर्थिक प्रशासन लगायतका विषयमा तपसिल अनुसारका सुधार गर्नुपर्दछः

- वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम सम्बन्धित मार्गदर्शनमा तोकिएबमोजिम विनियोजनमा कुशलता, कार्यान्वयनमा दक्षता र अपेक्षित नतिजा प्राप्त हुने गरी बजेट विनियोजन गरी समयमै पारित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्दछ। कार्ययोजना तयार गरी विगतका आय बक्यौता असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- नेपालको संविधानको धारा ५९ को उपधारा ७ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको बजेट घाटा व्यवस्थापन तथा अन्य वित्तीय अनुशासन सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानुन बमोजिम हुने उल्लेख भएकोमा कतिपय प्रदेश र स्थानीय तहले यस सम्बन्धी कानुन निर्माण गर्दा संघीय कानुनसँग सामाञ्जस्यता कायम नगरेकोले यसमा सुधार हुनुपर्दछ ।
- स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन अनुसार मात्र पदाधिकारीलाई तोकिएको सुविधा व्यवस्था गर्नुपर्दछ। निर्वाचित हुने पद बाहेक राज्यकोषबाट तलव सुविधा बेहोर्ने गरी नियुक्त हुने सबै पदमा योग्यता र मापदण्ड तोकिनुपर्दछ ।
- स्थानिय सेवा ऐन र नियम अनुसार सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा सङ्गठन संरचना निर्माण गरी स्थायी पद सिर्जना, पद दर्ता र पदपूर्ति गरी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।
- भौगोलिक अवस्था, स्रोतको उपलब्धता, सेवा प्रवाहको अवस्थासमेतका आधारमा कानुन बमोजिम जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ । पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरी कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता ल्याउन प्रशिक्षण तथा तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- अनुदान दिने विषय, क्षेत्र, वर्ग, समूहबारे कानुनबाट नै स्पष्ट गरी अन्तिम प्रयोगकर्तालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने गरी अनुदान प्रदान गर्नुपर्दछ । अति विपन्न र न्यून आय वर्गलाई सेवामा पहुँच दिन प्रदान गरिने सुविधा सोही वर्गमा पुगेको सुनिश्चित गर्न सो प्राप्त गर्नेको विवरण सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्दछ ।
- व्यावसायिक प्रकृतिको संस्थाहरूलाई पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्दा लाभग्राहीले प्राप्त गर्ने लाभको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । यस्ता संस्थाहरु विघटन भएमा बाँकी सम्पत्ति लगानीको अनुपातमा फिर्ता हुने सुनिश्चितता हुन पर्दछ। यस्तो निर्माण व्यक्तिगत स्वामित्व रहेको जग्गा वा सम्पत्तिमा गरिनु हुँदैन ।
- एउटै प्रकृतिको काममा समेत लागत अनुमान टुक्र्याई सोझै खरिद गर्ने, पूर्वानुमान गर्न सकिने अवस्थामा पनि लागत अनुमान यथार्थपरक तवरले तयार नगरी भेरिएसनबाट थप कार्य गराउने प्रवृत्तिमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- खरिद सम्झौताको निर्धारित समयमा ठेक्काको काम सम्पन्न गर्नुपर्दछ। म्याद थप कार्यलाई वस्तुनिष्ठ र तथ्यमा आधारित बनाउनुपर्दछ। निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ताबाट भएको निर्माण कार्यको विस्तृत विवरण देखिने गरी तोकिएको ढाँचामा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८(५) बमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक तथा सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्दछ।
- स्थानीय तहले आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही मापदण्डका आधारमा आर्थिक सहायता वितरण गरी प्राप्त गर्नेको नाम सार्वजनिक गर्नुपर्दछ। त्यसैगरी अनुत्पादक र वितरणमुखी कार्यक्रममा गरिने खर्च घटाउनुपर्दछ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा प्रचलित नियमले तोकेअनुसार शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा शिक्षक संख्या कायम गरी बढी भएका शिक्षकहरू समायोजन गर्नुपर्दछ।
- एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा रहेका विद्यार्थी संख्याको आधारमा दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक र अन्य अनुदान रकम विद्यालयलाई निकासा दिनुपर्दछ ।

- बजेट तर्जुमा पूर्व नै अनुमान गर्न सकिने शीर्षकमा समेत अर्थ विविध वा अबण्डामा बजेट राख्ने र वर्षान्तमा रकमान्तर गरी खर्च गर्ने परिपाटी नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- पूर्व तयारीका कार्य सम्पन्न भएका आयोजनामा मात्र बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ। स्रोतको सुनिश्चितताबेगरका कार्यक्रम/आयोजनामा आगामी वर्षको लागि दायित्व सिर्जना गरी भुक्तानी बाँकी राख्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- कार्यालय तथा अस्पताल भवन, सडक, सिँचाइ, खानेपानी जस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा स्पेसिफिकेशनले तोकेको संख्यामा निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर परीक्षण गराउनुपर्दछ। साथै रनिङ्ग बिलसाथ गुणस्तर परीक्षण प्रतिवेदन संलग्न गरेर भुक्तानी दिनुपर्दछ।
- उपभोक्ता समितिबाट काम गराउँदा खरिद सम्झौतामा तोकिए बमोजिमको जनसहभागिताको अंश समितिबाट व्यहोर्ने गरी सम्झौता गरेकोमा कतिपय काममा सो अंश व्यहोरेको यकिन नगरी भुक्तानी दिएकोले सम्बन्धित कर्मचारीलाई जवाफदेही बनाउनुपर्दछ ।
- जटिल प्रविधि तथा उपकरणको प्रयोग हुने निर्माण कार्य र सामग्री खरिद गर्ने कार्य समेत उपभोक्ता समितिबाट गराएकोले सोमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ ।
- कृषि, पशु, सहकारी संस्था लगायतलाई विभिन्न प्रयोजनमा अनुदान उपलब्ध गराउँदा किसानको सूचीकरण, वर्गीकरण, परिचयपत्रको व्यवस्था गरी तीनै तहको समन्वयमा दोहोरो नपर्ने व्यवस्था गर्दै एकीकृत विद्युतीय अभिलेख राखी वितरण गर्नुपर्दछ। नाफामूलक संस्थालाई अनुदान वितरण गर्नु हुँदैन।
- सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) तथा विद्यमान सहकारी ऐन तथा नियमको आधारमा सहकारी संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गरी उक्त ऐन नियम अनुसार सञ्चालन भए नभएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि तयार गरी कार्यसम्पादनलाई मितव्ययी, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्नुपर्दछ। अन्तिम लेखापरीक्षण अगावै आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी सोबाट देखिएका बेहोरा जिम्मेवार व्यक्तिले फर्स्यौट गर्नुपर्दछ।
- वित्तीय अनुशासन कायम गर्न लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको सार्वजनिकीकरण तथा बेरुजु फर्स्यौटको कानुनी व्यवस्था एवं संयन्त्र तय गरिनुपर्दछ । लेखा समितिको कार्यसञ्चालन सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरी सो समितिलाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु फर्स्यौट कार्यलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ।
- सरकारी पेश्की बाँकी रहेकालाई सार्वजनिक पदमा नियुक्ति नगर्ने तथा निर्वाचित हुने पदको हकमा उम्मेदवार हुन वञ्चित गर्ने एवं म्याद नाघेको पेश्कीको विवरण सार्वजनिक निकायले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिनभित्र सार्वजनिकीकरण गर्ने कानुनी व्यवस्था हुनुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा असुल गर्नुपर्ने बेरुजु कायम रहेकोमा सो फर्स्यौट नगरुञ्जेल वृत्ति विकासमा रोक्का गर्ने तथा नयाँ नियुक्ति नहुने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा बेरुजु कायम भएमा सो व्यक्तिलाई उक्त बेरुजुबारे समयमै जानकारी गराउनुपर्ने र जानकारी नगराउने कर्मचारी उपर विभागीय कारबाही गर्ने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- जिन्सी सामग्री, यन्त्र उपकरण तथा औजारहरु आवश्यकता र औचित्यका आधारमा खरिद गरी उपयोगको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । मौज्दातमा रहेका यन्त्र, उपकरण र औजार मर्मत सम्भार गरी उपयोग हुन नसक्ने अवस्था एकीन गरेर मात्र खरिद गर्नुपर्दछ ।
- जुनसुकै तरिकाले प्राप्त गरेको जिन्सी एवं सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (पाम्स) मा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९ अनुसार कार्यालयको जनशक्तिले गर्न नसक्ने कामको लागि मात्र परामर्श सेवा खरिद गरी परामर्शदाता माथिको निर्भरता कम गर्नु पर्दछ । तयार गरिएका विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदनहरू क्रमिक रुपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।
- सरकारी डिजिटल सेवाहरूको गुणस्तर, पहुँच र विश्वसनीयता बढाउन सेवा स्तर सम्झौता तथा गोपनीयता सम्झौता अनिवार्य गर्नुपर्दछ। एकै प्रकारको कामको लागि निकायगतरूपमा अलग - अलग सूचना प्रविधि प्रणाली खरिद गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ।
- सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता लागि नागरिक सचेतना वृद्धि कार्यक्रम गर्नुका साथै नागरिकबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ। समयको उपलव्धता एवं सेवा खरिद गर्ने सामर्थ्य सहितको सेवा प्रवाह तय गरिनुपर्दछ ।
- सेवाग्राही समेतको योगदानमा आधारित रही विभिन्न कोषको स्थापना भएकोमा यस्ता कोषको रकम खर्च गर्दा सेवाग्राहीको हित संरक्षण भएको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ ।

- संघ र प्रदेशबाट प्राप्त अनुदानमध्ये खर्च नभई वर्षान्तमा बाँकी रहेको मौज्दात आर्थिक वर्ष समाप्तिपश्चात् समेत फिर्ता हुँदा खर्चमा यथार्थता नदेखिएकोले सोमा सुधार गर्नुपर्दछ ।

- स्थानीय तहहरूमा रहेका भारी यन्त्र उपकरणहरू निःशुल्करूपमा समेत प्रयोग गरेको कारण ती उपकरणबाट प्राप्त आम्दानी भन्दा सञ्चालन खर्च बढी रहेको देखिन्छ। अतः यस्ता उपकरण प्रयोगको शुल्क तोकी प्रयोग गरेको लगबुकको आधारमा शुल्क असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- पालिकामा निर्माणाधीन आधारभूत अस्पताल र कार्यालय भवन समयमै निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्दछ । पालिकामा सञ्चालित आधारभूत अस्पतालको कारोबारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन सुत्र प्रणाली बमोजिम गरी पालिकाको वित्तीय विवरणमा खुलासा गर्नुपर्दछ।